

UNIVERZITA KARLOVA
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

**TEOLOGICKÉ VLIVY NA
CÍRKEV KŘESŤANSKÁ SPOLEČENSTVÍ**

Daniel Kunášek

Katedra: Institut ekumenických studií

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D.

Studijní program: Religionistika

Studijní obor: Teologie křesťanských tradic

Praha 2020

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem *Teologické vlivy na Církev
Křesťanská společnost* napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

V Praze dne 3. dubna 2020

.....

Daniel Kunášek

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval vedoucímu mé práce doc. PhDr. Zdeňku Vojtíškovi, Ph.D. za jeho vedení a cenné rady při psaní. Dále Mgr. et Mgr. Jiřímu Bukovskému Ph.D. za cenné připomínky k tématu i k metodice. V neposlední řadě své manželce a mým rodičům za podporu a povzbuzení během doby mého studia na univerzitě.

ANOTACE

Kunášek, Daniel. Univerzita Karlova v Praze. Duben, 2020. Teologické vlivy na Církev Křesťanská společenství.

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D.

Předmětem této bakalářské práce jsou teologické vlivy a proudy, které formovaly a ovlivňovaly Církev Křesťanská společenství. Cílem práce je nevyčerpávajícím avšak uceleným způsobem popsat důležité teologické vlivy na tuto církev a objevující se duchovní proudy. A to jak v jejich počátcích, tak v současnosti. Práce představuje určitá teologická stanoviska Církve Křesťanská společenství, její praxi a zároveň její vývoj. Pro kvalitní reflexy teologických vlivů na denominaci práce kombinuje orální historii, hloubkové rozhovory, práci s literaturou primární i sekundární a vlastní pozorování autora.

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř hlavních částí. V první části jsou popisovány kořeny církve, základní informace a její zařazení se v rámci křesťanstva.

Druhá část je zaměřena na teologické vlivy 80. a 90. let, přičemž ruku v ruce jde i historie vzniku církve. Tato část zahrnuje jak obecné představení jednotlivých vlivů, tak jejich konkrétní způsoby, jak ovlivnily tuto denominaci.

Ve třetí části jsou definována teologická stanoviska Církve Křesťanská společenství, její pevné body víry a církevní praxe, která je víceméně již ustálená. Dále život církve odrážející se i v liturgii. Jedná se o období v letech 2002 až 2006, jež bylo důležité pro stabilizaci církve a její etablování se.

Část poslední, čtvrtá, je věnována teologickým vlivům a proudům, které se objevují uvnitř církve v současné době. Odpověď na otázku, co ze současných proudů ovlivní církev do budoucna však zůstává nezodpovězena.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Církev Křesťanská společenství, teologické vlivy, charismatické hnutí, neocharismatické hnutí, evangelikalismus, Dan Drápal, hnutí Víry

SUMMARY

Kunášek, Daniel. Charles University in Prague. April, 2020. Theological influences on the Czech denomination Křesťanská společnost

Supervisor: doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D.

The objects of this undergraduate thesis are the theological influences which formed Czech denomination called Církev Křesťanská společnost (Christian Fellowship). The goal of the thesis is to describe in non-exhaustive, yet coherent way, the theological and spiritual movements that appear in this church, from its beginning but also the current ones. This paper introduces theological statements of the denomination, its praxis and also its historical evolution. For quality reflexes of the theological influences on the denomination this work combines oral history, in-depth interviews, includes primary and secondary literature and also the author's observations.

The thesis is divided into four main sections. The first section includes basic information, roots of the church and its inclusion within Christianity.

The second section covers the theological influences in the 80's and the 90's, and the history of the denomination goes hand in hand. It deals with the general information about each theological source and also its influence on the denomination.

In the third part there are defined the theological statements of the denomination Christian Fellowship, its confession's and praxis. There is also reflection of the life of the church and its liturgy. The period of this section is from 2002 to 2006, which was important for the stabilization and establishment of the Church.

The objects of the fourth part are theological and spiritual movements that currently occurs in the church. The question which movement will influence and form the denomination in the future stays unanswered.

KEY WORDS:

Czech denomination Křesťanská společnost, Theological influences, Charismatic movement, Neo-charismatic movement Evangelicalism, Dan Drápal, Word of Faith

OBSAH

ÚVOD	1
METODIKA	2
1. KOŘENY CÍRKVE KŘESŤANSKÁ SPOLEČENSTVÍ	6
2. TEOLOGICKÉ VLIVY 80. A 90. LET	11
2.1 Teologická východiska	12
2.2 Derek Prince	13
2.3 Wolfhard Margies	15
2.4 Navigátoři	17
2.5 John Wimber a Vinice	20
2.6. John MacFarlane a další vlivy	22
2.7 Dan Drápal	24
3. VZNIK NOVÉ DENOMINACE A JEJÍ UČENÍ	28
3.1 Základní dokument.....	24
3.1.1 <i>Laussanské hnutí</i>	30
3.1.2 <i>Hodnoty CKS</i>	31
3.2 Eklesiologie	35
3.3 Obecné důrazy, život církve a liturgie	37
4. TEOLOGICKÉ VLIVY NA KŘESŤANSKÁ SPOLEČENSTVÍ	
OD ROKU 2002	41
4.1 Alan Vincent a Barry Wissler	41
4.2 Patero služebností a Peter Game	42
4.3 Bill Johnson, Život víry a další vlivy	44
ZÁVĚR.....	47
SEZNAM LITERATURY.....	49
PŘÍLOHY.....	52
Příloha A: Rozhovor Dan Drápal	52
Příloha B: Rozhovor Lubomír Ondráček	55
Příloha C: Rozhovor Tomáš Božovský	60
Příloha D: Rozhovor Marek Prosner	63

Příloha E: Dopis Synodní radě se žádostí o propuštění z ČCE	66
Příloha F: Odpověď Synodní rady ČCE	69
Příloha G: Kurz Navigátorů – Na cestě A	72
Příloha H: Lausannský závazek	73
Příloha I: Hodnoty CKS	80
Příloha J: Liturgie ke slavení Večeře Páně – Dan Drápal	84
Příloha K: Graf patera služebností	85
Příloha L: Seznam sborů a misijních stanic	86

ÚVOD

Práce se zabývá důležitými teologickými vlivy a duchovními proudy, které formovaly a ovlivňovaly Církev Křesťanská společenství (dále používám zkratku CKS, pro jednotlivé sbory pak zkratku KS). Jedná se o církev, která vznikala v 80. letech, v roce 1990 se oddělil holešovický sbor od Českobratrské církve evangelické (dále jen ČCE) a vznikl samostatný sbor KS Praha. Ke sboru se pak přihlásila celá řada jiných skupin po republice a vznikla denominace Křesťanská společenství. Jedná se o jakýsi svazek asi čtyřiceti sborů, které mají jeden spojující základní dokument. Tato rozdílnost má za důsledek to, že ne všechny vlivy jsou vlivné všude a ne každé učení je všude zastáváno. Hned zpočátku je nutné také říct, že žádný sbor, ač vznikl jiným způsobem, se nedá odpoutat od pražského sboru. To potvrzuje i Tomáš Božovský, tajemník CKS, který říká, že historie denominace se nedá oddělit od pražského sboru, kde vše vznikalo.¹ Z toho důvodu se v části své práce, která se zabývá vlivy v počátcích, budu věnovat zejména vývoji pražského sboru, který odráží i obecný vývoj denominace. V roce 2002 byla CKS uznána registrace pod názvem *Církev Křesťanská společenství. Ze Základního dokumentu CKS* vyplývá, že hlavními důrazy denominace jsou Bible jako Boží slovo, znovuzrození a pokání, křest dospělých, dary Ducha svatého. Dle Filipiho² se církev řadí do evangelikálně-charismatického proudu a má kongregační typ uspořádání.

Přestože se v práci snažím popsat teologické vlivy, které měly podíl na formování Křesťanských společenství, je důležité říci, že se nejedná o vyčerpávající popis a výčet všech vlivů a proudů, protože to je v rozsahu práce neuskutečnitelné. Rozhodl jsem se svou práci tedy zúžit na vlivy významné. Jsem si vědom, že se zúžením přichází řada výzev ohledně výběru. Dalším úskalím je práce s pluralitou sborů, která se v rámci denominace vyskytuje. Proto se má práce zaměřuje do velké míry na sbor pražský, na kterém se odráží i obecný vliv. Pohybování se na rozhraní metod religionistických, popisných a teologických se může zdát těžko zkombinovatelné, přesto věřím, že tak mohu získat popis teologických vlivů a duchovních proudů ve více ucelené formě.

1 Viz Rozhovor – Tomáš Božovský 7. 2. 2020.

2 Filipiho dělení: viz FILIPI, Pavel. *Církev a církev*. Praha: CDK, 2000.

METODIKA

Cílem práce je nevyčerpávajícím, avšak uceleným způsobem popsat důležité teologické vlivy a duchovní proudy, které formovaly a ovlivňovaly CKS. Mým přáním je tak nabídnout odborný popis poměrně mladé církve na našem území.

Pro téma této práce jsem se rozhodl na základě mnohých rozhovorů, které jsem měl v rámci své denominace. Sám jsem chtěl do problematiky teologických vlivů nejen v historii, ale i současnosti více proniknout a chtěl jsem vědět, co jsou jasné body teologie a víry, které denominace zastává. Zároveň bylo mým přáním zpracovat text, který bude použitelný i v diskuzi, která probíhá na mezidenominační úrovni a v mezicírkevním dialogu. Rád bych tedy sobě, ale vlastně i druhým předložil práci zabývající se otázkami „Čemu vlastně v těch KS věří?“ a „Co od nich můžeme čekat?“

Abych dosáhl dobré reflexe teologických vlivů na denominaci, rozhodl jsem se postupovat metodou, která kombinuje orální historii a hloubkové rozhovory, práci s literaturou a vlastní pozorování. K tomu mi slouží celá řada zdrojů, ze kterých vycházím.

V první řadě jsou to primární zdroje samotné CKS. Za primární zdroje považuji *Základní dokument*, který je přijímaný všemi sbory denominace. Jedná se o dokument, který Křesťanská společnost spojuje. Dále se zde vyskytují knihy, zejména Dana Drápala, které do značné míry určují teologická stanoviska. Velkým zdrojem informací jsou pro mě hloubkové rozhovory, které jsem vedl s lidmi patřícími do denominace. Jsou jimi rozhovory s Danem Drápalem, Tomášem Božovským, Lubomírem Ondráčkem a Markem Prosnerem. Tyto lidi jsem vybral zcela záměrně, protože Dan Drápal byl určující osobností při vzniku CKS, prvním pastorem pražského sboru a také první seniorem. Tomáš Božovský, člen rady CKS od roku 2019, ale především tajemník CKS od roku 1996, byl současně také součástí maninské skupiny od počátku 80. let. Rozhovor s Lubomírem Ondráčkem jsem prováděl ze dvou důvodů: jednak byl u samého počátku formování sboru, protože Dan Drápal přišel do sboru, kde Lubomír již byl, jednak se po Danovi Drápalovi stal hlavním pastorem pražského sboru, což je v současnosti největší sbor KS v České republice. Jako posledního respondenta jsem zvolil Marka Prosnera, člena rady CKS od roku 2003 a od roku 2017, rovněž je seniorem CKS.

Rozhovory kombinují metody orální historie a hloubkový rozhovor. Metodu orální historie Vaněk³ definuje jako nahrávaný rozhovor mezi informovaným tazatelem a dotazovaným, přičemž dotazovaná osoba vypráví své zkušenosti a vlastní dojmy, popřípadě názory na určité téma. Dále říká, že použití metody, kde dosavadní poznatky jsou „obohacovány a rozšiřovány (respektive starší poznatky korigovány) ústním sdělením jednotlivců, ... má dnes nezastupitelné místo“.⁴ Hloubkový rozhovor je Švaříčkem⁵ definován jako nestandardizovaný kvalitativní výzkum formou dotazování tazatelem dotazovaného. Cílem hloubkového rozhovoru je zjistit kromě informací i důvody chování, tedy hrají zde svou roli otázky kdo, proč a jak.⁶ Při rozhovorech věnujících se teologickým vlivům v 80. a 90. letech jsem dotazované nechal mluvit na toto téma, případně se dotazoval na doplňující otázky. Když respondenti zmínili nějaký teologický či duchovní vliv, který považovali za důležitý, ptal jsem se, v čem byl vliv důležitý, co přinášel či jak by ho definovali. Při rozhovorech věnujících se současným vlivům byla metoda rozhovoru obdobná, avšak více popisná a názorová, protože ne všechny proudy či vlivy jsou již definované či zařazené. Ani jedna metoda nemá za cíl získání zcela objektivních informací, avšak to není mé práci překážkou, naopak. Mým cílem je prozkoumat proudy a vlivy, které formovaly CKS a lidi v ní, čili je pro mě důležité zachytit subjektivní a individuální vlivy, které, pokud se opakují, mohou považovat za důležité.

Dále pracuji se zdroji sekundárními. Prvním zdrojem je literatura religionistická, která popisuje denominaci zvenčí, krátce její historii a zejména viditelné důrazy, kterými je denominace charakteristická – zde vycházím zejména z Vojtíška a Nešpora. Druhým zdrojem jsou hlavně knihy, které lépe pomohou dovysvětlit či definovat zařazení denominace, ale také zajišťují popis jednotlivých teologických vlivů a jejich představitelů. Tyto zdroje nemusejí nikterak s CKS souviset, nebo dokonce denominaci znát. Současně jsou to také knihy autorů reprezentující jednotlivé vlivy, čímž mohu lépe prezentovat dané vlivy a proudy.

3 Viz VANĚK, Miroslav. *Orální historie ve výzkumu soudobých dějin*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2004, s. 5–8.

4 VANĚK, Miroslav. *Orální historie ve výzkumu soudobých dějin*, s. 5.

5 Viz ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007, s. 159.

6 Viz HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008, s. 407.

Při popisu starších vlivů až k *Základnímu dokumentu* je možno vlivy dobře popsat a dobrat se k jasnějším definicím, protože jsou zde materiály, které to umožňují. V současné době se však objevují proudy a vlivy, které zatím nebyly denominací nijak systematicky reflektovány a často nejsou popsány. Tyto vlivy jsou často přijímány spontánně. Abych byl schopen popsat i tyto současné proudy, budu v poslední kapitole vycházet z hloubkových rozhovorů s vedením církve, tedy z rozhovorů s Markem Prosnerem, Tomášem Božovským a Lubomírem Ondráčkem. Dále také zařazuji svou zkušenost a vlastní pozorování jakožto člověka uvnitř dané církve. Vyrostl jsem ve sboru Křesťanské společnosti Kutná Hora, kde jsem až do současnosti členem. Od roku 2016 studuji teologii na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy, což mě vedlo k promýšlení nejen vlastní víry, ale i církevní příslušnosti. Během mého vyrůstání na mě měly vliv nejen věci z vlastního sboru, ale také z mládežnických i „dospěláckých“ konferencí a akcí, které jsem hojně navštěvoval. Již několik let se pohybuji mezi několika různými sbory KS, kde občasně kážu při nedělních bohoslužbách. Mám tak možnost vidět odlišné, ale i spojující prvky CKS.

Z důvodu přehlednosti jsem se rozhodl rozdělit svou práci do čtyř kapitol, které odrážejí různé teologické vlivy. Za hlavní kapitolu, která usiluje o definování teologie Křesťanských společností, považuji kapitolu třetí, věnující se základnímu dokumentu, hodnotám a obecným důrazům, které jsou do jisté míry společné pro většinu sborů. Základní dokument byl sepsán z důvodu registrace církve v roce 2002. V tomto roce tedy již církev zastávala nějaké stanovisko. Tomuto stanovisku však předcházel vývoj od počátků vzniku pražského sboru, kdy v roce 1977 Dan Drápal nastoupil jako vikář na sbor v Holešovicích.

Nejprve tedy poskytují jakési rozřazení, kde popisují, kam tato denominace patří, a spolu s rozřazením taktéž stručnou historii, která pomůže následné orientaci v teologických vlivech. Dále se ve své práci věnují teologickým vlivům, které se vyskytovaly před rokem 2002. Jedná se o vlivy zejména v 80. a 90. letech, kdy se tato denominace rozrostla na počet lidí, který téměř odpovídá současným číslům členů. V kapitole věnující se vlivům formujícím denominaci se zaměřuji zejména na pět hlavních vlivů, které se objevují jakožto společný jmenovatel z různých pramenů. Tím chci poukázat na proudy, které denominaci ovlivňovaly. Následuje kapitola zabývající se

rokem 2002, kdy byla církev registrována na ministerstvu kultury, a tím, co denominace formulovala ve svém *Základním dokumentu*, až po rok 2006, kdy byl *Základní dokument* ještě měněn. V této kapitole poukazuji na to, co je pro sbory KS společné, na čem se shodují a co může do jisté míry určovat zařazení. Následuje poslední kapitola, kde se zaměřuji na teologické vlivy, které se objevují od roku 2002 po současnost. Některé vlivy jsou zcela jasné, některé naopak ovlivňují pouze malou část sborů. V závěru práce stručně definuji hlavní stanoviska a důrazy denominace Církev Křesťanská společenství a shrnuji vlivy, kterými tato denominace prošla.

Popis vlivů, který ve své práci poskytuji, zdaleka není vyčerpávající ani nepopisují vlivy všechny. Od takového úkolu jsem byl nucen z důvodu rozsahu práce upustit. Jedná se tedy o práci částečnou, která však poskytuje popis teologických vlivů, které společně vidí za důležité jak respondenti, tak i literatura.

1. KOŘENY KŘESŤANSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

Samotná církev vznikla v roce 1990, avšak má své kořeny ještě o trochu hlouběji. Její začátek je úzce spojený s postavou Dana Drápal, který nastoupil na holešovický sbor ČCE jako vikář v roce 1977. Sbor tehdy čítal do třiceti aktivních účastníků nedělní bohoslužby. Následujícího roku prožil Drápal tzv. *obrácení a znovuzrození* a lidí s osobní zkušeností přibývalo. Přibývalo i množství „mimonedělních“ setkání ve sboru – tzv. skupinek, což jsou setkání, která obsahují sdílení se, společné modlitby a studium Písma v domácnostech. Sbor začal být evangelizačně velmi aktivní a během 80. let se sbor rozrostl na několik set lidí. To nebylo v době komunistického režimu vítané.

Znovuzrození sám Drápal⁷ popisuje jako ujištění o Boží záchraně, o přijetí za Boží dítě na základě Božího slova. „Pokud se znovu narodíme, má Duch Boží někoho, komu může osvědčit, že je Božím dítětem. Takový člověk prostě ví, že ví, že ví. Ví, že Kristus zemřel za jeho hříchy, ví, že Kristus žije, ví, že slyší jeho modlitby, ví, že s ním může hovořit.“⁸ Přesto nemusí tuto zkušenost nutně doprovázet obzvláště velké emoce.

Tato sborová praxe, která byla velmi spontánní, nám může pomoci lépe zařadit hnutí do typu církve. Typ zbožnosti, kde je důraz na osobní obrácení, znovuzrození, osobní aktivní zbožnost a na Bibli jako nejvyšší autoritu, řadíme do evangelikálního proudu. Činí tak nejen Filipi,⁹ ale i další, jako Vojtíšek a Nešpor¹⁰ či Černý.¹¹ Je však důležité říci, že nešlo o vědomé přihlášení se k evangelikalismu. Spíše se jednalo, jako v celé církevní historii, o zkušenost a proud, který se objevuje v rámci církve nebo nějaké denominace, a tato zkušenost ovlivňovala řadu lidí. Zkušenost nebo důraz na znovuzrození a osobní následování Krista s důrazem na Bibli se nám stává zařaditelným.

Evangelikální hnutí je mnohými autory charakterizováno různě. Někdy velmi jednoduše, jindy obsírněji ve vícero bodech. Vychází z protestantského křesťanství, přičemž teologie a články víry se v ničem zásadním neodlišují. Odlišení je však možné nalézt ve způsobu, jakým se víra a zbožnost prožívá a žije. Pavel Hošek píše, že

7 Viz DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha I., Jak to všechno začalo*. Praha: Křesťanské společenství, 2008, s 25–28.

8 DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha I., Jak to všechno začalo*, s. 28.

9 FILIPI, Pavel. *Církev a církev*.

10 Viz NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*. Praha: Karolinum, 2015, s. 263.

11 Viz ČERNÝ, Pavel. *Fenomén evangelikalismu ve světě* [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://pavel.onesim.net/cs/fenomen-evangelikalismu-ve-svete>, s. 2.

evangelikální hnutí „nemá vyhraněné pojetí církve – je tedy slučitelné s nejrůznějšími typy církevní struktury, je ekumenicky orientované (ovšem především na spolupráci s podobnými – tj. evangelikálně smýšlejícími křesťany.)“¹² Protože se však jedná o celosvětové hnutí, existuje celá řada popisů, které se snaží bodově popsat důrazy evangelikálního hnutí. Olson¹³ při snaze definovat, kdo jsou evangelikálové, říká, že vyznávají víru v nadpřirozeno, Bibli jako nepřekonatelnou autoritu v záležitostech víry, Ježíše Krista jako jediného Pána, lidskou hříšnost vykoupenou Kristem, dále pak osobní obrácení člověka. Vojtíšek¹⁴ shrnuje evangelikalismus i na základě definic teologů jako Stott či Bebbington základními rysy, jako jsou víra v Bibli jakožto „Boží slovo“, krucicentralismus, na který odpovídá člověk svým pokáním a obrácením (znovuzrození). Nezbytnou součástí je také misie a aktivismus, dále pak působení Ducha svatého, život v křesťanském společenství a víra v brzký druhý příchod Krista.

Kořeny evangelikalismu někteří nalézají u Luthera a jeho zaměření se na evangelium. Zde také probíhá následná diskuze o sémantice slova „evangelikální“, které se zde nebudu více věnovat,¹⁵ zmíním však, že se jedná o důraz na žití evangelia. Důležitými body v historii evangelikalismu je pietismus, puritanismus a probuzenectví, prezentováno zejména Johnem Wesleyem a metodismem.¹⁶ V 19. století již můžeme mluvit o institucionalizovaném evangelikalismu. „K organizačnímu sdružení křesťanů evangelikálního typu došlo v roce 1846, kdy byla v Anglii založena Světová evangelická (evangelikální) aliance. V roce 1951 bylo založeno Světové evangelikální společenství, jehož teologická sekce vydává časopis *Evangelical Review of Theology*.“¹⁷ V rámci evangelikalismu se pak objevuje na konci 19. století *pentekostalismus* spojovaný s glosaliemi a jménem William Seymour. Dále se objevuje „fundamentalistická vlna“ a v neposlední řadě charismatické hnutí (60. léta). Letniční a charismatici se vyznačují obdobným důrazem na tzv. křest v Duchu, který se projevuje duchovními dary, jako je

12 HOŠEK, Pavel. *Kdo jsou evangelikálové*. [online]. [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.cb.cz/frydek-mistek/data/files/dokumenty/evangelik%C3%A1lov%C3%A9.pdf>

13 Viz OLSON, Roger E. *Příběh evangelikální teologie*. Praha: Návrat domů, 2012, s. 13.

14 Viz VOJTÍŠEK, Zdeněk. Evangelikalismus – protestantské křesťanství přizpůsobené situaci náboženského pluralismu. *Lidé města/Urban people*. 2014, roč. 16, č. 1.

15 Odkáži se zde na text Vojtíška, *Evangelikalismus – protestantské křesťanství přizpůsobené situaci náboženského pluralismu*, který se zde pojmenování podrobněji věnuje.

16 Viz HOŠEK, Pavel. *Kdo jsou evangelikálové*.

17 TASCHNER, Karel. *Co je evangelikální teologie* [online]. [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: http://ea.cz/119/kdo_jsou_evangelikalove

mluvení v jazycích, uzdravování, prorocství atd. Letniční vytvořili vlastní denominaci, zatímco charismatické hnutí působilo zejména uvnitř (tradičních) církví. „Největším rozdílem oproti klasickému pentekostalismu je ovšem postoj charismatiků k necharismatickým denominacím: pokud jsou jejich příslušníci, zpravidla je nechtějí opustit, nýbrž obrodit.“¹⁸ V 80. letech se objevuje pojem „třetí vlna“ a „neo-charismatici.“ Neocharismatické hnutí se vyznačuje letničními a charismatickými projevy, avšak není možné určit, ke kterému z těchto hnutí by se neocharismatické hnutí dalo zařadit. Dle Burgessova a Van der Maasova slovníku¹⁹ se jedná o sbory, které nemají žádné spojení s tradičně letničními či charismatickými denominacemi. Toto hnutí je nejsilnější v Asii a Jižní Americe, zejména Brazílii, a často pro své sbory používá pojem *non-denominational* (bez denominační příslušnosti). Podle Sébastiena Fatha²⁰ jsou pro neocharismatické hnutí typické zejména tři prvky. Jsou to duchovní boj, evangelizace v moci divů a jakási strukturální obnova či změny. Spolu s neocharismatickým hnutím je někdy spojováno taktéž hnutí Víry, které popíše později.

„Evangelikalismus se tedy během čtvrt tisíciletí stal hnutím mnoha podob, ale společného základu.“²¹ Velikost hnutí evangelikalismu je počítána na stovky milionů, přičemž Černý²² uvádí až 750 milionů, zatímco Taschner²³ mluví o více než 400 milionech. Dnes se k evangelikálními církvím u nás hlásí něco mezi 20–30 tisíci lidí²⁴. Mnozí se však shodují na tom, že evangelikální křesťanství roste velmi výrazně. V roce 1974 se pořádal mezinárodní kongres pro světovou evangelizaci ve švýcarském Lausanne, kde byli křesťané z více než 150 zemí. Z tohoto kongresu vzešlo později Lausannské hnutí. A právě v těchto letech se objevuje společenství lidí, které se později

18 NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*, Praha: Karolinum, 2015, s. 267.

19 Viz BURGESS, Stanley M. a Ed M. VAN DER MAAS. *The new International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. Zondervan Pub. House, 2002, s. 928.

20 Viz FATH, Sébastien a Jean-Paul WILLAIME, *La nouvelle France protestante: essor et recomposition au XXIe siècle*, Édition Labor et Fides, France, 2011, s. 142–143.

21 VOJTÍŠEK, Zdeněk. Církev stále probouzená. *Dingir*. 2019, č 1., s. 8–9.

22 Viz ČERNÝ, Pavel. *Evangelikální hnutí: kořeny, vývoj a současná reflexe* [online]. [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://evangelikalni-teologie.cz/evangelikalni-hnuti-koreny-vyvoj-a-soucasna-reflexe-pavel-cerny>, s. 8.

23 Viz TASCHNER, Karel. *Co je evangelikální teologie* [online]. [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <http://ea.cz/119/kdo-jsou-evangelikalove>.

24 Viz Statistiky [online]. *Česká evangelikální aliance* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <http://ea.cz/15/statistiky>

stane KS Praha. CKS se stává jakýmsi jádrem charismatického hnutí u nás, avšak charismatiky lze nalézt ve všech různých denominacích.

Holešovický sbor byl také charakteristický charismaty. Začaly se objevovat a praktikovat různé duchovní dary jako mluvení v jazyku (glosalie), uzdravování, prorocství apod. Tyto běžné zkušenosti se často řadí k letničním či charismatickým proudům. „V průběhu osmdesátých let jsme se dostávali stále více do napětí s evangelickou církví. Byla v ní celá řada lidí, která nám fandila, ale byli tam i jiní, kteří s námi hluboce nesouhlasili. Pro nás byla nejpálčivější otázka křtu vodou.“²⁵ Ostatně je na místě říci, že zde musela hrát významnou roli opět zkušenost znovuzrození. Pokud znovuzrození totiž znamená Boží ujištění o tom, že se člověk stává Božím dítětem, vyvstávají otázky nejen po opravdovosti lidské víry nebo otázky, kdo je křesťanem, ale také po důležitosti křtu. Přestože Drápal usiloval o určité změny, říká: „Naším cílem nikdy nebylo prásknout dveřmi a s evangelickou církví se ve zlém rozejít.“²⁶ Po několika rozhovorech staršovstva sboru se synodní radou ČCE v roce 1990 vyústil průběh k pokojnému odchodu sboru z ČCE²⁷. V tu dobu čítal sbor 457 členů a 129 dětí. Zároveň se pražský sbor již dělil do tzv. regionů. Jedná se o jeden sbor, který je rozdělen do menších skupin, každá skupina má své „ministaršovstvo“ a své vedení. Regiony se společně scházejí jednou až dvakrát v měsíci. Drápal v textu *Z dějin sboru* uvádí, že nejprve nechtěli zakládat novou denominaci, ale chtěli být samostatný sbor. Protože však sbor pořádal řadu akcí, hlásilo se ke sboru mnoho dalších skupin z různých koutů republiky, a tak v roce 1990 vznikla *Křesťanská společenství* jako svazek nezávislých sborů a v roce 2002 byl uznán státem za církev. Filipi²⁸ popisuje CKS jako evangelikálně-charismatickou církev, která má kongregační model uspořádání. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*²⁹ odhaduje počet příslušníku k charismatickému hnutí na asi 200 milionů, přičemž půlka patří ke katolické charismatické obnově. Zároveň říká, že mají stejné důrazy na důležitost Bible jako klasičtí evangelikálové a jsou často fundamentalističtí jako letniční, ale jsou otevřenější pro výklady respektující literární a historický kontext

25 DRÁPAL, Dan. *Z dějin sboru in Vítej na palubě*, Sborový dopis KS Praha 2013.

26 DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha II., Léta růstu*. Praha: Křesťanské společenství, 2009, s. 61.

27 Viz Příloha E a F – Dopisy vedení sboru Synodní radě ČCE a odpověď.

28 Viz FILIPI, Pavel. *Církev a církve*.

29 Viz NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České Republice*. s. 266

textu. V současné době jde o církve podle zákona č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech. Její výchozí dokument vyšel právě v roce 2002 s názvem *Základní dokument Církve Křesťanská společnost*, ve kterém uvádí, že „KS sdružují v místních sborech a misijních skupinách křesťany a jejich děti a umožňují jim život v obecnství. KS považují Písmo svaté za základní normu svého života a uznávají Apoštolské vyznání víry. Jako základní vyjádření své víry přijímají Lausannské prohlášení.“³⁰

Církev zažila v průběhu svého života řadu vln, které do jisté míry určovaly, kam CKS popluje. V současné době má okolo 1800 dospělých členů a okolo 560 dětí a 42 sborů a misijních stanic.³¹ Každý sbor či misijní stanice má své staršovstvo. Sbor je veden buď pastorem, či kolektivním vedením staršovstva. Každý sbor je jiný a teologie nejednotná, ve své práci se snažím odhalit, co jsou styčné teologické body, které jsou pro sbory společné.

30 Znění základního dokumentu z roku 2002.

31 Viz Příloha L.

2. TEOLOGICKÉ VLIVY 80. A 90. LET

Po příchodu na sbor ČCE v Holešovicích prožil Drápal osobní zkušenost setkání s Bohem a obrácení, o několik měsíců později naplnění Duchem svatým.³² Dříve malé společenství holešovického sboru začalo velmi rapidně narůstat. Ve sboru se začínaly objevovat fenomény jako mluvení v jazycích, prorokování a modlitby za uzdravení, stále přicházeli noví lidé, kteří byli také křtěni – vodou i Duchem. S novými lidmi se objevovaly i nové proudy a teologické vlivy. Tyto vlivy ovlivňovaly celé společenství. Pražský sbor ČCE nakonec vystoupil z řad ČCE a chtěl vytvořit vlastní samostatný sbor v Praze. K pražskému sboru se ale začínaly hlásit sbory z různých koutů země, ať už díky studentům, kteří se vraceli do svých rodných měst a šli zakládat misijní stanice, anebo se někteří lidé chtěli připojit k nově vznikajícímu charismatickému proudu sborů. Takovýmto „nabalením“ se jiných sborů vlastně vznikl svazek jednotlivých sborů, hlásící se k později vzniklé denominaci CKS. Lidé, kteří prošli sborem, kde byl vedoucím Dan Drápal, prošli formací nějakým učením, které pak také odnášeli s sebou do sborů v jiných městech. Z toho důvodu je tedy třeba mluvit o teologických vlivech již v 80. letech, které budovaly a ovlivňovaly pražský sbor a nepřímo i pozdější denominaci.

V této kapitole se zabývám teologickými vlivy v 80. a 90. letech. Je třeba říci, že zdroje, které k tomuto tématu mám, jsou trojího druhu. Za prvé jsou jimi vzpomínky a knihy Dana Drápala, který se snažil tuto minulost sepsat v knihách *Historie Křesťanského společenství Praha*. Dalším zdrojem k určení jednotlivých teologických vlivů a duchovních proudů jsou mi hloubkové rozhovory s lidmi, kteří dobu zažili. Třetím zdrojem jsou mi knihy, které buďto popisují tyto teologické vlivy, ale spíše se jedná o prameny, na které se lidé v rozhovorech odkazují (například knihy od vlivných lidí). Postupuji tedy následovně: vybral jsem vlivy, které popisuje Drápal ve svých vzpomínkových knihách, a poznamenal jsem si opakující se vlivy, které respondenti považovali za důležité. Tyto vlivy jsem vybral k hlubšímu popisu. Respondenti se snažili uvést, v čem byl vliv zásadní, a popřípadě o jakou teologii se jednalo. Pro doplnění teologie používám prameny samotných teologických proudů.

Na základě rozhovorů vyšlo několik hlavních vlivů, které byly zásadní pro formování a život tehdejšího sboru. V této kapitole se budu věnovat každému vlivu

32 Křtu v Duchu svatém se věnuje Drápal ve své knize *Jak je to s „křtem v Duchu“?*

jednotlivě. Prvním a dle rozhovorů nejvýraznějším vlivem byl člověk jménem Derek Prince (1915–2003), dále pak Wolfhard Margies (*1938). Vliv obou byl silný již v 80. letech, ale jednoznačný i v letech 90. Dalším vlivným člověkem, který ale zastával poměrně velké hnutí, byl John Wimber (1934–1998) spolu s hnutím Vinice (*Vineyard*). Tito tři zahraniční kazatelé ovlivňovali pražský sbor výrazně. V rozhovorech³³ s Tomášem Božovským i Lubomírem Ondráčkem jasně zaznívalo, že velmi důležitým byl také John MacFarlane (1946–2003), který sice neovlivnil sbor přímo, ale spíše přes lidi – vysvětlím později. Dále měly dopad kurzy od tzv. Navigátorů, které ovlivnily i Drápala. A v neposlední řadě je důležité říci, že Drápal ovlivňoval sbor a později i celou CKS. Pořadí teologických vlivů uvádím dle jakéhosi důležitostního rozřazení, které vyplývalo i z rozhovorů. Na poslední místo uvádím vliv domácí, totiž vliv Dana Drápala, jehož vliv však byl také výrazný. Číním tak z důvodu rozlišení od vlivů, které byly vnější. Chronologické řazení by bylo odlišné. Nejprve bychom mluvili o Johnu MacFarlaneovi, poté Navigátorech, dále Dereku Princovi, poté Wolfhardu Margiesovi a nakonec Johnu Wimberovi a Vinici. Uvádím však pořadí, které se zaměřuje spíše na velikost těchto vlivů, které byly zásadní ve formování Církve Křesťanská společnost.

2.1 Teologická východiska

Každý sbor vznikl jiným způsobem. Jsou sbory, které vznikly na základě vlivu Dana Drápala, ale jsou sbory, které vznikly tím, že lidé vyšli z jiných denominací a vliv Drápala nebyl zcela zásadní, skupiny se pak připojily do řad CKS. Pokud se ale věnujeme vzniku denominaci, je třeba říci, že všechny sbory vznikly z řad protestantských. Pražský sbor byl součástí Českobratrské církve evangelické, tedy teologická východiska zde byla jednoznačně evangelická. Na jiných místech vznikaly sbory různě. Někde sbory vznikaly zcela nově tzv. „na zeleném drnu“ tím, že se vraceli studenti do měst, jinde oddělením lidí od Církve bratrské či Jednoty bratrské, kde již šlo pozorovat ryze evangelikální prvky.

33 Rozhovory učiněny 7. 2. 2020, viz Přílohy A, B, C, D.

2.2 Derek Prince

Za jednoznačný vliv, který potvrzují jak všechny rozhovory, tak i religionistická literatura, je považován vliv Dereka Prince. Prince se narodil v roce 1918 v tehdy Británii patřící Indii. Vystudoval na Eaton College a Cambridge University v oboru klasických jazyků – řečtina a latina. Během druhé světové války přečetl Bibli a prožil životně důležitý moment – setkání s Ježíšem. Tímto setkáním došel ke dvěma závěrům: 1. Ježíš je živý, 2. Bible je pravdivá a důležitá kniha. Poté se začal věnovat výkladu Bible. Prince napsal 80 knih a udělal stovky přednášek.³⁴ Byl součástí Pastýřského hnutí (*Shepherding movement*), ale již v roce 1983 ho opustil, prý kvůli doktrinálním důvodům.³⁵ Pastýřské hnutí vzniklo roku 1974, hlavními vedoucími hnutí byly Ern Baxter, Derek Prince, Charles Simpson, Don Basham a Bob Mumford. Slovník letničních a charismatických hnutí uvádí, že Pastýřské hnutí učilo, že každý věřící by měl být podřízený „pastýři“. Tento vztah byl viděn jako důležitý pro duchovní růst. Byl kladen důraz na osobní vykazatelnost jak věřícího pastorovi (pastýři), tak stejně vedoucích a pastýřů mezi sebou.³⁶ Podle Drápala³⁷ Prince z tohoto hnutí odešel a vytvořil si jakousi averzi vůči takovému stylu vedení, což vedlo až k druhému extrému, totiž prosazování kolektivního vedení za každou cenu. Je však zřejmé, že některé prvky se promítly i v KS, zejména jakási „vykazatelnost“.

Derek Prince dle rozhovorů ovlivňoval zejména svými třemi knihami *Základy*. Dle Ondráčka³⁸ kniha přinesla systematické uspořádání učení, které nějakým způsobem zažívali ve sboru. Drápal³⁹ zase mluví o formě a argumentaci jako velmi kvalitní a biblické. Říká: „Mě to oslovovalo svou formou. Připadalo mi to biblické, ale nepřipadalo mi to primitivní, jako jsou některé charismatické nebo hurá-charismatické věci. Připadalo mi, že málokdy jsem narazil na něco, s čím jsem nesouhlasil. Ty argumenty bývaly formulované hodně dobře.“ Toto povrzuje i Burgessův a Van der Massův slovník, který

34 Viz https://www.derekprince.org/Groups/1000103610/DPM_USA/About/About_Derek_Prince/About_Derek_Prince.aspx [online]. *Derek Prince Ministries* [cit. 2020-02-21]. Dostupné z:

35 Viz BURGESS, Stanley M. a Ed M. VAN DER MAAS. *The new International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. Zondervan Pub. House, 2002, s. 999.

36 Viz BURGESS, Stanley M. a Ed M. VAN DER MAAS. *The new International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. Zondervan Pub. House, 2002, s. 1060–1062.

37 Viz Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

38 Viz Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

39 Viz Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

říká, že „Princův důraz na moc Ducha svatého spolu se zdrženlivým, neemocionálním a logickým způsobem učení vytvořil unikátní směs.“⁴⁰ Je nutné poznamenat, že ač Prince nebyl toliko významným světovým autorem, jeho vliv v českých zemích, ať už mezi charismatiky nebo mezi letničnicemi, udivoval i jeho. Tato skutečnost Princova vlivu u nás byla jistě zapříčiněna také tím, že jeho literatura byla jednou z prvních letničních literatur, které se sem povedlo navzdory odporujícímu režimu a zavřeným hranicím propašovat. V době komunistického režimu zde pro křesťany, zejména letničnicí a charismatické věřící, byl Prince téměř, ne-li zcela, jediným autorem.

Kniha *Základů* od Dereka Prince vyšla v roce 2006 v jednotném vydání, ale do té doby se zde vyskytovala pouze jako třídílná knížka. Kniha má sedm základních částí. V první části, která nese název *Základy víry*, se věnuje Kristu jako skále a Bibli jako autoritě, která člověka proměňuje. Bible je zde zcela zásadní parametr všeho. Další část mluví o pokání a víře, poté se věnuje novozákonnímu křtu. Stanovuje zde podmínky křtu: pokání, víra a učednictví – staví se proti křtu nemluvnat. Tento názor mohl ovlivnit i pozdější vnímání sboru a rozchodu s ČCE. Část o křtu se však věnuje i naplnění Duchem svatým, na což navazuje *Letnicemi* a Duchem naplněný věřící. Poslední dvě části se věnují vzkříšení a poslednímu soudu. V Princových *Základech* je vidět několik principů, které se v Křesťanských společenstvích usadily – například „biblicky věřící křesťan“, nekřest nemluvnat a další. Možná lze mluvit o tom, že spíše něco bylo ve společenství žito a Prince pojmenovával a biblicky podkládal žitou zkušenost, což vedlo k jeho vlivu i druhým směrem. Tedy od zkušenosti k Princovi a naopak od učení Prince zpět do církve. Například důraz na osobní obrácení a znovuzrození je zde také patrný:

„Tato individuální osobní zkušenost Ježíše Krista Syna Božího, Duchem svatým zjeveného, uznaného a vyznaného, zůstává jedinou pravou nezměnitelnou skalou, nepohnutelným základem, na kterém musí být založena každá pravá křesťanská víra. Vyznání a názory, církve a denominace, to se vše může změnit, ale tato jediná pravá skála Božího spasení skrze osobní víru v Ježíše Krista zůstává věčná a neměnná. Na ní

40 BURGESS, Stanley M. a Ed M. VAN DER MAAS. *The new International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. Zondervan Pub. House, 2002, s. 999.

může každý bezpečně a s důvěrou budovat svou víru pro časnost i pro věčnost, neboť ji nikdy nic nepřekoná.“⁴¹

Poté se zde objevovaly i další knihy a audionahrávky od Prince, ale ty už nebyly tak podstatné a vlivné jako jeho *Základy*. Dalšími knihami byla například *Manželská smlouva* nebo nahrávky s výkladem listu Římanům. Několikrát přijel do Československa a setkal se s vedoucími. Jeho vliv byl výrazný, a když byl hostem na jedné konferenci, dle Drápal⁴² to byla největší konference, kterou dělali, přišlo tam asi 2500 lidí. Derek Prince přináší typicky letniční rysy.

Drápal⁴³ říká, že od některých Princových důrazů bylo později upuštěno. Je to zejména otázka vedení sboru. Princ zastával názor vždy vést sbor tzv. kolektivním vedením. „Když KS vznikaly, já jsem to kolektivní vedení prosadil do původních stanov, ale později jsem došel k tomu, že záleží na situaci a Božím vedení. I každé KS vznikalo v úplně jiných podmínkách. Někde dělat kolektivní vedení byla blbost. Je třeba mít moudrost, jak na daném místě jednat. To reflektuji ve své knize *Apoštolská služba*. V tom jsem se s Derekem Princem později rozešel.“⁴⁴ „Derek Prince každopádně zůstal pro české charismatiky hlavním zahraničním učitelem, a to i po uvolnění společenských poměrů po roce 1989.“⁴⁵

2.3 Wolfhard Margies

Další vliv, který se v pražském sboru a poté i v církvi usadil, přinesl Němec Wolfhard Margies. Společně s ním se však jednalo o vliv celého jeho sboru s tehdejší názvem *Philadelphia Gemeinde*, dnes *Gemeinde auf dem Weg* (Sbor na cestě). První, kdo z toho sboru přišel, byl český emigrant Pavel Neústupný. Neústupný vedl biblickou školu v berlínském sboru a skrze něho se dostal vliv Margiese také na pražský sbor. Před sametovou revolucí totiž Neústupný mohl dojíždět do republiky z výjimečných důvodů a dostal se do kontaktu s pražským sborem. Tak se do pražského sboru dostal západní vliv,

41 PRINCE, Derek, *Základy křesťanského života*. Příbram: Postilla, 2006, s. 27.

42 Viz Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

43 Viz Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

44 Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

45 NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České Republice*, s. 270.

který by se do něj za normálních okolností dostat nemohl. Ondráček⁴⁶ říká: „Wolfhard Margies je, myslím, že oprávněně, často kladen k hnutí víry. A my jsme ne všechny jeho důrazy akceptovali. Myslím, že nás hodně obohatil svým důrazem na víru, pastorační a osobní péčí o lidi. Jeho vliv přetrvával dál i v 90. letech.“ Stejně tak uvádí Nešpor a Vojtíšek ve své encyklopedii,⁴⁷ že Margiese prezentuje na rozdíl od Prince směr neocharismatický – někdy zvaný hnutí Víry. Dan Drápal i Tomáš Božovský se odkazují na jeho dvoudílnou knihu *Uzdravení jeho slovem*. Margies byl vystudovaný a praktikující lékař a obohatil Křesťanská společenství svou křesťanskou antropologií s důrazem na celého člověka. Totiž, že člověk je duch, duše a tělo.

Margies se ve svých knihách věnuje celé řadě věcí. Objevují se zde však témata a důrazy, které se opakují znovu a znovu. V první řadě je to důraz na víru. „Bůh chce, abychom přijali všechny součásti vykoupění, protože je všechny potřebujeme! Z biblického hlediska existuje pouze jediný správný postup jejich přijetí, který nám Bůh předkládá ve svém Slovu. Je to víra. ... Víru nelze ničím nahradit.“⁴⁸ Dále dává obrovský důraz na Bibli jako autoritu ve věcech víry, ale zároveň jako autoritu lidského života, či dokonce autoritu, která určuje životní okolnosti. Ve svých knihách mluví o Boží dobrotě a milosti, zároveň však o tom, že lidé si za většinu utrpení a trápení mohou sami – svým nesprávným způsobem nebo nedostatkem víry. Margies tvrdí, že celá řada nemocí „mívá bez výjimky démonické kořeny.“⁴⁹ V těchto bodech se začínaly objevovat neshody a lidé z Prahy začínali být opatrní. „Když přišel vliv Margiese a lidé byli nadšení, on (Dan Drápal) byl první, kdo ukázal, že to není tak černobílé a že tam něco nesedí. Myslím, že byl schopen říct, že nás někdo obohacuje, ale že třeba jsou nějaké důrazy, které v Bibli nevidí.“⁵⁰ Klíčový bod, který v rozhovorech zmiňuje jak Drápal, tak Ondráček, ale i Drápal ve svých vzpomínkových knihách, je jakýsi spor o Joba.⁵¹ Margies prý zastával stanovisko, že Job si za své utrpení mohl sám. Margies poukazoval na Boží dobrotu a milost (se kterou nejen Drápal⁵² souhlasil), ale zároveň mluvil při svých návštěvách i v

46 Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

47 Viz NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České Republice*, s. 270.

48 MARGIES, Wolfhrad. *Vykoupení*. Praha: Šípek, 1995, s. 161.

49 MARGIES, Wolfhrad. *Osvobození*. Praha: Logos, 1991, s. 53.

50 Viz Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

51 Tomuto tématu se věnuje Drápal i ve své knize *Spor o Joba*.

52 Viz DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha III., Bod zlomu*. Praha: Křesťanské společenství, 2011, s. 37.

knihách o tom, že Boží spasení člověka a uzdravení jde ruku v ruce, ale nemoci a trápení s životem opravdového Božího dítěte ne. Zde se nejen Drápal, ale i celá řada sborů s Margiesem začali názorově rozcházet. Slova Lubomíra Ondráčka popisují spor následovně:

„Tak on hlavně zdůrazňuje Boží dobrotu, říká, že Bůh je vždy milosrdný, nikdy netrestá, vždycky všechny uzdraví. Třeba s tím Božím trestem jsme vždycky zápasili, protože jsme z Bible nějak věděli, že to tam je také. Učil, že když se někomu daří zle, a netýká se to pronásledování, tak je vina na jeho straně. Například proč Job měl problémy, proč byl Timoteus nemocný apod. A tam jsme naráželi, viděli jsme to v Bibli jinak než on. Například o Jobovi Bůh říká, že byl spravedlivý. Někdy jsme o takových věcech diskutovali. Postupně se jeho vliv oslaboval.“⁵³

Sám Margies se v České republice několikrát objevil, ať už na tajných seminářích nebo později po revoluci na oficiální konferenci. Zároveň Češi měli později příležitost se účastnit některých pastorálek berlínské *Philadelphie*. V 90. letech však vliv berlínského sboru začal mizet, a nakonec ustal téměř zcela. Ještě dnes se objevují dozvuky učení, ale vliv berlínského společenství na CKS není již žádný.

Je však nutné říci, že příchod Pavla Neústupného, vliv Margiese a berlínského sboru přinesl s sebou také vliv hnutí Víry obecně. Zejména se jednalo o autora Kennetha E. Hagina a jeho knihy. Vliv Hagina byl sice okrajový, ale objevoval se, protože jeho knihy byly čteny. Je tedy možné, že Margiesův vliv byl přijímán v době, kdy byl opět jedním z mála autorů, ale jakmile se režim uvolnil a nabídla se větší škála učení a autorů, jeho vliv se tím zcela oslabil.

2.4. Navigátoři

V rozhovorech se opakovalo zmínění organizace *The Navigators* (Navigátoři), nebo lépe řečeno kurzy, které oni přinesli. Kurzy se usadily a hojně používaly. Velmi úzce souvisí zejména se dvěma faktory zbožnosti pražského sboru, a těmi jsou tzv. jistota spasení a důraz na Bibli jako Boží slovo a zdroj odpovědí. Ondráček říká, že Navigátoři

53 Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

přinesli „pomůcku, kterou jsme my v té době nebyli schopní sestavit. Nebylo tam moc odpovědí, ale spíše verše a otázky. Na tom jsme se vlastně učili, že když mám nějaké otázky, tak mám jít přímo do Bible. To je něco, i pro mě osobně, velmi cenného.“⁵⁴ Kurzů tohoto typu se na světě vyskytuje celá řada, avšak jejich vliv byl opět zapříčiněn tím, že Navigátoři se do Československa dostali již v době, kdy byly hranice uzavřené a jiné kurzy nebyly známy.

Tato pomůcka měla dvojitý účinek. Za prvé, jak říká Ondráček, se používala jako nástroj pro komunikaci s lidmi, kteří se nově objevovali v církvi. Jednalo se o takové kurzy, kterými byli lidé provázeni někým dalším. Tyto kurzy měly čtyři takové minisérie: A, B, C a D. Kurzy se postupně dělaly se zájemci a byly stavěny na otázkách a biblických odkazech. „Kurzíky“ (později vydané pod jménem *Na cestu víry*, pozn. autora) přinesly tzv. Navigátoři. Tyhle kurzy obsahovaly vždy nějaké základní verše, a pak otázky. Odpovědi jsme hledali v Bibli, to nám od začátku pomáhalo orientovat se v Bibli, hledat v ní odpovědi a brát ji vážně.“⁵⁵ Kurzy měly za cíl například nastavit jistotu spasení na pocitech, ale na základě Bible – Božího slova. Dále je zde důraz na lidskou nedostatečnost přemostit propast mezi člověkem a Bohem učiněnou hříchem. Tuto propast může přemostit dle kurzů pouze Kristus Ježíš. Kurzy mají vždy nějakou otázku a k tomu příslušný verš či několik veršů z Bible a člověk hledá odpovědi v příslušném oddílu Písma. Například „Jak Bůh ukázal, že tě miluje? ... Římanům 5:8.“⁵⁶ Nebo naopak oddíl Písma k přečtení a k tomu doplňující otázky, které člověka vedou k ujištění na základě Bible.

Kromě poskytnutí pomůcky v podobě kurzů pro lidi, kteří nově přicházeli – a v 80. letech jich přicházelo mnoho – měly kurzy a Navigátoři také druhý vliv. Stálé obrácení se k Písmu a kladení si otázek. Dopad kurzů na svůj život popsal Ondráček. „Učil jsem se vykládat Bibli, učil jsem se, že když něčemu v Bibli nerozumím, hledám další místa v Bibli, která o tom nějak mluví. Nebo že když něco nějak chápu z nějakého verše, ale jiné verše to popírají, že to asi není tak černobílé nebo že tomu dokonce rozumím špatně.“⁵⁷ Dan Drápal na Navigátory a jejich kurzy vzpomíná jako na velmi

54 Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

55 Rozhovor – Tomáš Božovský 7. 2. 2020.

56 Viz Příloha – Ukázka kurzu *Na cestu víry*.

57 Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

užitečné nástroje. Říká, že některými lidmi byl kladen „velký důraz na vedení k obrácení a na samotný akt přijetí Pána Ježíše Krista. Byl to jistě důraz důležitý, ovšem jakmile se člověk znovu narodil do Božího království, potřeboval duchovní růst. Právě v této oblasti nám Navigátoři velmi pomohli. Mimo jiné nám přivezli dvě série biblických studií pro začátečníky.“⁵⁸

Organizace Navigators vznikla v roce 1933 a již od té doby mají jako svou misi větu: „Znát Krista, učinit ho známým a pomoci ostatním, aby dělali totéž.“ Celé hnutí funguje tak, že některý člověk pomáhá druhým procházet pomocnými kurzy. Tito lidé poté zase pomáhají ostatním.⁵⁹ Ve svém základním vyznání mají 10 bodů, které se nijak zásadně neodlišují od běžných křesťanských vyznání. Odchytky by jistě bylo lze nalézt. Nachází se tam kromě trojičního učení, díla Kristova, také význam Bible jako inspirovaného Božího slova a znovuzrození.⁶⁰ Jedná se o typicky evangelikální organizaci, nikoliv však charismatickou či letniční. To ale nevylučuje, že někteří se k těmto hnutím hlásí či že charismatici či letniční nepoužívají nástroje Navigátorů. O zvláštních projevech Ducha, jako je prorocství, uzdravování apod., se nezmiňují.

Ani z rozhovorů ani z vybrané literatury Dana Drápala jsem nevypozoroval, že by proti Navigátorům vznikly nějaké výhrady. Naopak současný senior CKS Marek Prosner doporučuje se ke kurzům vrátit, protože se vztahují k Bibli velmi úzce a budují biblickou víru. O kurzech říká, že „jde o vyučování biblických základů, o určité jistoty vyplývající z Božího slova. Ukazuje to například na spasení skrze víru, jistotu spasení postavenou ne na pocitech, ale na Božím slově. V tom vidím velikou důležitost, v životě postaveném na Božím slově.“⁶¹

58 DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha I., Jak to všechno začalo*, s. 45.

59 Viz About – Navigators [online]. *Navigators* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.navigators.org/about/>

60 Viz Statement of Faith [online]. *Navigators* [cit. 2020-02-20] Dostupné z: <https://www.navigators.org/about/statement-of-faith/>

61 Rozhovor – Marek Prosner 18. 2. 2020.

2.5 John Wimber a Vinice

Jedním z hlavních vlivů 90. let byl sbor *Vineyard*, česky Vinice. Jednu chvíli se dle slov respondentů uvažovalo o připojení se do řad Vinice. Její vliv prezentoval zejména John Wimber. Vliv Vinice jako takové nepřinesl zásadní změnu co do změny teologie či praxe, ale spíše systematictější podklady pro učení o duchovních darech – zejména uzdravování. Drápal říká: „Chvíli jsme dokonce uvažovali, že se staneme Vinicí. Nestalo se tak, protože jsem věděl, že bychom možná ztratili až 1/5 sborů, a to jsem nechtěl.“⁶² Přesto vliv Vinice hrál významnou roli.

Svazek církví Vinice své počátky klade do 70. let 20. století. Jednou z hlavních postav byl právě výše zmiňovaný John Wimber. Učení Vinice se skládá ze základních hodnot (*Core values*), které jsou: partnerství s Duchem svatým, zkušenost a uctívání Boha, usmíření Boha, lidí a celého stvoření, angažovanost v soucitné službě a usilování o srozumitelnou misi ve světě. Jako své motto, na kterém stojí vše, má: Udržování historické, biblické pravověrnosti – zahrnující autoritu Písma a činnost Ducha. Obecné učení se tak točí kolem pojmu *Boží království*, o kterém kázal historický Ježíš.⁶³ Sbory Vinice byly také známé pro svou hudbu a chvalozpěvy.

John Wimber přišel s učením, ve kterém vybízel církve k modlitbám za nemocné, protože věřil v uzdravující Boží moc. Boží království se stává zároveň přítomným a zároveň ještě ne zcela. Zastával aktivitu všech v církvi, protože byl podezřívavý ke službě jen profesionálů. Byl přesvědčený, že Bůh stále jedná, a těmto projevům Ducha chtěl být otevřený. Bůh totiž „nepatří jen profesionálům.“⁶⁴ John Wimber někdy bývá spojován s tzv. *torontským požehnáním*, což je fenomén, který se objevil právě v jednom ze sborů Vinice, který vedl Randy Clark. Jedná se o jakési projevy, například padání, třesení, smíchu či pláče. Tyto projevy bývají popisovány jako projevy Ducha svatého, který jedná s lidmi – jedním z nejznámějších představitelů je např. Benny Hinn či Heidi Bakerová. Přestože Wimbrův postoj k tomuto fenoménu projevů není zcela jasný, je třeba říci, že Wimber kladl důrazy na Ducha svatého a jeho jednání. Wimbrovým důrazem

62 Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

63 Viz *Core Values* [online]. *Vineyard USA* [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://vineyardusa.org/about/core-values-beliefs/>

64 Viz John Wimber [online]. *Vineyard USA* [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <https://vineyardusa.org/about/john-wimber/>

„byla boží moc projevující se v uzdravení a osvobození od démonů, a tím účinná v misijním i pastoračním působení.“⁶⁵

Podle Drápala⁶⁶ byla vlivná zejména Wimbrova kniha *Neseni třetí vlnou*. Kniha se věnuje otázce, zdali charismatické hnutí ztrácí vliv, nebo přichází změna – nová vlna. V knize se objevují texty i jiných autorů, než je Wimber, jako například Anne Watson či Kevin Springer. Nejenom tato kniha by mohla pomoci zařadit Wimbera do charismatického proudu křesťanství – možná spíše neocharismatického proudu. Lubomír Ondráček⁶⁷ říká, že do té doby před Wimberem „samozejmě mluvili o uzdravování a modlili se za uzdravení, ale ta vyvážená systematika Wimbera byla dost důležitá. My byli konfrontováni s názorem Margiese, že Bůh uzdraví všechny, kde jsme naráželi, tak tady John Wimber uznával, že ne vždy dojde k uzdravení, ale že stejně se člověk má modlit a jednání nechat na Bohu samotném. Říkal, že nemáme vždy odpověď, že ne vždycky máme věci ve svých rukách.“ Stejně tak mluví i Božovský⁶⁸ o službě lidí z Vinice v České republice. „Jejich služba byla hodně zaměřena na osobní modlitby zejména za uzdravení a osvobození a ty věci se opravdu děly. Jistěže jsme se předtím také za sebe vzájemně modlili, ale najednou to bylo v mnohem větší míře.“ Systematičnosti Wimberova učení napomáhala také skutečnost, že od roku 1975 do roku 1985 učil na teologickém semináři. V roce 1981 začal učit o zázracích a Boží moci. Jeho kurzy byly možná nejpopulárnější, avšak také kontroverzní.⁶⁹

Osobně také spatřuji podobnost mezi prohlášením CKS a Vinice v tom, že Vinice má nějaké *základní hodnoty (Core values)* a CKS má ve svém *Základním dokumentu* taktéž uvedeny hodnoty, které sbory spojují – zároveň se nejedná o dogmatický či systematický výčet víry. Vinice však ve svém dokumentu má i prohlášení víry, které má 12 bodů, ve kterých shrnují svou věrouku. Tyto body jsou podloženy biblickými místy. Vliv Vinice se po smrti Johna Wimbra, který zemřel v roce 1998 na zdravotní problémy, velmi oslabil.

65 NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České Republice*, s. 270.

66 Viz Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

67 Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

68 Rozhovor – Tomáš Božovský 7. 2. 2020.

69 Viz BURGESS, Stanley M. a Ed M. VAN DER MAAS. *The new International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. Zondervan Pub. House, 2002. s. 1199–1200.

2.6. John MacFarlane a další vlivy

Mezi důležité vlivy lze zařadit také Johna MacFarlanea, avšak jeho vliv na denominaci jako takovou byl spíše nepřímý. John MacFarlane byl v České republice již v 70. letech. Jednalo se o misionáře, který se naučil česky z Bible kralické, aby mohl sloužit Čechům v jejich jazyce, a poté přijel sem. Z naší republiky byl dokonce vyhoštěn a dle Prosnera⁷⁰ mu nejednou šlo o život kvůli víře a jeho křesťanství bylo „tříbeno ohněm.“

Jeho vliv byl spíše nepřímý z toho důvodu, že ovlivnil svou charismatickou zbožností řadu lidí, kteří poté v Křesťanských společenstvích zastávali nějakou úlohu, třeba i učitelskou. Byli to lidé jako například Ondráček, Zelina, Prosner a další. Nejsem si však vědom, že by třeba napsal knihu, která by měla zásadní vliv, nebo dokonce, že by s ním byla uspořádána velká konference či seminář. O tom, v čem lidi ovlivnil, jsem schopen sepsat pouze pár řádků, které skládám na základě nejen hloubkových rozhovorů, ale i na základě osobních setkání s lidmi, kteří o Johnovi MacFarlaneovi někdy mluvili.

MacFarlane měl vliv především tím, že se osobně věnoval lidem a mluvil s nimi o víře. Jeho zbožnost byla prý vyváženě charismatická, avšak neměla nějaké lehce definovatelné učení, o kterém by se dalo říct, že jej zastával. Po jeho vyhoštění někdy v 70. letech se do České republiky dostal až po revoluci, avšak někteří jezdili za ním.

„S Johnem, když nemohl do Čech (České republiky, pozn. autora), se dělala tajná setkání v Maďarsku, protože tam šlo přijet z obou stran. Já jsem se s ním poprvé setkal až v roce 1988 v Maďarsku. Myslím, že on ovlivnil KS takovou zdravou charismatickou teologií, kdy vyučoval o křtu v Duchu a duchovních darech. Ale myslím, že vyváženým způsobem. Dával důraz na osobní vykazatelnost, věrnost a následování.“⁷¹

MacFarlane však předčasně zemřel a jeho vliv tak přestal, protože nebyly ani knihy, ve kterých by něco předával. Zůstali však lidé, které MacFarlane přivedl ke Kristu nebo jim na jejich cestě víry zásadně pomohl a ovlivnil je.

70 Viz Rozhovor – Marek Prosner 18. 2. 2020.

71 Viz Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

Kromě MacFarlanea bychom mohli zmínit i další vlivy, které se objevovaly, avšak již ne s takovou důležitostí a plošností jako výše zmíněné. Mezi vlivy, které do jisté a částečné míry formovaly pražský sbor před vznikem Křesťanských společenství, byl Kenneth E. Hagin, jenž reprezentoval hnutí Víry. Hnutí Víry „tvrdí, že v možnostech člověka je mnohem víc, než co běžně využívá, a že tento lidský potenciál chce Bůh naplnit tak, aby člověk ve všech směrech prosperoval. Za jediný limitující faktor se považuje naše víra... Věřící má být tedy podle učení Víry naprosto zdravý, bohatý a všestranně úspěšný.“⁷² Kromě hnutí Víry, jehož vliv postupem času vymizel, tu byli také čeští lidé jako M. Bláhová, V. Vácha, A. Zelina, J. Dohnal. V roce 1990 vznikla *Křesťanská misijní společnost* (KMS), jež sdružovala různé evangelikální a charismatické křesťany z různých církví. Přestože se jedná o sdružení evangelikálů a charismatiků, je nutné podotknout, že jádrem byly lidé z Křesťanských společenství. KMS v 90. letech organizovala velké evangelizace např. se Stevem Ryderem, Chavdou apod. Současně vydává časopis *Život víry*, jenž měl obrovský vliv jak na lidi uvnitř Křesťanských společenství, tak v jiných denominacích. Vliv magazínu *Život víry* jde sledovat opět oběma směry. Směrem dovnitř Křesťanských společenství, velmi mnoho členů CKS čtou časopis, ale zároveň dění uvnitř církve se také odráží v časopise. Dalším vlivem, který se objevil, byli Kansasští proroci či Dove Christian Fellowship. Tito lidé a proudy již ovlivňovaly celou církev Křesťanská společenství, i když opět spíše pražské KS. Dalším prvkem vlivu byly formativní vztahy s místními českými církvemi, zejména Apoštolskou církví, ČCE a Církví bratrskou, později také Vodou Života a Jednotou bratrskou.

Je nutné také poznamenat, že proudy, které se objevovaly ve sborech po celé republice, dost záležely na tom, jak daný sbor KS vznikl. Někde měl pražský sbor obrovský vliv, jinde velmi malý. Církev, ze které odcházeli lidé a tvořili nová společenství a později KS, byly také jistě formující a jejich vliv je nutné neopominout.

72 VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004, s. 119.

2.7. Dan Drápal

Pokud popisují teologické vlivy na Křesťanská společenství, je nutné se zastavit u postavy Dana Dráपालa. Není třeba opakovat historii vzniku denominace, ale je třeba zmínit, že Dráपाल byl osobností, která měla vliv na stovky lidí. Jednak byl u vzniku, jednak byl pastorem pražského KS a později také seniorem CKS.

Dráपाल vystudoval evangelickou teologii v letech 1967–1972 a roku 1977 se nechal pokřtít a ordinovat a později nastoupil na holešovický sbor ČCE jako vikář. Průměrná účast na nedělních bohoslužbách byl 29 lidí.⁷³ Během 80. let se sbor rozrostl na několik set lidí. Celá řada lidí byli původem mimopražští studenti, kteří se po studiích vraceli do svých měst či šli do měst jiných. I tam často vznikly sbory KS. Dráपालův vliv měl tedy velký dosah na různé sbory i mimo Prahu. Pražský sbor dlouhou dobu vedl a mimopražské sbory byly často zakládány lidmi, kteří pražským sborem prošli. Jeho vliv v 80. letech byl logicky pouze na pražský sbor, protože tehdy jiné neexistovaly, a v 90. letech po vzniku denominace byl brán jako hlavní představitel. Působil ve funkci hlavního pastora pražského sboru a v letech 2002 až 2004 také ve funkci seniora CKS, obou funkcí se poté vzdal. Jeho vliv dnes má takové tři základní úrovně: a) to, co kdysi do CKS vložil; b) občasná kázání v některých sborech – ale v rámci celé denominace není již aktivní; c) psaní knih a článků.⁷⁴ Je těžké definovat Dráपालovu teologii, protože sám říká, že teologie je jen pomocná.

„Musím předeslat, že učení u nás nikdy nehrálo primární úlohu ... Nikdy jsem nepovažoval učení za nedůležité a nikdy jsem netvrdil, že na učení „vlastně nezáleží.“ Viděl jsem ho ale vždy jako věc služebnou, nikoli podstatnou. Učení může církvi vydatně pomoci a může ji ochránit před bludy a zásadními omyly. Učení ale není život sám. Učení o Kristu nemůže nahradit Krista. Učení o Duchu samo o sobě Ducha nepřivolá. A když se z nějakého sboru (církve, denominace), vytratí, zůstávají (jí) zpravidla dvě věci: budova a učení. ... Pokud to šlo, snažili jsme se být v otázkách učení spíše inklusivní a ne exklusivní.“⁷⁵

73 Viz DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha II., Léta růstu*, s. 14.

74 Viz Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

75 DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha II., Léta růstu*, s. 22.

Tento názor na teologii jako pomocnou sílu se drží dodnes a zastává ji i Prosner, současný senior CKS.⁷⁶ Názory, důrazy a teologické fenomény je možné u Drápala zaznamenat zejména v knihách, které napsal. Pokud se totiž vyskytovalo téma uvnitř Křesťanských společenství, které vyvolávalo otázky, Drápal povětšinou sepsal „nečernobílou“ studii, kde se na aspekty dívá z různých stran. Přesto je někdy možné vidět jasná stanoviska a postoje. Avšak to, k čemu Drápal došel, nebylo nikdy bráno věroučně či jako zásadně směrodatné. Mělo to pomoci lidem zorientovat se a udělat si vlastní názor. Dle Ondráčka⁷⁷ vložil Drápal do CKS něco, co tam zůstalo, a to je vážit si druhých a zároveň možnost nesouhlasit – zároveň však udržet dobré vztahy. Prý byl Drápal ochoten přijmout nesouhlas druhých a CKS se ne nutně řídí jeho názory.

„Současně myslím, že zůstalo něco, co on sám přinesl, a to je vážit si někoho, ale možnost i nesouhlasit. Že je zde prostor k tomu, že někdo nemusí souhlasit, ale dál mít třeba i dobré vztahy s tím daným člověkem. A myslím, že je sám ochoten přijmout to, že s ním někdo nesouhlasí. Myslím třeba, že i dnes přišel s trochu jinými názory, než říkal dřív, a že to není nutně to, že bychom se v KS dle toho zařídili.“⁷⁸

Drápal se ve svých knihách⁷⁹ věnuje celé řadě témat, od otázek inspirovanosti Písma přes křest a večeři Páně, službu žen v církvi, apoštolskou službu, křtu v Duchu svatém či uzdravování až po různé biblické studie, jako již výše zmiňovaný spor o Joba či úvahy nad Žalmy. V těchto knihách ne vždy zastává pevná stanoviska k daným věcem, avšak vyzorovat lze zcela jistě to, že bere Bibli jako směrodatnou v otázkách učení i života a důraz na osobní následování Krista a jeho zvěstování. V Pastýřském listě k desátému výročí vzniku CKS napsal Dan Drápal: „Toužím ... abychom si nebudovali na zemi své království, byli ochotni ztratit své jméno, považovali druhé za přednější sebe, zachovali ryzost a dobré vztahy. A především, abychom milovali Pána Ježíše Krista.“⁸⁰ Nešpor s Vojtíškem rozeznávají Drápala jako uznávanou, byť neoficiální autoritu a

76 Viz Rozhovor – Marek Prosner 18. 2. 2020.

77 Viz Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

78 Viz Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

79 Na svých stránkách uvedeno 36 publikací. Bibliografie – Dan Drápal [online]. *Dan Drápal – osobní stránky* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <http://dan-drapal.cz/bibliografie/>

80 DRÁPAL, Dan. 10. *Pastýřský list*, 2000.

pražský sbor jako ústřední.⁸¹ Spolu s tím se později ustálila i role seniora KS. Drápal to komentuje slovy: „Nikdo moc nevěděl, jak mi má říkat. V podstatě jsem to vedl, to všichni uznávali. Když byl problém, obraceli se na mě, abych to nějak řešil, ale tím, že jsem prosazoval kolektivní vedení, tak byla Rada KS a moc se nevědělo, co jsem zač. Na pastorálkách se jednalo o tom, jak se mi bude říkat. Nechtěl jsem být biskup nebo něco podobného. Nakonec jsem souhlasil se seniorem – už s tím naším pozadím z ČCE. To mi přišlo neokázalé a dobré.“⁸²

Drápal říká,⁸³ že s přibývajícím počtem jednotlivých sborů, které se hlásily k maninské skupině, která se již rozrostla a vytvořila tzv. regiony, viděli jako potřebu nějak celé hnutí zařadit. Nebylo pro ně tak důležité ani formulovat svou víru, psát nějakou podrobnou systematiku či své vyznání, jako být srozumitelnými. Poměrně dlouhou dobu se zvažovalo zařazení se pod větší světový celek, zejména kvůli vlivu Johna Wimbera a Margiese. V průběhu let se tedy jednalo o tom, zda se stát součástí berlínského společenství (Margies), součástí americké *Vineyard* (Wimber) nebo později *DOVE Christian Fellowship*. Ani k jednomu nakonec nedošlo, což mělo později své kladné i méně kladné stránky. Dan Drápal říká, že do jisté míry je to dodnes škoda, ale že na druhou stranu ví, že problémy a rozdělení, která přišla v těchto hnutích, by nezbytně nesla rozdělení i uvnitř českého kruhu sborů. Z toho důvodu začali jednat se státní správou o vytvoření vlastní denominace Křesťanská společenství. Pro takovéto jednání však bylo třeba předložit ministerstvu kultury dokument, který by byl dostatečně směřodatný. Při rozhodování o názvu sehrál roli vliv Watchmana Nee, který zastával názor, že Církev Kristova je jedna a že dokonce v každém městě je jedna církev, avšak shromažďovaná v několika různých společenstvích. Watchman Lee „říkal, že v každém městě je jedna církev. Schází se v různých společenstvích, ale je to jen jedna část v daném městě. Jako církev Boží, která jest v Korintě, nebo církev Boží, která jest v Praze. Proto my jsme si nechtěli říkat ani sbor ani církev, protože jsme se chápali pouze jako jedna část církve, která jest v Praze.“⁸⁴ Toto učení bylo důležité. Dan Drápal říká,⁸⁵ že se chápali jako část, proto se nechtěli pojmenovat ani „Sbor“ či „Církev“, ale spíše zastával

81 Viz NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České Republice*, s. 271.

82 Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

83 Viz Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

84 Viz Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

85 Viz Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

to, že jsou částí těla Kristova. Z toho důvodu se zvolil název Křesťanská společenství. Znamenalo to tedy, že jednotlivé samostatné sbory se jmenovaly například Křesťanské společenství Praha, Křesťanské společenství Kutná Hora, Křesťanské společenství Plzeň apod.

Tento Watchmanův, a později i denominační důraz na společenství se stal charakteristický pro celou denominaci. Jednotlivá společenství se totiž zaměřují na vzájemné vztahy prohlubované společnými pobyty, dovolenými apod. Tento vliv se později promítl i v hodnotách *Základního dokumentu*.

Jelikož Křesťanská společenství nepřicházela s novou teologií či učením, které by již někde nebylo formulováno, rozhodli se ve svém dokumentu nevymýšlet něco, co již bylo někým sepsáno a odkázat se na texty a dokumenty, které by pomohly rozlišit, o jakou církev se jedná. Z toho důvodu se odkazují na Apoštolské vyznání víry a na Laussanské prohlášení.

3. VZNIK NOVÉ DENOMINACE A JEJÍ UČENÍ

Teologické vlivy na maninskou skupinu, která byla v 80. a 90. letech velmi aktivní, vedly k tomu, že „v 90. letech prožily desítky skupin inspirovaných Drápalem období relativně velkého zájmu veřejnosti jako aktivní nové náboženské hnutí. V novém tisíciletí toto hnutí zamířilo již mezi etablované, společensky dobře přijímané náboženské společnosti, což bylo vyjádřeno registrací ministerstvem kultury v roce 2002 pod novým názvem Církev Křesťanská společenství.“⁸⁶ Pro Církev Křesťanská společenství byl rok 2002 zásadní, neboť to byl rok, kdy byla státem uznána za církev dle zákona č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech. Aby však mohlo takovéto uznání projít, bylo třeba předložit Ministerstvu kultury České republiky registrační dokument. Pro Křesťanská společenství to tak byl bod, kdy musela veřejně vystoupit s jasnou formulací svého vyznání, ale především bod, kdy se sama musela shodnout na „své víře.“ K této příležitosti byl sepsán *Základní dokument Církve Křesťanská společenství*, který byl předložen a schválen. Dokument byl však v roce 2006 měněn poměrně zásadně a v roce 2017 proběhly drobné formulační změny. Aktuální *Základní dokument* je k dohledání na internetových stránkách ministerstva kultury. Z toho důvodu, že je to doposud jediný oficiální dokument celé církve (denominace), je pro mou práci, zejména pro tuto kapitolu, velmi důležitý.

3.1 Základní dokument

Dokument obsahuje devět základních částí, přesto je však velmi krátký. Dnes obsahuje základní vyznání a hodnoty církve, čemuž se v této kapitole budu věnovat nejvíce, dále také strukturu CKS i s jednotlivými sbory a misijními stanicemi.

Hned v první části *Základního dokumentu* je popsáno právní hledisko CKS a dále vymezení toho, o jakou církev jde. Totiž že „CKS sdružuje ve sborech a misijních skupinách křesťany a jejich děti a umožňuje jim život v obecnství. CKS považuje Písmo svaté za základní normu svého života, uznávají Apoštolské vyznání víry a hlásí se k Lausannskému hnutí.“⁸⁷ A že CKS není zařazena do žádné církve či náboženské

86 VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim rozumět*. Praha: Beta Books, 2007, s. 22.

87 ZD 2017 § 1.

společnosti mimo území České republiky.⁸⁸ Dále v § 2 uvádí, že místní sbory a stanice pořádají pravidelná setkání, která mají za cíl duchovní růst členů, a věnují se misijním činnostem. V § 3 pak, že církvi jde o jednotu znovuzrozených křesťanů.

Druhá část dokumentu (§ 5) je věnována základnímu vyznání víry církve. V této části je prohlášení, že „spolu s ostatními křesťanskými církvemi se plně hlásíme k Apoštolskému vyznání víry,“ tedy Apostoliku, které je následně vypsané. V této části již není konkrétní přihlášení k žádnému dalšímu vyznání či dokumentu. Ještě je zde ale vlastní formulace, čemu KS věří.

„Věřit v Boha pro nás znamená, že je takový, jak se zjevil ve svém Synu Ježíši Kristu a jak se nám dává poznat skrze svého Ducha – spolehnout se na lásku Otcovu, dílo Kristovo a přítomnost Ducha svatého vypůsobující v člověku víru, lásku a naději a na tom založit své životy.“⁸⁹

Více se v části vyznání nenajde. Avšak v § 2, který jsem již výše popsal, jsou formulovány ještě dva další důležité body, totiž Písmo jako základní norma života a přihlášení se k Lausannskému hnutí. Tyto dva prvky však nelze přehlédnout, neboť mají do značné míry výpovědní hodnotu. Ne snad tím způsobem, že by se církev přihlásila k těmto bodům a na základě toho začala podle nich žít, jako spíše opačně. Tedy, že církev jasně staví na Bibli, a na základě toho formulovala takové prohlášení. Stejně tak usiluje o misii a evangelizaci, a proto se hlásí i k Lausannskému hnutí.

Základní dokument, který byl předložen ministerstvu a byl schválen roku 2002, se od aktuálního dokumentu liší zejména ve dvou věcech:

1. Dokument z roku 2002 se výslovně hlásí k *Lausannskému závazku*: „Jako základní vyjádření své víry přijímají „*Lausannské prohlášení*“^{90 91} a toto prohlášení je obsaženo přímo v základním dokumentu. Drápal toto okomentoval slovy: „Napadlo nás tedy, že do svého dokumentu dáme přihlášení se k *Lausannskému závazku*. Ten totiž přijali jak evangelikálové, tak letniční, a my jsme chtěli „kamarádit“ s oběma. Z obou jsme chtěli přijímat vlivy, proto jsme dali něco, co je obecně přijímáno.“⁹² Tento

88 Viz ZD 2017 § 4.

89 ZD 2017 § 5.

90 ZD 2002, B1.

91 Viz Příloha H.

92 Rozhovor – Dan Drápal 6. 2. 2020.

dokument neobsahuje žádné další hodnoty či učení. Hodnoty byly vytvořeny až roku 2006.

2. Aktuální *Základní dokument* obsahuje 10 hodnot, které mají „nahradit“ základní učení. Zároveň je z dokumentu odstraněna formulace o přijímání Lausannského prohlášení a celé prohlášení již v dokumentu není. Bylo tak učiněno z důvodu určitých výhrad z některých sborů. Formulace byla pozměněna na: „hlásí se k Lausannskému hnutí.“⁹³ Co se týče jiných úprav, již se nejednalo o zásadní změny.

3.1.1 Lausannské hnutí

Lausannské hnutí nalézají své počátky v sedmdesátých letech 20. století. Evangelista Billy Graham a teolog John Stott byli velmi důležitými aktéry při svolání *Prvního mezinárodního kongresu pro světovou evangelizaci*, který se konal ve švýcarském Lausanne roku 1974. Kongres „ukázal nejen expanzi probuzeneckého hnutí, ale posílil také ekumenismus,“⁹⁴ protože

„Kongresu se účastnilo přes 4000 křesťanů, kteří zastupovali 150 zemí a širokou různorodost denominačních odstínů. 50 % účastníků přijelo z tzv. třetího světa. Jednalo se tak o velkou událost a významný mezník v dějinách rozptýlené církve. Nejdůležitějším výsledkem celého kongresu se stal *Lausannský závazek*. Je to dokument o 3000 slovech a 15 bodech, sestavený teologickou pracovní komisí pod vedením anglikánského evangelikálního teologa Johna R. W. Stotta a podepsaný velkou většinou účastníků.“⁹⁵

Lausannský závazek je dokument, ve kterém se podepsaní jasně hlásí k misijní potřebě a evangelizační angažovanosti. Dokument nejprve formuluje krátké vyznání víry, jímž je trojiční víra, důvěra v Bibli jako Boží slovo, jedinečnost Krista jako jediné cesty k Bohu, vyzbrojení Duchem svatým a vydávání svědectví o Kristu jako hlavní úloha církve. Dále pak zbylé body rozvíjejí tento úkol, tedy zaměřený na sociální, politickou, vzdělávací a duchovní angažovanost. V posledním bodu je vyznání víry v Kristův druhý

93 ZD 2017 § 1.

94 VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*, s. 62.

95 Lausannský závazek – 1974 [online]. *Sdružení evangelikálních teologů* [cit. 10.02.20]. Dostupné z: <https://evangelikalni-teologie.cz/lausannsky-zavazek-1974>

příchod a důraz je kladen na obnovu jakožto Boží dílo, ne dílo lidí. Tento závazek byl v původním *Základním dokumentu CKS*.⁹⁶

Lausannské hnutí, které se formovalo výše zmíněným závazkem, pokračovalo Druhým kongresem, tentokrát v Manile roku 1989. Zde byli i někteří lidé z Křesťanských společenství. Vznikl druhý dokument hnutí, totiž *Manilská výzva (manifest)*⁹⁷, která obsahuje 21 prohlášení. V prvních prohlášeních najdeme potvrzení *Lausannského závazku*. Dále jsou zde prohlášení o důležitosti evangelia, vymezení se vůči alternativám jiných náboženství a jasné odmítnutí jiné cesty k Bohu než skrze Krista, který je ztotožňován s historickým Ježíšem. Poslední prohlášení říká: „Prohlašujeme, že Bůh volá celou Církev, aby nesla celé evangelium celému světu. Jsme proto rozhodnuti hlásat jej věrně, naléhavě a obětavě, dokud On nepřijde.“⁹⁸ Na následujících stránkách dokumentu je rozvinuto, co znamená celé evangelium.

Roku 2010 následoval třetí kongres. Kongres se konal v Kapském městě a vznikl dokument, tentokrát poměrně dlouhý. Obsahuje Vyznání víry a výzvu. Tento kongres se však konal až po sepsání *Základního dokumentu*.

3.1.2 Hodnoty CKS

Kromě těchto výše zmíněných vyznání také dokument formuluje základní hodnoty církve.⁹⁹ Hodnoty vznikly v roce 2006, „i když to byl docela zápas. Po rezignaci Dana Drápala nebyl nikdo, kdo by KS nějak spojoval.“¹⁰⁰ Mají tedy za cíl spojit sbory Křesťanských společenství. Jsou dohledatelné ve třetí části dokumentu, § 6. Jedná se o deset hodnot, což jsou krátké a jasně formulované věty, např. „Chození ve světle“, které jsou dále rozvedeny dovětkem a podloženy biblickými citáty a odkazy. Jednotlivé zásady jsou však spolu navzájem velmi úzce spjaté a jsou jen těžko oddělitelné. Proto je třeba brát deset hodnot společně. Hodnoty jsou zároveň to, co spojuje všechny sbory zařazené do denominace. Sbory jsou různorodé a mají různé důrazy, proudy a teologické vlivy.

96 Viz Příloha H: Lausannský závazek.

97 Viz Manilská výzva. [online]. *Sdružení evangelikálních teologů* [cit. 10.02.20]. Dostupné z: <https://evangelikalni-teologie.cz/manilska-vyzva-1989-lausanne-ii>

98 *Manilský manifest*, prohlášení č. 21.

99 Viz Příloha I.

100 Rozhovor – Marek Prosner 18. 2. 2020.

Hodnoty církve nám mohou ukázat explicitně i implicitně na věrouku církve. Hodnoty jsou velmi úzce spojeny a jedna rozvíjí druhou. Jsou jimi: 1) Církev postavená na Bibli; 2) Důvěrný vztah s Bohem Otcem; 3) Následování Ježíše Krista; 4) Život z moci Božího Ducha; 5) Růst a proměněné životy; 6) Chození ve světle; 7) Rozvíjení vzájemných vztahů; 8) Sdílení evangelia; 9) Úcta k dalším církvím a spolupráce; 10) Vědomí částečného poznání. První hodnota jasně vyjadřuje, na čem věrouka a církev stojí. Druhá, třetí a čtvrtá ukazují na trojiční učení a zároveň implicitně odkazují na osobní zbožnost. Víra, lépe řečeno Duch svatý, však člověka vede k posvěcenému životu a duchovnímu růstu. Zároveň však zbožnost není individualistická, ale v pevných vzájemných vztazích uvnitř církve. Posláním každého, ale zároveň i společnosti, je sdílení evangelia ve světě, ve kterém žijeme. A v neposlední řadě je zde důraz na to, že toto pojetí víry není jediné možné, ale že se vzájemně doplňuje a obohacuje spolu s ostatními částmi těla Kristova. V těchto hodnotách můžeme spatřit odrážející se vlivy popsané v předchozí kapitole a praxi.

První hodnota zní: *Církev postavená na Bibli*. Dovětek rozvádí hodnotu slovy „Bible je pro nás Božím slovem, zdrojem života a měřítkem všech věcí“ a biblickými odkazy potvrzujícími toto tvrzení o inspirovanosti Písma a zároveň o důležitosti pro život.¹⁰¹ Důraz na Bibli je pro CKS velmi důležitý. Když se *Křesťanská misijní společnost* (KMS) rozhodla zpracovat nový *Studijní překlad Bible*, která vyšla v roce 2009, projekt vedli (nejen) lidé z KS – Antonín Zelina a Michal Krchňák. Bible je opatřena opravdu velmi širokým poznámkovým aparátem, který obsahuje různé překladové nebo rukopisné odchylky, dobové kontexty, propojenost s ostatními biblickými místy apod.

Druhou hodnotou je *Důvěrný vztah s Bohem Otcem*. Tento důvěrný vztah s Bohem je zprostředkovaný osobou Ježíše Krista (viz další hodnota). Dovětek k hodnotě říká, že „skrze oběť Ježíše Krista jsme usmířeni s Bohem. Jde nám především o to, abychom s Ním měli úzký osobní vztah a aby On z nás měl radost.“¹⁰² Důvěrný vztah s Bohem lze mít pouze díky tomu, že se člověk „znovuzrodí“, a právě takovým lidem je doporučeno být členy sboru, jak říká *Základní dokument*. „Členem sboru nebo misijní skupiny se může stát kterýkoli *znovuzrozený* a ve vodě pokřtěný křesťan, který o to

101 Zde jsou citovány biblické odkazy 2Tm 3:16–17, Ž 119:105 a L 4:4.

102 Hodnota je podložena biblickými odkazy 2K 5:19 a 1J 1.

požádá a byl staršovstvem nebo misijní skupinou přijat.“¹⁰³ Znovuzrození odkazuje na rozhovor s Nikodémem zaznamenaný v Janově evangeliu. Jedná o jakýsi koncept, u mnohých zkušenost, která souvisí s prožíváním své zbožnosti, viz další hodnota.

Třetí hodnota církve, ale neoddelitelná od ostatních hodnot, je *Následování Ježíše Krista*. Hodnota je rozvinuta slovy: „Ježíš Kristus je naším Spasitelem i Pánem. Proto považujeme za neodmyslitelnou součást své zbožnosti jeho důsledné následování.“ Do jisté míry by šlo mluvit o pietistické zbožnosti či o určité blízkosti k mystice, které nasvědčuje např. právě osobní zkušenost – setkání s Bohem. Troufám si však říci, že právě důsledné následování je spojené s jistou radikalitou vnitřní zbožnosti, která se projevuje i navenek. Doplnění veršem L 9:23 o zapření se a následování Krista tak ukazuje směr církve. Jednotlivé sbory jsou vedeny k tomu, že „...pečují o duchovní růst svých členů, modlí se za nemocné, pořádají veřejné evangelizace, vyvíjejí publikační a vzdělávací činnost, zřizují mateřské, základní, střední a biblické školy, charitativní zařízení, účelová zařízení zaměřená na sociální péči a podle potřeby také jiná zařízení. Vytvářejí aktivity pro děti a mládež, a to jak z řad svých členů, tak i nečlenů.“¹⁰⁴

Následující hodnota dobře ukazuje a završuje jasné učení o svaté trojici, protože se v ní mluví o tom, jak je důležitý *Život z moci Božího Ducha*. Svým způsobem spolu s další hodnotou ukazují na to, že být křesťanem a součástí Církve, má také nějaké důsledky. Prvně je to tedy Boží akt spasení, a poté jakési vyzbrojení k akci. Proto dokument říká: „Jsme si vědomi, že potřebujeme Ducha svatého, který vydává svědectví o Kristu, uvádí do pravdy, zmocňuje a vystrojuje Církev svými dary.“ Okomentováno je hned čtyřmi odkazy zabývajícími se Duchem svatým.¹⁰⁵ Dopad Ducha svatého vede k následující hodnotě.

Hodnota pátá je *Růst a proměněné životy*. Říká, že důsledek víry v Krista, vztahu s Bohem a vedení Duchem Božím je, že člověk, ale i společenství má růst jak početně, tak duchovně, a vydávat svědectví svým životem. Přesněji: „Usilujeme o to, aby církev rostla jak počtem, tak ve zralosti a proměně charakteru do podoby Ježíše Krista.“ Za

103 ZD 2017 § 26.

104 ZD 2017 § 2.

105 Zde jsou použity odkazy J 14:16–17, J 15:26, J 16:13, 1K 12:4–11.

biblické podklady pro tuto hodnotu jsou zde použity verše o vyzbrojování církve k růstu.¹⁰⁶

Z života církve, která žije ve vztahu s Otcem, následuje Krista, je vedena Duchem a roste do podoby Ježíše, vyplývá její touha po šesté hodnotě, a tou je *Chození ve světle*. To znamená, že „na základě lásky a pravdy chceme žít v upřímnosti před Bohem i lidmi, bez snahy přehlížet problémy. Odmítáme jakoukoliv církevní výlučnost. Jde nám o otevřenost, vykazatelnost a biblicky prováděnou kázeň v církvi.“ Osobní zbožnost se má tedy projevat i vykazatelností, což se nejčastěji praktikuje právě na domácích skupinkách či mezi přáteli. Osobně se domnívám, že takovéto chození ve světle se do značné míry dá přirovnat ke katolické zpovědi. K *chození ve světle* však nelze nikoho nutit či přesvědčovat. Jedinec tak má činit z vlastní vůle a upřímného přesvědčení.¹⁰⁷

Díky domácím skupinkám, na kterých se lidi sdílejí a společně modlí, je na vztahovou rovinu kladem poměrně velký důraz. Sedmá hodnota, *rozvíjení vzájemných vztahů*, má vést ke stabilnímu církevnímu životu, a to zejména na lokální úrovni. V *Základním dokumentu* je použita formulace: „Usilujeme o co nejhlubší závazné vztahy. Vzájemné vztahy mezi sbory se dějí zejména skrze vztahy mezi jejich vedoucími na různých rovinách.“¹⁰⁸

Další, již osmou hodnotou církve Křesťanská společenství je *sdílení evangelia*. Tuto hodnotu bych mohl zařadit jak do obecného důrazu, tak i do části o povolání církve, neboť každý člen je povzbuzován k sdílení evangelia svým životem, který má být doplňován slovy. Hodnota je vysvětlena slovy: „Důležitou součástí našeho poslání je pro nás zvěstování dobré zprávy o záchraně v Ježíši Kristu i nejrůznější služba lidem.“ Důraz na sdílení evangelia je také mimo jiné viditelný díky přihlášení církve k *Lausannskému závazku*, který jsem již výše popisoval.

Následující devátá a desátá hodnota spolu velmi úzce souvisejí. Devátou hodnotou je *úcta k dalším církvím*, protože církvi „velmi záleží na jednotě a spolupráci s dalšími křesťany v místech, kde sbory Křesťanských společenství působí, protože rozšiřovat Boží království ve svých městech a krajích dokážeme nejlépe společně.“ V této

106 Sk 9:31 a Ef 4:11–13.

107 Šestá hodnota se opírá o odkazy 1J 1:7, Mt 18:15–17.

108 Přiložené odkazy z Písma jsou Ř 12:4–5 a J 13:35.

hodnotě tak spatřuji snahu o vyváženost a rovnováhu, zejména tím, že si neklade jakýkoliv nárok na výlučnost, ba naopak. Biblicky je hodnota odkázána na verš J 17:2 „Ať jsou všichni jedno, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě; ať jsou i oni jedno v nás, aby svět uvěřil, že jsi mě poslal.“

Poslední hodnota CKS je *vědomí částečného poznání*. Vysvětlení zní: „Považujeme se za součást celosvětové Církve, v jejímž rámci máme svá konkrétní obdarování i omezení. Naše poznání a zjevení je částečné a bez poznání a zjevení jiných částí Církve jsme neúplní.“ Chápání, pojetí a struktury církve se teprve budu věnovat v následující části kapitoly, avšak chci ukázat na zajímavost této hodnoty. V úvodu jsem zmínil, že KS se dle Filipiho dělení řadí do kongregačního uspořádání, každý samostatný sbor je autonomní a fungující jako samostatná jednotka. A právě zde vidím zvláštnost, že i přesto je v hodnotách zařazen článek o uznání druhých jako obohacujících a sebe jako za částečně znalé Boha a bez ostatních neúplné.

3.2 Ekleziologie

Domnívám se, že náhled na církev je obecně (pro všechny křesťany) velmi podobný. To znamená, že Bůh shromažďuje svůj lid do společenství. Církev je shromážděný Boží lid, je brán a považován za lid vyvolený – *kyriaké ekklésia*, který vyznává Ježíše Krista a káže evangelium. Zároveň je také kultovním a sociálním společenstvím. Víra a křest uvádějí do společenství církve.

To, jak je chápáno pojetí církve v Křesťanských společenstvích, lze vyčíst pouze z implicitních zmínek v různých dopisech či textech. Již výše jsem zmínil, že nejvíce dokumentů má zpracovaný sbor KS Praha. Nejvíce zřetelná je formulace Dana Drápala z jeho sborového dopisu *Můj vztah ke katolické církvi*, kde říká, že „Církev je společenství lidí, kteří zaslechli Boží volání a také se nechali Bohem vyvolit z tohoto světa a oddělit se od něj...“¹⁰⁹ Dále pak v dokumentu pro nové členy sboru mají uvedeno: „Vyšli jsme z Českobratrské církve evangelické. Evangelické církve obecně mají svůj původ v reformaci, která mimo jiné hlásala heslo *sola scriptura* (pouhým Písmem). Toto heslo znamenalo, že Bible má být normou života církve... Věříme, že Bůh nás touto první

109 DRÁPAL, Dan. *Můj vztah ke katolické církvi*. Praha: Sborový dopis, 1995, s. 9.

zásadou vrací k reformačním základům.“¹¹⁰ Z popisu církve ze *Základního dokumentu* lze vyčíst spíše formální uspořádání církve – denominace a jejích sborů – než chápání církve. „CKS sdružuje ve sborech a misijních skupinách křesťany a jejich děti a umožňuje jim život v obecnství.“¹¹¹ a „CKS usiluje o jednotu všech znovuzrozených křesťanů, a to především na modlitbách a společných pústech, ale i jiným způsobem.“¹¹²

Myslím, že pojetí církve, tak jak ho chápu ze *Základního dokumentu* a hodnot, je, že Církev je společenství Bohem povoláných a znovuzrozených lidí, kteří patří Pánu Ježíši Kristu, který je hlavou. Církev je Duchem svatým živený organismus, v němž Bůh dává své dary k budování církve a jehož poutem je láska. Věří, že Církev je jedna (byť je rozdělena do množství společenství, přece svým vyznáním Ježíše jako Pána má usilovat o jednotu a lásku mezi křesťany) obecná a svatá (posvěcena Kristovou krví). Každé společenství křesťanů má usilovat o duchovní růst společný i jednotlivců do podoby Ježíše Krista. Za plnou normu života církve pokládá Písmo – Bibli. Každý znovuzrozený a vědomě věřící křesťan je tak součástí jedné Kristovy Církve, je však veden do určitého užšího společenství, které přijímá za svůj duchovní domov. Posláním a úkolem církve je misie a angažovanost v tomto světě a mezi potřebnými. Dan Drápal říká: „Hlavním úkolem církve je kázat evangelium a chválit Hospodina. První úkol je časově omezený, zatímco chválit Hospodina budeme po celou věčnost.“¹¹³ Ve vztahu k ostatním církvím se devátá a desátá hodnota vymezují proti výlučnosti. Tedy spíše naopak, důraz je kladen na úctu k ostatním církvím. Desátá hodnota říká, že jsme si vědomi pouze částečného poznání a možnosti obohacení se navzájem. Je tedy důležité usilovat o vzájemnou spolupráci, alespoň na úrovni regionální.

Co se týče struktury denominace, ta není nikterak důsledná. Za základní jednotku je brán sbor. Každý sbor rozhoduje o svých věcech téměř samostatně – proto kongregační model. Sbor či misijní skupina má své staršovstvo, které se mezi sebou dohodne, zdali povedou sbor kolektivním vedením staršovstva, nebo zdali sbor povede pastor. V každém případě má sbor svého odpovědného vedoucího, který má však stejný počet hlasů jako ostatní členové staršovstva. V základním dokumentu v § 7 je uvedeno: „Hlavním

110 DRÁPAL, Dan. Z dějin sboru in *Vítej na palubě*, s. 4.

111 ZD 2017 § 1.

112 ZD 2017 § 3.

113 DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha II., Léta růstu*, s. 50.

orgánem CKS je Kolegium pastorů a pověřených zástupců, které si dle potřeby ustavuje pomocné orgány. Statutárním a výkonným orgánem je Rada CKS. Duchovním správcem a strážcem hodnot je senior.“ Prvním seniorem byl Dan Drápal, poté byla pozice seniora volná přes deset let a v roce 2017 byl zvolen za seniora církve Marek Prosner. Každý čtvrt rok probíhá tzv. pastorálka, kde se schází pastoři sborů a misijních skupin nebo jejich zástupci.

Zapříčiněno jakýmsi probuzením uvnitř maninského sboru „v souladu s úsilím obnovit charismatickou zbožnost stávající církve začaly... působit skupinky v duchu pietistického ideálu „církvičky v církvi“ (ecclesiola in Ecclesia).“¹¹⁴ Tento model tzv. skupinek se ustálil a stal se jedním z pilířů sborového života.

3.3 Obecné důrazy, život církve a liturgie

Život církve a určité slavení liturgie sice není jasně stanoveno, ale lze celkem dobře vypořádat. To, co se silně usadilo ve sborech KS, jsou některé důrazy, ze kterých poté vychází i slavení bohoslužby. Mezi obecné důrazy, které stojí za zmínku a jsou charakteristické pro celou denominaci, patří například křest dospělých, obrácení, znovuzrození a jistota spasení, křest v Duchu svatém a charismata (například glosalie), důraz na Bibli jako měřítko, otevřenost ke spolupráci s jinými, zejména evangelikálními církvemi, evangelizace a mise. To vše má v církvi své místo a často se to odráží i na slavení společného shromáždění.

V Křesťanských společenstvích se křtí lidé na základě vlastního rozhodnutí a vyznání Krista jakožto Pána a Spasitele a také plným ponořením. Obecně by se mohlo o křtu říci: „Bůh křest nepotřebuje k naší spáse. K té potřeboval prolitou krev Kristovu. Křest potřebujeme my. Tím, že se dáme pokřtít, vyjadřujeme, že chceme patřit Kristu a že jsme ochotni se rozejít se 'starým životem'.“¹¹⁵ Tedy pokřtěni mohou být lidé na základě vlastního rozhodnutí, proto se nekřtí nemluvňata. Nemluvňatům může však být uděleno požehnání. Křest dospívajících dětí, které se pro víru osobně a svobodně rozhodují, se praktikuje. Drápal ve své knize *Křest – jablko sváru* mluví o tom, že biblický křest, který

114 Viz VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*, s. 105.

115 DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha II., Léta růstu*. s. 60.

následuje pokání člověka a osobní rozhodnutí, je pouze jeden a nelze jej opakovat. Pokud u toho však nebylo dobrovolné rozhodnutí křtěného, nevidí to jako biblický křest. Přesto klade důraz, aby člověk nebyl přesvědčován o neplatnosti křtu v dětském věku, k tomu si totiž člověk musí dojít sám. V otázce vzájemného uznání křtů Drápal klade v podstatě dvě kritéria biblického křtu: 1) zdali člověk činil pokání; 2) zdali patří Ježíši Kristu z osobního rozhodnutí. Pokud tomu tak je, nevidí důvody, proč křest opakovat nebo neuznat.

Za důležitý prvek v církvi je považován termín obrácení. Tento termín se však může jevit jako nesrozumitelný nebo splývat s „uvěřením“ křesťanské zvěsti. CKS to formuluje jako přijetí Ježíše Krista za svého osobního Pána a Spasitele (nejen obecně Pána nade vším, i když to k tomu také patří). K tomuto obrácení a spasení člověka patří i osobní prožitek a zkušenost s odpuštěním hříchů a přijetím za Boží dítě. Křesťanská společenství zastávají názor, že lidské spasení je každému „obrácenému“ člověku potvrzováno Duchem svatým na základě Písma, a jedinec tak může mít jistotu, kterou nazývají „jistotou spasení.“ Je třeba zmínit, že tuto jistotu, jak říká sám Dan Drápal, dává Boží slovo, které nás ujišťuje, a ne subjektivní pocit!¹¹⁶ Obrácení je zásadní také pro křest.

Dalším prvkem, který se objevuje v praxi církve, jsou charismata. Pod charismaty je myšleno jakési supernaturální projevy, které Bůh vkládá věřícím – tak jak máme zaznamenáno v listě Korintským a Římanům. Dary Ducha jsou dávány Bohem a věřící si je nijak nemůže zasloužit. Mají sloužit ke společnému budování církve. Nejčastějšími projevy jsou mluvení v jazycích a výklad jazyků, prorokování a uzdravení. Přesto je snaha držet vše spořádaně a v řádu. Oficiální webové stránky CKS uvádějí:

„Co se týče převládající orientace, jedná se o charismatické sbory, tj. sbory křesťanů, kteří věří a praktikují duchovní dary zmíněné v Písmu. Hlavní hodnotou ale nejsou duchovní dary (charismata), ale upřímnost ve vztahu k Bohu i k lidem. Jde nám o následování Ježíše Krista. Uvědomujeme si, že potřebujeme stále znova naplnění Duchem svatým, aby náš duchovní život nesklouzl do rutiny, do prázdného náboženství, do stavu, kdy vyznávané pravdy nemají praktický dopad do našeho pozemského života. Víme o

¹¹⁶ Viz DRÁPAL, Dan. *Můj vztah ke katolické církvi*. s. 10.

potřebě znovuzrození, obrácení, pokání, což je počátek nového života z Ducha.¹¹⁷

Co se týče nedělních bohoslužeb, nejsou zde žádné liturgické knihy a předpisy, které by stanovily bohoslužebný řád. Jsou však prvky, které jsou téměř vždy zahrnuty. Jsou to: ohlášky, které se týkají sborového života; biblická čtení; postavení se k modlitbě a modlitby; chvalo zpěvy (nazývané chvály);¹¹⁸ kázání ve stylu přednášky; závěrečné požehnání.

Mezi svátosti se řadí křest a eucharistie (Večeře Páně), pro kterou Dan Drápal sepsal řádnou liturgickou formu.¹¹⁹ Časnost slavení eucharistie se liší. Některá společenství slaví každý týden a některá jednou za 14 dní, nejčastější však první neděli v měsíci. Když to prostory a počty lidí dovolují, je zpravidla zvykem stát u slavení společně v kruhu. Někdy kalich s chlebem koluje, někdy v kruhu obchází vysluhující a dává každému osobně a někdy se chodí přijímat dopředu. Po přijímání se zpívá společná píseň a modlí se tzv. modlitba Páně. Kritéria pro přijímání jsou křest, osobní rozhodnutí následování Krista a zřikání se hříchu. Zván je však každý, kdo tato kritéria splňuje. Každé slavení obsahuje jak díkuvzdání Otci za dary, tak ustanovení památky a připomínání Kristova díla. Samotný liturgický formulář (viz. Drápalova liturgie slavení, Příloha J) obsahuje tyto prvky: úvodní slovo, vzdání díky Bohu a připomenutí Kristova činu (anamnéze), ustanovení (podobné jako ČCE), dále také otázky, na něž shromáždění odpovídá, poté modlitbu, pozdrav pokoje, samotné pozvání ke stolu Páně („jsi zván, ať přicházíš z kteréhokoli společenství...“), po přijímání se přečte oddíl z Písma a následuje děkovaná modlitba (může taktéž epikléze). Anamnéze a epikléze nemají předem daná slova, proto záleží na vysluhujícím, co zařadí. Často se však klade důraz na to, aby při kázání, které předchází Večeři Páně, byl důraz na Krista a shrnuty dějiny spásy. Epikléze je opět na vysluhujícím, který po Večeři Páně děkuje v modlitbě, epikletická část však někdy chybí.

117 Co jsou Křesťanská společenství. [online]. *Církev Křesťanská společenství* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <http://kaes.cz/o-nas>

118 Při chvalo zpěvech je možné si všimnout různých projevů: zpívání ve stoje, pozvedání rukou, mávání praporek, občasně tanec.

119 Viz Příloha J. Dan Drápal sepsal knihu věnovanou slavení s názvem *Večeře Páně*.

Dle Nešpora s Vojtíškem¹²⁰ je „bohoslužba charismatiků podobně emocionálně bohatá jako bohoslužba klasických pentekostalistů... Volná liturgická forma modliteb (v běžném i neznámém jazyku) a písní ve specifickém hudebním žánru s repetitivními texty, které často těsně sledují slova Bible... Uvedená liturgická forma povzbuzuje k tělesnému vyjádření vnitřního prožívání... Zážitek „setkání s Bohem“ také posiluje lidskou vzájemnou blízkost.“

Protože je každý sbor zcela autonomní, určuje si směr či teologické „detaily“ víceméně sám. Někteří inklinují více k tradičním sborům, někteří naopak praktikují spíše letniční zbožnost. Avšak přímou formulaci či oficiální teologii téměř žádný sbor nemá. Nejvíce dokumentů vlastní pražský sbor, tedy ten, který vedl dlouhou dobu Dan Drápal, jenž je také spoluautor řady dokumentů. Dokumenty pražského sboru se vyjadřují k různým tématům, jako je manželství a rozvod, předmanželský sex, evangelizace, spory o Trojici a další.¹²¹ Přestože tyto dokumenty jsou oficiálně pouze dokumenty pražského sboru, obecně jsou přijímány. Dnešní projevy a rozdíly v důrazech se liší, což je zapříčiněno novými teologickými vlivy, které se do sborů dostávají. Je samozřejmě otázkou času, které z těchto nových proudů ovlivní denominaci do té míry, že by formovaly celou CKS.

120 Viz NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České Republice*, s. 267.

121 Dokumenty jsou dostupné na: <http://sbor.kspraha.cz/ke-stazeni/dokumenty-1>

4. TEOLOGICKÉ VLIVY NA KŘESŤANSKÁ SPOLEČENSTVÍ OD ROKU 2002

Jakési základy teologie byly položeny a definovány, víra se však nadále vyvíjí a je třeba poukázat, co jsou současnější trendy, které se objevují v denominaci. Spolu s otázkou po teologických vlivech, které se objevují v CKS od roku své registrace, vyvstávají také otázky, zda jsou formující vlivy a proudy na pastory anebo na lidi v církvích. Samozřejmě skupiny a vlivy se vzájemně překrývají, je tedy nemožné, a v zásadě i nesprávné od sebe skupiny oddělovat. Ovlivňování totiž lze pozorovat obojím směrem, tedy od pastorů do církví a od členů sboru na pastory. Dle rozhovorů s pastory, kteří mají obecný rozhled po sborech KS, vyplývají takové tři hlavní a několik okrajových vlivů. Vlivné učení je učení o pěti služebnostech, některými ztělesňováno v podobě Peta Gamea. Společně se respondenti shodují na jednoznačném vlivu Alana Vincenta zejména jeho biblickým vyučováním a jeho následníka Barryho Wisslera z organizace *HarvestNet*. Na pomezí, které shledávají jako částečné nebo jen lokální v některých sborech či skupinách lidí, považují vliv amerického *Bethelu* představovaného Billem Johnsonem. Dodnes také převládá částečný vliv Dana Drápala.

Na základě mé vlastní zkušenosti a pozorování dění uvnitř denominace je nutné říci, že jsem tyto vlivy částečně zaznamenal i v řadách členů církve – alespoň do té míry, že zaznávají příběhy a zmínky o výše uvedených. Jsem však přesvědčen, že jsou vlivy, které jsou poněkud pod povrchem, možná ještě nepojmenované, nebo naopak „samozřejmé,“ které CKS do značné míry ovlivňují. Do této kategorie bych zařadil autory knih, které je však v obrovském množství dnes dostupné literatury těžké identifikovat, a zároveň také magazín *Život víry*.

4.1 Alan Vincent a Barry Wissler

Vliv Vincenta na Křesťanská společenství se projevil dvěma způsoby. Ten hlavní způsob byly jeho opakované návštěvy a vyučování na pastorálcích CKS. Zde měl celou řadu biblických vyučování. Druhým způsobem jsou jeho knihy, které vyšly i v češtině. Tento druhý způsob je však již okrajový. Ondráček¹²² říká, že ne všechny jeho důrazy a jeho učení bylo přijímáno, avšak pomohly lidem více definovat svou víru. Prosner¹²³

122 Viz Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

123 Viz Rozhovor – Marek Prosner 18. 2. 2020.

poukazuje na jeho vliv v oblasti povzbuzení k důvěře v Boží slovo a víru, dále také na téma duchovního boje.

Alan Vincent (nar. 1930) byl misionářem v Indii a poté zakládal sbory v Anglii, od roku 1991 žil v Novém Mexiku. Roku 1999 začal Vincent spolupracovat s Wisslerem, který založil sbor *HarvestNet* již roku 1994. *HarvestNet* má stejně jako *Vínice* základní hodnoty (*Core values*) a vyznání víry. Hodnotami jsou Boží přítomnost, Boží království, Slovo a Duch, autentické vztahy, společná služba, zdraví a místní sbory.¹²⁴ Vyznání víry *HarvestNet* má 13 bodů, v drtivé většině podobné všeobecnému křesťanskému *kérygmatu*. Vyskytují se zde však body, které působí jako značně vymezující se. Například „Věříme, že pouze 66 knih křesťanské Bible jsou inspirované (bod č. 1) ... Věříme, že spasení je jen milostí, vírou a skrze Krista. Ne úřadem, rituály či skutky (bod č. 7) ... Věříme, že znamení a skutky a dary Ducha popsané v Novém zákoně jsou zde pro prezentování Božího království a vyzbrojení církve k misii (bod č. 8).“¹²⁵ Dále věří v doslovný druhý příchod Krista a také, že po smrti je věřící člověk ihned přenesen do Boží přítomnosti.¹²⁶ Pro podrobnější analýzu učení Alana Vincenta se odkáží na analýzu *Alan Vincent, apoštol Království nyní?* od Josefa Marvána.¹²⁷ Po Alanu Vincentovi na pastorálky začal jezdit právě Barry Wissler. Dle Prosnera¹²⁸ však svou teologií nijak zásadně CKS neovlivnili, spíše svým přístupem k Písmu.

4.2 Patero služebností a Peter Game

Pastoři se věnují na pastorálcích v poslední době pateru služebnostem. Toto učení vychází z Efeským 4:11–12: „A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla...“ Učení se podrobněji věnuje jednotlivým úřadům a podrobněji rozpracovává úlohy a úskalí jednotlivých

124 Viz Core Values [online]. *HarvestNet International* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z:

<https://harvestnetinternational.com/about/guiding-statements/>

125 Statement of Faith [online]. *HarvestNet International* [cit. 2020-02-20] Dostupné z:

<https://harvestnetinternational.com/about/statement-of-faith/>

126 Viz Statement of Faith [online]. *HarvestNet International* [cit. 2020-02-20] Dostupné z:

<https://harvestnetinternational.com/about/statement-of-faith/>

127 Viz MARVÁN, Josef. *Alan Vincent, apoštol Království nyní?* [online]. [cit. 2020-02-28]. Dostupné z:

<https://www.apologet.cz/?q=articles/id/364-alan-vincent-apostol-kralovstvi-nyni>

128 Viz Rozhovor – Marek Prosner 18. 2. 2020.

služebností. Služebnosti jsou provázané a společně budují místní společenství a církve. Služebnosti si vzájemně vytvářejí prostor pro službu dalších.¹²⁹ V oblasti patera služebností byla vlivná taktéž kniha *Ježíšovy ruce* od Philipa Mohabira, jenž byl učitelem Petera Gamea.

Peter Game se objevil v České republice asi před deseti lety, dle Božovského a Ondráčka se v té době také začalo mluvit o pateru služebností. Naopak Prosner uvádí, že to byl přirozený vývoj věcí a že se o těchto darech mluvilo již předtím. Ať už Peter Game přinesl důraz na toto téma nebo ne, je jisté, že se o nich mluví. Jednotlivým tématům se věnují jednotlivé pastorálky a koncept je obecně přijímaný. Z vlastní zkušenosti i pozorování vidím, že jak mezi mladými, tak mezi dospělými jsem opakovaně slyšel mluvit o tom, kdo má jaké obdarování či povolání. Game „reprezentoval něco, co tenkrát jsme viděli u Johna MacFarlanea, osobní zájem o lidi a opravdový zájem o věc. Tak tyto dva vlivy jsou v poslední době důležité.“¹³⁰

V České republice Gameovi vyšla kniha *Přijímat Boží víru*, která se věnuje různým aspektům víry, kterou člověk hledá Hospodina. Avšak říká, že „nikdy nesmíme ztratit ze zřetele fakt, že víra je darem od Boha.“¹³¹ Vírou je člověk zaměřen na Boží království. a proto je důležité, „aby všichni jeho lidé byli pevně zakotveni v Božím slovu. Zmocnění Duchem svatým. Vyzbrojení pro život i službu. Abychom mohli takto žít, budeme potřebovat víru – Boží víru – protože bez ní neuspějeme... prioritou Ježíše bylo, abychom jako křesťané hledali Jeho království a Jeho spravedlnost.“¹³²

Peter Game i Philip Mohabir jsou součástí organizace *Connection ICLC* (*International Christian Leadership Connections*), která zastává, že Ježíš dal své církvi apoštoly, proroky, evangelisty, pastýře a učitele, aby je vyzbrojil ke službě misie a přinášení evangelia do tohoto světa. Organizace má za cíl pomáhat spravovat služebnosti, které byly církvi dány.¹³³ Organizace ani Mohabir nemají přímý vliv na CKS, ale Peter Game se zde objevil několikrát a s několika sbory měl velmi vřelý vztah – nejen s

129 Viz Příloha K: Graf patera služebností: HIRCH, Alan. *Zapomenuté cesty*. Příbram: KC Příbram, 2006, s. 175.

130 Viz Rozhovor – Lubomír Ondráček 7. 2. 2020.

131 GAME, Peter. *Přijímat Boží víru*. Praha: Samuel, 2010, s. 71.

132 GAME, Peter. *Přijímat Boží víru*, s. 9.

133 Viz About us [online]. *International Christian Leadership Connections* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://iclcnetwork.com/about-us/>

pastory, ale i s lidmi z jednotlivých sborů. Učení o pateru služebností je přijímáno i v letničních církvích, u nás prezentované zejména Apoštolskou církví.

4.3 Bill Johnson, Život víry a další vlivy

Dalším vlivem, který se však nevyskytuje zásadně v řadách pastorů jako spíše v řadách členů církve, je vliv amerického sboru a příslušné školy *Bethel* v čele s Billem Johnsonem (*1951). Vlna vlivu *Bethelu* a Billa Johnsona je velmi nová a zatím více nepopsaná, zároveň také těžko uchopitelná. Prosner říká, že

„Bill Johnson tu ale nikdy nebyl a jeho vliv je spíše na jednotlivce. Jeho důraz na prorockou službu je zde patrný. Asi nedokážu říct jednu věc, co bych z něj vytáhl a zdůraznil. Je to ale určitá míra nesvázanosti a svobody a možnost vstupovat do věcí, jako jsou modlitby za lidi a proctví. Ale nějaká jasná teologie, to ne. Celkově my jsme asi poměrně imunní vůči teologiím. Držíme si ten základ od Dana Drápala. Zejména v jednoduchosti.“¹³⁴

Jsem zde tedy odkázán zejména na vlastní pozorování daného vlivu.

Jedná se o proud, ve kterém je kladen důraz na prožitek a Ducha svatého, vnímání Boha v každodennosti a otevřenost Božím jednání s člověkem v různých projevech. U nás se objevila zejména Johnsonova kniha *Hostit Boží přítomnost*, která klade důraz na osobní vztah s Bohem, intimní čas s Ním o samotě a odevzdanost Bohu. Johnson je také spojován s torontským požehnáním. Klade důraz na osobní kontakt nejen v církvi, ale i mimo církve tak, aby každý mohl být osobně pozván. Projevují se zde typicky americké prvky jako důraz na individualitu a entusiasmus. Projevy bývají velmi intenzivní, často entuziastické a zejména spontánní. Obrovský důraz je kladen na uctívání Boha, často právě spontánním způsobem, kdy je možné zpívat jednu píseň třeba několik desítek minut a repetitivním způsobem vyhlášovat výroky o Božím království. Proud *Bethelu* je teologicky velmi těžko popsatelný, nepanuje v něm přílišná systematičnost a řád, naopak je přihlíženo na to, co tzv. „Duch zjeví.“ *Bethel* má svou biblickou školu, ve které jsou žáci učeni biblickým znalostem, převádění znalostí do praxe konkrétními způsoby, které

134 Rozhovor – Marek Prosner 18. 2. 2020.

„byly zjeveny Duchem“, důrazu na tzv. „čas s Bohem“, což může znamenat vícero věcí, zejména četbu a studium Bible, modlitby a chvalozpěvy.

Tato nová vlna se usadila zejména mezi mladými lidmi, kteří inklinují k americkému způsobu křesťanství a umění anglicky. Nelze říci, že by ovlivňoval celou denominaci, ale přesto prochází napříč různými sbory. Vliv není nezanedbatelný, avšak je otázkou času, zdali se vliv posune spíše do jádra zbožnosti v Křesťanských společenstvích, či na periferii.

Možná větší přesah než Bill Johnson a učení *Bethelu* mají písně, které *Bethel* produkuje. Ty se stávají obecně známými, překládanými a často hranými. Písně mají často jednoduché texty, zaměřené buď na uctívání Boha, nebo „vyznávání pravd“ o životě věřících. Kromě písní *Bethelu* se objevují, ale ještě více v minulosti objevovaly, písně od *Hillsong*, které nebyly ani tak spontánní, jako spíše jedny z prvních moderních křesťanských písní a chval. Písně a chvalozpěvy jsou něčím, co do jisté míry formuje společenství a tzv. chvály se v CKS šíří rychle. Mezi velmi hrané chvály také patří písně (skládané i překládané) od českého muzikanta a pastora Karla Řežábka.

Další vliv, který pozoruji jako velmi důležitý nebo spíše ovlivňující, je vliv Reinharda Bonnkeho (1940–2019). Nejedná se ani tak o vliv teologický jako o obrovský důrazu na misii a kázání evangelia. Bonnke patří k *Assemblies of God*, typicky letniční denominace, avšak svými knihami a příběhy velmi ovlivnil i řadu lidí v Křesťanských společenstvích. Vyzýval lidi k naléhavému předávání zvěsti o Kristu. Jím založená organizace CFAN (*Christ for all nations*) je mnohými podporována a materiály jsou využívány i pro misii u nás.

Možná ne zcela viditelný vliv má rozhodně časopis *Život víry*, který vydává KMS od roku 1990. Tento vliv je tedy kontinuální. Od mnohých lidí jsem slyšel, že se jedná přímo o časopis vydávaný církví Křesťanská společenství, což jsem si v dětství také myslel. Je to z důvodu, že dlouhodobým šéfredaktorem byl Tomáš Dittrich, pastor KS Praha – Palmovka (region). Myslím, že ovlivňování mezi CKS a magazínem *Život víry* probíhal spíše vzájemně než jen jednostranně, ale je nutné podotknout, že ho odebírá a předplácí velká řada členů napříč sbory. Magazín se prezentuje jako mezidenominační měsíčník. Je jisté, že působné pole časopisu je dnes uvnitř mnoha církví, zejména tam,

kde jsou charismatičtí věřící. *Život víry* je jakýmsi nástrojem rozsévání charismatické teologie i do necharismatických církví. Časopis odebírá široké spektrum křesťanstva, ale vliv Křesťanských společenství je patrný, nejen v minulosti, kde vliv byl veliký, ale i dnes. Časopis je sice naddenominační, ale zároveň je s denominací CKS velmi úzce spojen. Měsíčník se věnuje různým tématům, jako jsou například události, teologická témata či rozhovory a příběhy. Kromě magazínu by bylo jistě možné vypořádat i čtené autory či poslouchané kazatele, toho však nejsem podrobněji schopen. Obecně jsou populární knihy vycházející v nakladatelství Juda, Samuel či Návrat domů. Je také třeba nezapomenout na knihy a doposud částečně převládající, i když pomalu mizící, vliv Dana Drápala.

Také pozoruji stupňující se vliv mladé generace dětí v minulosti významných představitelů či vedoucích CKS. Mládež má tendenci tyto lidi následovat a možná někdy napodobovat. Těžko říct, zda z těchto lidí vznikne vlivná skupina, která by časem formovala CKS a určovala její směr.

Základní vlivy, které působily na řady pastorů a kterými jsou např. Alan Vincent či Peter Game, jsou nezpochybnitelné, již jsou ukončené a zpětně se s vlivy nějakým způsobem pracuje. Domnívám se však, že hodnotit současné vlivy je v této chvíli velmi náročné, možná až nemožné kvůli veliké proměnlivosti trendů v církvi a obrovské pluralitě autorů, písní a kazatelů. Otázka, jaké proudy či teologie mají vliv dnes, zůstává tak otevřená a stále vztažená do budoucnosti, tedy co je tím, co formuje Křesťanská společenství, a co je tím, co necháme, aby (nás) formovalo.

ZÁVĚR

Církev Křesťanská společenství je poměrně mladá, avšak již ne natolik mladá, abychom nemohli blíže specifikovat, čím je církev charakteristická a jakým prošla vývojem. Z pohledu na historii vlivů by bylo nasnadě říci, že přišla nějaká zkušenost a ta byla postupně potvrzována učením. Do jisté míry to tak pravděpodobně bylo. Na Maninách se rozhodně stalo něco, co bylo zásadní v duchovních životech mnoha lidí, a tato zkušenost byla následně reflektována zejména Derekem Princem. Avšak v učení Dereka Prince, v jeho *Základech*, je obsaženo více než jen reflexe zkušenosti, ale jedná se o učení, které lidé přijímali – opět, do určité a značné míry. Při hledání, co vlastně znamená být znovuzrozeným křesťanem a co jsou projevy Ducha, se do církve dostávalo mnoho různých vlivů. Je důležité říci, že do Margiesova vlivu se stále jednalo o jeden, pražský sbor, tehdy ještě ČCE. Po vzniku KS v roce 1990 však převládaly již prošlé vlivy – předávání mohlo probíhat například masovými evangelizacemi a obrovskými konferencemi, které se děly z počátku 90. let. Když se začaly různé sbory hlásit ke KS, vznikala také pluralita, protože sbory měly jiné pozadí. Někteří byli silně ovlivněni Drápalem, jiní ne tak docela, protože vycházeli např. z Církve bratrské či Jednoty bratrské. Takovéto vykreslení situace je samozřejmě poněkud zjednodušené a zkrácené, ale dobře vykresluje různost, která se objevuje uvnitř denominace. Přesto byl pražský sbor velmi vlivný a Drápal neformálně uznáván za autoritu.

Další bod zlomu se odehrál, když byla Křesťanská společenství uznána za církev. Zde byla nucena vydat dokument, který by pomohl identifikovat, o jaký druh církve se jedná a v co věří. V zásadě by se dalo říci, že to, co bylo sepsáno, byť se to později měnilo, je něco, co bylo v CKS od počátku a stále je snaha tyto věci držet. Jednotícím prvkem kongregací – jednotlivých sborů – je deset základních hodnot. Hodnoty ukazují na Písmo jako autoritu víry a života, osobní následování Krista (znovuzrození), naplnění Duchem svatým, život v úzkém a blízkém společenství církve, a zároveň kladou důraz na částečné poznání a nevylučnost. Denominace nemá žádné specifické učení, které by je zásadně vymezovalo či odlišovalo, děly se zde (a stále dějí) však různé projevy, které jsou připisovány Duchu svatému, které však mají sloužit k budování církve. V současné době se také objevují proudy, které jednak podporují budování církve a uchopení patera služebností, jednak nechávají větší průchod spontánním projevům. Senior CKS Marek

Prosner popisuje denominaci slovy „Jsme evangelikálně charismatická církev, z čehož plyne, že věříme v záchranu (spasení) skrze osobní vyznání víry a v jedinečnou oddělenou zkušenost naplnění Duchem svatým, jehož přítomnost se projevuje dary Ducha.“¹³⁵

Za cíl práce jsem si kladl podat ucelený popis teologických vlivů a duchovních proudů, které formovaly a ovlivňovaly CKS. Ve své práci jsem podal podrobnější, ač nevyčerpávající popis některých, snad důležitých, vlivů, které dobře pomáhají pochopit, co bylo a stále je v této denominaci aktuální. V současnosti je však nemožné říci, které z nynějších trendů se usadí v jádru, a které ne. Teologické prvky, které jsou společné a které jsou charakteristické, jsou zejména evangelikální přístup k Písmu a charismatická otevřenost působení a projevoování darů Ducha svatého. To spatřuji jako teologické jádro a základy učení Církve Křesťanská společenství. Právě otevřenost vůči Duchu svatému vytváří zároveň otevřenost vůči novým proudům, které by mohly naznačovat směr. Vize CKS „Kristem proměněné životy“ je něčím, kde se lidé znovu a znovu snaží, někdy nově, někdy starým způsobem, pochopit, co znamená být Bohem proměňován pro danou dobu.

135 Rozhovor – Marek Prosner 18. 2. 2020.

SEZNAM LITERATURY:

About Derek Prince [online]. *Derek Prince Ministries* [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: https://www.derekprince.org/Groups/1000103610/DPM_USA/About/About_Derek_Prince/About_Derek_Prince.aspx

About – Navigators [online]. *Navigators* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.navigators.org/about/>

About us [online]. *International Christian Leadership Connections* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://iclcnetwork.com/about-us/>

Bibliografie – Dan Drápal [online]. *Dan Drápal – osobní stránky* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <http://dan-drapal.cz/bibliografie/>

BURGESS, Stanley M. a Ed M. VAN DER MAAS. *The new International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. Zondervan Pub. House, 2002.

Co jsou Křesťanská společenství. [online]. *Církev Křesťanská společenství* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <http://kaes.cz/o-nas>

Core Values [online]. *HarvestNet International* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://harvestnetinternational.com/about/guiding-statements/>

Core Values [online]. *Vineyard USA* [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://vineyardusa.org/about/core-values-beliefs/>

ČERNÝ, Pavel. *Evangelikální hnutí: kořeny, vývoj a současná reflexe* [online]. [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://evangelikalni-teologie.cz/evangelikalni-hnuti-koreny-vyvoj-a-soucasna-reflexe-pavel-cerny>.

ČERNÝ, Pavel. *Fenomén evangelikalismu ve světě* [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://pavel.onesim.net/cs/fenomen-evangelikalismu-ve-svete>.

DRÁPAL, Dan. *10. Pastýřský list*, 2000.

DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha I., Jak to všechno začalo*. Praha: Křesťanské společenství, 2008.

DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha II., Léta růstu*. Praha: Křesťanské společenství, 2009.

- DRÁPAL, Dan. *Historie Křesťanského společenství Praha III., Bod zlomu*. Praha: Křesťanské společenství, 2011.
- DRÁPAL, Dan. *Můj vztah ke katolické církvi*. Praha: Sborový dopis, 1995.
- DRÁPAL, D. *Večeře Páně*. Praha: Nakladatelství KMS, 2012.
- DRÁPAL, Dan. Z dějin sboru in *Vítej na palubě, Sborový dopis KS Praha 2013*.
- FATH, Sébastien a Jean-Paul WILLAIME, *La nouvelle France protestante: essor et recomposition au XXIe siècle*, Édition Labor et Fides, France, 2011
- FILIPÍ, Pavel. *Církev a církve*. Praha: CDK, 2000.
- GAME, Peter. *Přijímat Boží víru*. Praha: Samuel, 2010.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008.
- HOŠEK, Pavel. *Kdo jsou evangelikálové*. [online]. [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <http://www.cb.cz/frydek-mistek/data/files/dokumenty/evangelik%C3%A1lov%C3%A9.pdf>
- John Wimber [online]. *Vineyard USA* [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <https://vineyardusa.org/about/john-wimber/>
- Lausannský závazek – 1974 [online]. *Sdružení evangelikálních teologů* [cit. 10.02.20]. Dostupné z: <https://evangelikalni-teologie.cz/lausannsky-zavazek-1974>
- Manilská výzva [online]. *Sdružení evangelikálních teologů* [cit. 10.02.2020]. Dostupné z: <https://evangelikalni-teologie.cz/manilska-vyzva-1989-lausanne-ii>
- MARGIES, Wolfhrad. *Vykoupení*. Praha: Šípek, 1995.
- MARGIES, Wolfhrad. *Osvobození*. Praha: Logos, 1991
- MARVÁN, Josef. *Alan Vincent, apoštol Království nyní?* [online]. [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/364-alan-vincent-apostol-kralovstvi-nyni>

NEŠPOR, Zdeněk a Zdeněk, VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České Republice*. Praha: Karolinum, 2015.

OLSON, Roger E. *Příběh evangelikální teologie*. Praha: Návrat domů, 2012.

PRINCE, Derek. *Základy křesťanského života*. Příbram: Postilla, 2006.

Statistiky [online]. *Česká evangelikální aliance* [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <http://ea.cz/15/statistiky>

Statement of Faith [online]. *HarvestNet International* [cit. 2020-02-20] Dostupné z: <https://harvestnetinternational.com/about/statement-of-faith/>

Statement of Faith [online]. *Navigators* [cit. 2020-02-20] Dostupné z: <https://www.navigators.org/about/statement-of-faith/>

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007.

TASCHNER, Karel. *Co je evangelikální teologie* [online]. [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: http://ea.cz/119/kdo_jsou_evangelikalove

VANĚK, Miroslav. *Orální historie ve výzkumu soudobých dějin*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2004.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Církev stále probouzená. Dingir*. 2019, č 1.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Evangelikalismus – protestantské křesťanství přizpůsobené situaci náboženského pluralismu. Lidé města/Urban people*. 2014, roč. 16, č. 1.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim rozumět*. Praha: Beta Books, 2007.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004.

PŘÍLOHY

Příloha A:

ROZHOVOR DAN DRÁPAL (Přepis, učiněno 6. 2. 2020)

Dane, když vznikalo KS, co bylo zásadní? Jak to bylo se základním dokumentem?

My jsme neměli potřebu rozvádět svou teologii. Podmínkou registrace je předložit nějaký dokument. Napadlo nás tedy, že do svého dokumentu dáme přihlášení se k Lausannskému závazku. Ten totiž přijali jak evangelikálové, tak letniční a my jsme chtěli „kamarádit“ s oběma. Z obou jsme chtěli přijímat vlivy, proto jsme dali něco, co je obecně přijímáno. Nechtěli jsme tedy znovu objevovat kolo, ale tohle bylo podle mě správné pragmatické rozhodnutí. KS nikdy totiž nebylo založeno na vyhrocené teologii.

Jedná se tedy o přihlášení se k Lausannskému závazku nebo hnutí?

K tomu teologickému prohlášení – závazku. O hnutí jsme zas tolik moc nevěděli. S dokumentem jsme souhlasili a připadal nám přijatelný. Vzali jsme ho tedy. A tím jsme byli srozumitelní i ostatním církvím.

Jak to tedy ale s KS začalo? Jaké byly s vlivy v KS na začátku?

Já mám za to, že Bůh chtěl udělat něco nového. Já jsem sice vystudoval teologii, ale o letničním nebo charismatickým hnutí jsem nevěděl nic. O evangelikálech jsem slyšel, ale nepídil jsem se po tom, čemu věří. Neměl jsem tedy žádnou zkušenost.

V semináři se vždycky ve čtvrtek scházel John MacFarlene se svými příznivci a já jsem tam nikdy nezašel, i když jsem to pomlouval. Pak, když jsem prožil své obrácení, začal jsem číst Bibli úplně nově, ale žádné evangelikální knihy jsem k dispozici neměl. První knihy, co se k nám dostávaly, byly tzv. „spasenky“ jako například *Dýka a kříž*, *Utíkej, malý, utíkej*, *Dobrodružství za každou cenu* apod.

Dalším zdrojem poznání byly kazety Dereka Prince. Celá řada přednášek a nahrávek. Byly to zpravidla cykly – třeba 12 audiokazet. Například série *Římanům 1–8*. Dalším takovým vlivem byl Watchman Nee a jeho knihy *Výklad epištoly Římanům*, *Dvanáct plných košů* či *Co bude s tímto?*

Kdo takové knihy překládal?

No, to nevím. Tenkrát jsme se řídili heslem: Co nemusíš vědět, nesmíš vědět. To mohl být kdokoliv.

Co třeba ten Derek Prince? Co byly určující myšlenky, které vás nějak ovlivnily? Co bylo důležité?

Mě to oslovovalo svou formou. Připadalo mi to biblické, ale nepřipadalo mi to primitivní, jako jsou některé charismatické nebo hurá-charismatické věci. Připadalo mi, že málokdy jsem narazil na něco, s čím jsem nesouhlasil. Ty argumenty bývaly formulované hodně dobře.

Setkal jsem se s ním několikrát. Poprvé přijel do Čech (České republiky, pozn. autora), to byl ještě tajný seminář, a tam nás bylo asi 15. Potom když tady byl už v Lucerně, tak to byla asi největší konference, kterou jsme dělali, asi 2500 lidí. Jeho vliv

byl veliký. Pak jsem se s ním několikrát setkal třeba v Jeruzalémě a ptal jsem se ho na některé věci. Důležitý bod byl v roce 97 nebo 98 v Bavorsku, kde jsme byli spolu na večeři. Ptal jsem se ho na budapeštský sbor „Víra“ (*Hít*), který on hodně vychvaloval, ale přitom tam některé věci byly zcela jiné, než co učil on. V Budapešti kázali hodně proti katolíkům, Derek proti nim nekázal nikdy. Ptal jsem se ho na jeho názor a proč to tak je a on mi řekl pozoruhodnou věc. Řekl: „Na mě ta otázka římského katolictví byla vždy příliš složitá. Tak já jsem ji nikdy neřešil,“ a pak dodal „be yourself. Be your own intelligent self.“ Bylo to v době, kdy jsem již napsal knihu *Můj vztah ke katolické církvi*, která byla napsána v kontextu vyhraňování se některých letničních a sborů hnutí víry proti katolíkům.

Ovlivnil nás také v jedné věci, kterou jsem potom opustil. On byl krátce dokonce členem *Discipleship movement*, a to ho ovlivnilo v tom, že byl zásadním zastáncem kolektivního vedení sboru – kvůli tomu, co zažil v tom *Discipleship movement*. On to opustil a měl proti tomu takovou trochu averzi a myslím, že nakonec upadl do druhého extrému. Nás to hodně ovlivnilo, a i proto jsme se tenkrát nespojili s letničními u nás. Letniční (Bubik) zastával jednu hlavu v čele. Když KS vznikaly, tak já jsem to kolektivní vedení prosadil do původních stanov, ale později jsem došel k tomu, že záleží na situaci a Božím vedení. I každé KS vznikalo v úplně jiných podmínkách. Někde dělat kolektivní vedení byla blbost. Je třeba mít moudrost, jak na daném místě jednat. To reflektuji ve své knize *Apoštolská služba*. V tom jsem se s Derekem Princem později rozešel. Nakonec, já sám jsem byl první mezi rovnými a neoficiálně jsem KS celé vedl.

Další věc, která nás ovlivnila, byly jeho *Základy*. Nevím, jestli bych dnes souhlasil se vším jako tehdy, ale asi ano. Kromě *Základů* tady v 80. letech jiné věci než kazety nebyly. V 90. letech byla větší řada knih, ale bylo i více literatury a více vlivů, další jeho knihy už neměly tak zásadní vliv. Možná ještě dost vlivná byla kniha *Požehnání nebo prokletí – vyber si*.

Jaký další vliv byl zásadní?

V těch 80. letech byl ještě zásadní vliv Wolfharda Margiese. Zejména kniha *Uzdravení jeho slovem*. Další knihy už nepovažuji za tak klíčové jako tyhle dva díly. Zásadní jsou v tom, že on jako lékař přináší biblickou antropologii a pohled na člověka jako duch, duše a tělo. Dodnes mohu ty knížky doporučit.

Vnitřně jsme se ale rozešli v jedné věci, a to na jaře 1990 kvůli jeho výkladu Joba. Dle něj si mohl Job za své trápení sám. Na tom jeho výkladu jsme se skutečně rozcházeli. Když jsme vytvářeli KS, hleděli na nás s podezřením z Berlína. On dál měl nějaký vliv, ale v momentě, kdy v jejich sboru došlo k rozkolu, ve sborech, které byly více fixované na Margiese, zažili ten rozkol trochu taky. Nám se to ale vyhnulo. Dnes mám pocit, že některými věcmi popírá věci, které kázal v těch knížkách. Ale mě samotnému kdysi několikrát opravdu velmi pomohl a dal mi dobré rady.

A co John Wimber a MacFarlene?

No, když tu John MacFarlene působil v 60. letech, tak já jsem se s ním nijak neseznámil. Žádný jako teologický vliv zásadní neměl. Byl to spíše apoštol, který lidi opravdu povzbuzoval, ale neměl specifické učení. Řadu lidí znal, dobře nám později radil apod.

Potom *Vinice*. Ta měla velký vliv, konkrétně John Wimber a jeho knížka *Třetí vlna*. Chvilí jsme dokonce uvažovali, že se staneme *Vinicí*. Nestalo se tak, protože jsem věděl, že bychom možná ztratili až 1/5 sborů, a to jsem nechtěl.

Další vlivy, které stojí za zmínku, jsou: Anne Watson nebo David Pytches. Jejich knihy. Potom také Kansasští proroci a *DOVE Christian Fellowship*. Dodnes si myslím, že je škoda, že se KS nepřipojily k někomu, jako byla *Vinice* nebo *DOVE*. Ty pastorálky a konference, co dělají, jsou fakt moc dobré.

Dál se chci zeptat. Když jsem byl malý, setkával jsem se občas se jmény jako Hagin či Copeland. Prostě hnutí Víry. Jak to bylo s nimi?

Nějaký vliv určitě měli. On Hagin je dost rozporný, některé knížky dobré, některé zavádějící. Nikdy to nebyla moje krevní skupina a v KS byl jejich vliv spíš okrajový. Mě to přišlo poměrně vzdálené praktickému životu.

A co u nás? Jaký měly vliv vztahy s ostatními církvemi?

Myslím, že AC se proti nám vymezovalo, protože často uvěřili nějakým pomluvám o nás a nenechali se pak přesvědčit. Někdy nám připisovali teologii, kterou jsme nikdy neučili. Dneska je to úplně jiné. Dneska jsou ty vztahy dobré a nevýlučné. Myslím, že nové vedení je moc fajn. V roce 88 jsme vyjednávali spojení AC a naší skupiny, ale požadavky byly nepřijatelné. Věříme, že sbory jsou dost samostatné.

Co se týče Církve bratrské. Zuřil tu boj mezi letničnickými a CB. Ten tu byl dost dlouho. Hlásal to i můj pradědeček František Urbánek, jeden z otců zakladatelů CB. Vedení CB bylo hodně protiletničnické. Najednou se objevily Maniny. A s Maninami měli problémy obě církve. K nám začalo chodit spousta lidí. Snažil jsem se sejít s každým kazatelem, odkud lidé odešli k nám. Situace se radikálně změnila v roce 93, když odešla stará garda a nastoupil Pavel Černý. Pomohla nám tenkrát i evangelizace s Billy Grahamem, na které jsme museli spolupracovat. Celostátní koordinační výbor vedl tenkrát Luboš Ondráček a klaplo to naprosto skvěle. A to znamenalo posun v pohledu na nás. Pak už se vztahy jen zlepšovaly.

Jak došlo k tomu, že se ustálila role seniora, když sbory byly samostatné?

Nikdo moc nevěděl, jak mi má říkat. V podstatě jsem to vedl, to všichni uznávali. Když byl problém, obraceli se na mě, abych to nějak řešil, ale tím, že jsem prosazoval kolektivní vedení, tak byla Rada KS a moc se nevědělo, co jsem zač. Na pastorálkách se jednalo o tom, jak se mi bude říkat. Nechtěl jsem být biskup nebo něco podobného. Nakonec jsem souhlasil se seniorem – už s tím naším pozadím z ČCE. To mi přišlo neokázalé a dobré.

Ještě bys něco dodal?

Jednu věc, co se málo ví, ti řeknu. Proč se Křesťanské společenství jmenuje Křesťanské společenství. To byl právě vliv Watchmana Nee. Ten říkal, že v každém městě je jedna církev. Schází se v různých společenstvích, ale je to jen jedna část v daném městě. Jako církev Boží, která jest v Korintě, nebo církev Boží, která jest v Praze. Proto my jsme si nechtěli říkat ani sbor ani církve, protože jsme se chápali pouze jako jedna část církve, která jest v Praze. A to se pak promítlo i do základního dokumentu.

Pak se to ještě vyvíjelo. Pro Křesťanské společenství je typické to, že děláme společné sborové pobyty, víkendy či dovolené. Málokteré KS něco takového nemá. Jiné církve to můžou mít nebo nemusí, není to pro ně určující. Pro nás to určující je. Proto má dnes hodně lidí dojem, že KS je, protože klademe důraz na to společenství. Že společenství je důležitější než teologie. A vlastně je to i jedna z hodnot v dokumentu.

Příloha B:

ROZHOVOR LUBOMÍR ONDRÁČEK (Přepis, učiněno 7. 2. 2020)

Luboši, ty jsi v KS celou dobu. Dan Drápal přišel na sbor, kde jsi byl ty. Jaké vlivy tam zpočátku byly?

Já když se dívám na ten počátek, zvláště ta 80. a 90. léta, tak vidím takových pět. Některé přetrvaly dále, a některé nějak skončily.

První takový vliv, který na nás byl, byl skrze člověka jménem John MacFarlane. Jeho vliv nebyl úplně přímý, protože on tu studoval během komunismu, a někdy v roce 72 nebo 73 ho vykázali z republiky. Potom se sem dostal až po revoluci. Ale ten vliv byl nepřímý, protože zajedno skrze něho uvěřili někteří lidé, kteří později měli výrazný vliv na KS, například Antonín Zelina. S Johnem, když nemohl do Čech (České republiky, pozn. autora), tak se s ním dělali tajná setkání v Maďarsku, protože tam šlo přijet z obou stran. Já jsem se s ním poprvé setkal až v roce 1988 v Maďarsku. Myslím, že on ovlivnil KS takovou zdravou charismatickou teologií, kdy vyučoval o křtu v Duchu a duchovních darech. Ale myslím, že vyváženým způsobem. Dával důraz na osobní vykazatelnost, věrnost a následování. A v tom byl vždy příkladem. Například to, co ho stálo sloužit v Čechách (České republice, pozn. autora). Zároveň jsme na něm viděli určité apoštolské obdarování, které se projevovalo zejména v kritických situacích, kdy nám dobře radil. A radil dobře. Jeho služba skončila tím, že záhy poměrně předčasně zemřel.

Myslíš, že by spolupráce s ním pokračovala dál?

Ano, myslím, že ano. Ale bylo to tenkrát dost rychlé, zemřel asi tři měsíce po diagnostice rakoviny. Ale jeho vliv trvá. Osobně se tenkrát věnoval několika lidem, například Marku Prošnerovi. A na mě osobně měl taky veliký vliv. K Pánu mě sice nepřivedl, ale bral jsem ho jako určitého duchovního otce. Jeho vliv přímý i nepřímý byl tedy přes lidi.

Tak to byl John. Co další?

Druhý teologický vliv, velmi výrazný, byl ze strany Wolfharda Margiese a jeho sboru z Berlína, tenkrát se jmenovali Filadelfie. My jsme se ale v první fázi nesetkali přímo s Wolfhardem, ale v jeho sboru byl starším jeden český emigrant, Pavel Neústupný. Pavel sem před revolucí mohl jezdit a tenkrát byl ředitelem biblické školy toho berlínského sboru. No, krátce před revolucí sem mohl jezdit za rodinou a nějakým způsobem se dostal k nám do sboru. Začal přinášet vyučování a materiály a zorganizoval, že jsme s ním mohli v roce 88 jet do Německa na konferenci.

Wolfhard Margies je, myslím, že oprávněně, často kladen k hnutí Víry. A my jsme ne všechny jeho důrazy akceptovali. Myslím, že nás hodně obohatil svým důrazem na víru, pastorační a osobní péčí o lidi. Jeho vliv přetrvával dál i v 90. letech. Po revoluci jsme mohli jezdit na jejich pastorálky. Ten nás ovlivňoval, i když ne asi tak komplexně. Johna jsme například přijímali víceméně všichni, ale u Wolfharda byly určité otázky nad jeho důrazy. Některé jsme nikdy nepřijali. Některé jsme přijímali.

Jaké třeba jste nepřijímali?

Tak on hlavně zdůrazňuje Boží dobrotu, říká, že Bůh je vždy milosrdný, nikdy netrestá, vždycky všechny uzdraví. Třeba s tím Božím trestem jsme vždycky zápasili, protože jsme z Bible nějak věděli, že to tam je také. Učil, že když se někomu daří zle, a netýká se to pronásledování, tak je vina na jeho straně. Například proč Job měl problémy, proč byl

Timoteus nemocný apod. A tam jsme naráželi, viděli jsme to v Bibli jinak než on. Například o Jobovi Bůh říká, že byl spravedlivý. Někdy jsme o takových věcech diskutovali. Postupně se jeho vliv oslaboval. A myslím, že hlavní zlom nastal v době, kdy oni se ve svém sboru dostali do konfliktu, Wolfhard na jedné straně a Pavel s druhým starším na straně druhé. Ve sboru zůstal jediný Margies a Pavel s tím druhým odešli.

Myslím, že dneska jsou ještě nějaké dozvuky jeho vlivu, a myslím, že v něčem pozitivní – důraz na lidi a na osobní víru. Je pravdou, že některé termíny, které on používal, tak se ukázalo, že různí lidé jim rozumí různě. Například on říká, že když člověk zhřešil, tak zemřel jeho duch. Někteří to interpretují tak, že nevěřící nemají ducha, což on nikdy neučil. S Pavlem Neústupným ten vztah trvá dodneška, i když už mu jeho věk neumožňuje tolika setkávání.

Co dál bylo důležité?

Třetím vlivem byl vliv Dereka Prince. My jsme jako sbor vycházeli z ČCE, kde jsme postupně naráželi na některé teologické mantinely, zejména ve vztahu k Bibli, kolem křtu v Duchu či vodního křtu. My jsme opouštěli tu praxi křtění dětí. Pro nás bylo zásadní to, že jsme viděli, že následování Krista se týká osobní víry a že se to nedá úplně zdědit. Myslíme si, tedy u nás v pražském sboru, že křtít lidi můžeme tehdy, když jsou morálně svéprávní. To znamená, že jsou schopni rozeznat chybu, hříšnost a uznat důsledek trestu. Zároveň se ale postavit k Boží milosti. Věková hranice je asi různá.

Dobře, a co ten Derek Prince?

No, my jsme právě hledali nějaký základ učení a nám se dostaly do ruky knihy od Dereka Prince. V první fázi to byly jeho *Základy*. Nás to dost oslovilo. Bylo to systematické učení, odpovídalo nám na nějaké otázky, odpovídalo to na nějakou touhu ucelené teologie. My jsme věci nějak vnímali a cítili, ale neměli jsme to teologicky popsané. V té době jsme se setkali s letničním hnutím, s křtem v Duchu. Například o křtu jako takovém jsme často diskutovali a tady Derek popisoval, co to vlastně vodní křest znamená. Derek vlastně přinesl systematickou strukturu. My jsme se do té doby setkávali s nějakými vlivy, něco jsme různě poznávali, ale chyběla nám struktura, jak to sestavit. Knihy od Prince byly v tom docela určující. Víím, že třeba od jeho *Základů* jsme se v něčem zase trochu posunuli. On říká, že mluvení v jazycích vždycky doprovází křest v Duchu. My máme dnes takovou zkušenost, že nelze udělat rovnítko obojím směrem. Tedy, že člověk je pokřtěný v Duchu a automaticky mluví jazyky. Postupně jsme zjistili, že v Bibli to tak jednoznačně není. Můžeme tedy říct, že jsou lidé, kteří jsou naplnění Duchem, ale třeba nemluví jazyky. Myslíme si, že je to jeden z projevů. Jinak ty jeho *Základy* nás dost ovlivnily a provázejí nás dál. Ty pozdější uvěřivší už nebyli tolik ovlivněni Derekem, a myslím, že je to trochu ke škodě.

Ještě bys to nějak doplnil?

Ano. Před revolucí jsme se ještě setkali s organizací *Navigators*. To byla narozdíl od Dereka i Johna evangelikální organizace se vším všude – necharismatická. Oni nám zase dali něco, co bylo důležité. Oni přinesli něco, čemu jsme říkali *Kurzíky*. Šlo o systematické vedení lidí ke Kristu. Byly to tématicky zpracované materiály např. Boží slovo, jistota spasení, modlitba atd. U toho byl vždy základní verš k tématu a několik otázek s dalšími verši z Bible. To bylo důležité, že jsme dostali materiál, jak s lidmi

pracovat, protože jsme předtím nevěděli, jak pracovat s lidmi, kteří přišli ze světa do církve.

Navigátoři tedy přinesli nějaký návod, jak pracovat s lidmi?

Řekl bych, že přinesli spíše pomůcku, kterou jsme my v té době nebyli schopní sestavit. Nebylo tam moc odpovědí, ale spíše verše a otázky. Na tom jsme se vlastně učili, že když mám nějaké otázky, tak mám jít přímo do Bible. To je něco, i pro mě osobně, velmi cenného. To jsem si od té doby odnesl. Učil jsem se vykládat Bibli, učil jsem se, že když něčemu v Bibli nerozumím, hledám další místa v Bibli, které o tom nějak mluví. Nebo že když něco nějak chápu z nějakého verše, ale jiné verše to popírají, že to asi není tak černobílé nebo že tomu dokonce rozumím špatně.

To si myslím, že nás velmi ovlivnilo a že to i zakotvilo. Stavět na biblickém základu, to si myslím, že je obecně dost typické pro KS.

A co ten poslední vliv v počátcích?

To byl John Wimber a sbor *Vinice*. Ti nás v 90. letech dost ovlivňovali. V té době jsme samozřejmě mluvili o uzdravování a modlili se za uzdravení, ale ta vyvážená systematika Wimbera byla dost důležitá. My byli konfrontováni s názorem Margiese, že Bůh uzdraví všechny, kde jsme naráželi, tak tady John Wimber uznával, že ne vždy dojde k uzdravení, ale že stejně se člověk má modlit a jednání nechat na Bohu samotném. Říkal, že nemáme vždy odpověď, že ne vždycky máme věci ve svých rukách.

Ta spolupráce s *Vinicí* byla tak intenzivní, že se jednu dobu jednalo o tom, že bychom se jako KS spojili s *Vinicí*. Po smrti Wimbera se *Vinice* trochu změnila a naše spolupráce spíše vymizela.

Dobře, díky za těchto 5 vlivů. Ještě je něco, nějaký autor či proud, který si myslíš, že byl důležitý či zásadní?

Určitě byly knihy a autoři, kteří ovlivňovali KS. Četly se i knihy z hnutí Víry od Hagina. Ale to nebyly tak výrazné vlivy jako těch pět. Hagin měl v něčem podobné důrazy jako Margies, ale nikdy neměl takový vliv. Nad jeho důrazy byly otázky. Já sám mám otázku třeba nad tvorbou těch materiálů. Nevíme, zdali to byla třeba sepsaná kázání, nebo přímo knihy od něj a já sám, i když se snažím být důsledný, tak při kázání řeknu něco, co bych formuloval zcela jinak v psané formě. Sám se tedy ptám, zdali ta metodika je správná a zdali každá kniha, co se k nám dostala, je opravdu to, co ti lidé učili. Četli se i různí jiní autoři. Myslím, že v tom jsme byli dost otevření různým vlivům i z evangelikálního prostředí. V tom nás dost sblížili i evangelizace s Billy Grahamem. Celkově těch vlivů bylo určitě víc.

Co bylo tedy vaše zaměření?

No, zpočátku jsme si říkali, že to, proč jsme tu, je, aby lidé mohli uvěřit. Důraz na osobní víru. Ostatně i na počátku těch 90. let se konala celá řada docela velikých evangelizací. Samozřejmě otázkou je, kolik z těch lidí opravdu zůstalo někde v církvi, ale taková byla doba a ta doba umožňovala tento způsob oslovení lidí. Jinak ale jsme se stále zaměřovali na to, že člověk žije tak, aby vydával svědectví víry. Je pravdou, že v druhé půlce 90. let ten růst sboru se dost zpomalil z několika důvodů. Lidé byli hůře oslovitelní, my jsme měli rodiny a děti, potom tu byl jakýsi svod světa ve vidině možnosti zbohatnutí, což tu předtím nebylo, a také starosti tohoto věku. Důraz na zvěstování poklesl, ale nikdy

nevymizel. Samotný důraz na misii byl a je veliký. KS vyslalo několik misionářů, ať již krátkodobých, nebo i dlouhodobých, a podporuje misie.

Ještě bych se chtěl zeptat na osobu Dana Drápala. Jaký byl jeho vliv a postavení?

Jeho vliv byl naprosto zásadní. Řekl bych zejména ve dvou směrech. První byl osobní. Zpětně asi vidíme, že měl jednoznačně apoštolské povolání něco začít, založit a prolomit. On byl a je stále vizionář. K tomu měl ještě druhou důležitou věc, a to tu, že byl schopen se nechat obohatit různými vlivy a pustit k něčemu někoho jiného. Nebylo to vždy tak, jak chtěl on, a nikdy nemusel vše dělat on. Vedle něho mohlo vyrůst dost výrazných osobností. Asi to mělo ale i tu nevýhodu, že si někdo mohl trochu natlouct, protože možná potřeboval větší korekci, než dostal.

Myslím, že jeho výhoda byla i to, že jakožto absolvent teologie uměl třeba jazyky, ale hlavně uměl rozpoznat a poukázat na vlivy, které by mohly být nebezpečné. Například, když přišel vliv Margiese a lidé byli nadšení, on byl první, kdo ukázal, že to není tak černobílé a že tam něco nesedí. Myslím, že byl schopen říct, že nás někdo obohacuje, ale že třeba jsou nějaké důrazy, které v Bibli nevidí. To si myslím, že KS dost ochránilo před tím, že neskončili v extrémech, ale zároveň že nezkostnatěli v jedné formě. Samozřejmě se občas objevilo to, co se u vizionářů objevuje, a to je to, že vizí je víc a ne vše se dotáhne do konce nebo realizuje. Ale právě cenné bylo to, že dával příležitost dalším, aby tohle doplňovali. Proto si myslím, že KS i samotný pražský sbor je tam, kde je. Když Dan tenkrát odešel ze své funkce, bylo pár lidí, kteří odešli také, ale jinak celé hnutí zůstalo. To, co on do KS vložil, to zůstalo a zůstali tu lidé, které on vychoval. I když dál už není tak aktivní.

Myslíš, že ten jeho vliv trvá do dneška?

Myslím, že trvá v tom, co do nás vložil. Stále máme ve sboru hodnoty, které on zastával, a těch 10 hodnot možná reflektuje i to, co přinášel. Ještě dnes jsou lidé, kteří se s ním pravidelněji setkávají, a třeba někde káže. Na jeho názor se stále bere zřetel. Dnes asi ovlivňuje zejména psaním. Těch děl, co napsal, je poměrně hodně.

Současně myslím, že zůstalo něco, co on sám přinesl, a to je vážít si někoho, ale možnost i nesouhlasit. Že je zde prostor k tomu, že někdo nemusí souhlasit, ale dál mít třeba i dobré vztahy s tím daným člověkem. A myslím, že je sám ochoten přijmout to, že s ním někdo nesouhlasí. Myslím třeba, že i dnes přišel s trochu jinými názory, než říkal dřív, a že to není nutně to, že bychom se v KS dle toho zařídili.

Chtěl bys ještě k té době 80. a 90. let dodat?

Samozřejmě těch vlivů bylo několik, šlo by různě jmenovat, ale to už není tak podstatné. Evangelizace s Chavdou, prorocství od Jima Golla, evangelizace Steva Reidera, Bonnkeho atd., ale teologicky nás zásadně neovlivnili.

Dál je potřeba si uvědomit, jak KS vznikaly. Část sborů vzniklo přímo Danovou službou nebo přes někoho. Pak jsou sbory, které se připojily později třeba kvůli hodnotám, étosu nebo kvůli svobodě, která v KS byla. Některé vznikly tak, že se připojily již skupiny křesťanů, kteří byli na své duchovní cestě už někde, a tam je Dan brán samozřejmě jinak. Je tedy třeba si vždy říct, jak ty sbory vznikaly.

Kdybychom se podívali na současnost. Jaké vidíš aktuální vlivy od roku 2002?

Myslím, že ze systematictějších vlivů je to jednoznačně Alan Vincent a jeho hnutí HarvestNet. Zejména vyučování o víře a duchovním boji, ale některé důrazy nám zase pomohly si sami definovat naši víru.

Druhý vliv je z organizace Connection a Pete Game. My jsme se s ním jako vedoucí setkali, on o nás nic nevěděl a tenkrát nám říkal velmi, velmi konkrétní proroctví a zjevení do sborových věcí a do životů jednotlivců. Tenkrát se přeložila kniha *Ježíšovy ruce* od Mohabira. Kniha, která popisuje 5 úřadů. A Pete Game byl jeho učedník. A hlavně přes něj jsme se tedy dostali k tomuto učení. Pete reprezentoval něco, co tenkrát jsme viděli u Johna MacFarlenea, osobní zájem o lidi a opravdový zájem o věc. Tak tyto dva vlivy jsou v poslední době důležité.

Dnes jsou samozřejmě spousty knih a možností, takže lidé jsou ovlivňováni různými věcmi. Určitě jsou dost čtené knihy z Bethelu. Obecně přijímané. i když s některými otázkami. Rozhodně to není určující směr, ale spíše obohacení. Potom se objevovaly kurzy Alfa, i když tam ten vliv teď trochu poklesl.

Co myslíš, že KS dnes tedy spojuje? Myslíš, že Základní dokument je nějaké minimum?

Popravdě, já si vlastně nejsem jistý, co dnes KS sbory spojuje kromě registrace. Různé sbory měly různý vývoj a začátek. Současně ani nevím, zdali nejsou sbory, kde se vůbec KS hodnoty neřeší. Vlastně to nikdo moc nekontroluje. Ta základní autorita je na sborech a staršovstvech. Je tam celá řada různých otázek. Jsou určité sbory, které spolupracují dobře, nějaké, které jsou tam možná jen kvůli registraci, ale je pravdou, že ten dokument by mohl být jakési minimum.

Příloha C:

ROZHOVOR TOMÁŠ BOŽOVSKÝ (Přepis, učiněno 7. 2. 2020)

Tomáši, jak ses dostal do KS?

Uvěřil jsem v roce 1981, kdy jsem se na střední škole setkal s někým, kdo chodil na Maniny (ČCE Holešovice, Praha 7). O prázdninách jsme byli na čundru, kde spolužák hrál písničky o Bohu, něco málo nám vyprávěl a poprvé se mi dostala do ruky Bible kralická. Tenkrát z naší třídy prošlo sborem na Maninách asi půlka třídy, ale v církvi nakonec zůstalo jen několik lidí. Poprvé jsem přišel na čtvrtěční setkání mládeže. Byl jsem překvapen, protože na malém prostoru tam bylo asi padesát mladých lidí. Do té doby jsem se s žádnými mladými křesťany nesešel. Brzy jsem uvěřil a ve sboru zůstal. Když tedy mluvím o začátku osmdesátých let, mluvím z pozice běžného člena sboru.

Dokázal by sis tedy vzpomenout na nějaké vlivy a proudy v 80. a 90. letech, které ovlivňovaly KS? Cos v té době vnímal jako určující?

Chápu, že otázka směřuje na celá KS, ale je potřeba říct, že Křesťanská společenství tenkrát vlastně vznikla na základě KS Praha. Nedá se to tedy moc oddělit. Určitě prvotně určující byl vliv Dana Drápala. Věci, které pro nás byly od začátku charakteristické: důraz na osobní vztah s Bohem a silný důraz na Bibli jako Boží slovo.

Dan měl zásadní vliv. Když jsem uvěřil, od počátku jsem z vyučování slyšel, že Bible je Boží slovo, na které se mohu spolehnout a věřit mu. Asi by o nás někdo mohl říct, že jsme byli fundamentalisticky založení, ale Dan se naštěstí vyznal v Písmu daleko více než my. Prakticky to např. znamenalo, že jsme se na setkáních mládeže učili verše zpaměti, a opakovali ty, které jsme se naučili minule. S tím úzce souvisely kurzíky, které jsme probírali na skupinkách (které vznikaly – nové a nové). Kurzíky (později vydané pod jménem *Na cestu víry*, pozn. autora) přinesli tzv. Navigátoři. Tyhle kurzy obsahovaly vždy nějaké základní verše a pak otázky. Odpovědi jsme hledali v Bibli, to nám od začátku pomáhalo orientovat se v Bibli, hledat v ní odpovědi a brát ji vážně. Skupinky (setkání v menším kruhu u někoho doma) pro nás měly klíčovou roli, pomáhaly nám vzájemně se povzbuzovat, napomínat, vyučovat a také „chodit ve světle“. Šlo o vzájemnou otevřenost, vyznávání hříchů a ochotu řešit věci otevřeně. I v tom byl Dan velkým příkladem.

Ve sboru bylo také prostředí otevřené novým věcem. Pokud někdo za Danem přišel s nějakým nápadem, iniciativou, obvykle dostal „zelenou“.

Kteří další lidé měli ještě nějaký učitelský vliv?

Vzpomínám na Milušku Bláhovou, která sice byla z ČCE Vinohrady, ale na životě sboru na Maninách se také hodně podílela. Uměla dobře vysvětlit „cestu spasení“, a pomáhala lidem k přijetí Ježíše na základě veršů z Bible.

Co znamená, že pomáhala lidem k přijetí Ježíše?

Pomáhala dobře porozumět tomu, co to je hřích a co Boží milost. Při někdy i docela dlouhých rozhovorech vše stavěla na Božím slovu. Pokud tomu člověk porozuměl, a chtěl dát Bohu svůj život a přijmout Ježíše jako Pána a Spasitele, vedla ho (nebo někdo jiný) v modlitbě. Při modlitbě nešlo určitě o jedinou správnou formulaci, ale o vyjádření důležitých skutečností ať už vlastními slovy, nebo podle nápomoci.

Dobře, chápu. Co další lidé, vzpomeneš si?

Určitě Verunka Hájková, Milan Moletz, Mojmir Kallus, Jirka Dohnal.

A co literatura?

Tehdy byla v podstatě všechna literatura samozřejmě pašovaná. Nebyl internet, všeho bylo málo. Dovážely se malé knížky a brožury, které se zdarma rozdávaly.

Určitě pro nás byl důležitý Derek Prince a jeho Základy. Na základě toho jsme potom zpracovali kurz Základů. Derek Prince nás ovlivnil hodně, i když někdy jen přeneseně, protože k některým věcem se dostal jen Dan v angličtině a pak je předával nám.

Na přelomu 80. a 90. let nás ovlivnili z Berlína ze sboru Filadelfia Wolfhard Margies, Hartwig Henkel a Pavel Neústupný. Od Margiese to byla třeba kniha *Uzdravení jeho slovem*. Pavel Neústupný byl ze stejného sboru, byl to Čech, který emigroval a pak přijížděl už před revolucí do České republiky. Měli jsme spolu s ním tajné semináře po bytech apod. Potom se objevily knížky Kennetha Hagina, kterého přinesl na kazetě namluveného právě Pavel. Když po revoluci vzniklo nakladatelství Logos, objevovaly se v něm i knížky z hnutí Víry. Určitou míru vlivu tedy Hagin samozřejmě měl, protože jsme ho četli.

Dokázal bys říct, v čem byl zásadní vliv u těch lidí, které jsi jmenoval?

U Dereka Prince to byla třeba jeho knížka *Manželská smlouva*. Týkala se manželství, a tak byla aktuální, protože u nás bylo spousta mladých lidí, kteří v těch letech vstupovali do manželství. Nebo knížka *Setkání v Jeruzalémě*, která nás ovlivnila ohledně chození ve světle či vykazatelnosti. Že je člověk ochoten si nechat z vlastního rozhodnutí mluvit do života.

Další člověk, kterého jsem ještě nezmiňoval, ale měl vliv, byl John MacFarlane. John měl vliv i na lidi mimo Prahu (např. Marek Prosner nebo Antonín Zelina). A Tonda Zelina sám měl určitě obrovské učitelské obdarování pro výklad Bible.

Dál bych chtěl zmínit Jima Golla z kansaských proroků, který přinesl prorocké slovo o pražském KS (regionální uspořádání) a síti spřátelených sborů v celé ČR. Vliv měly také velké evangelizační kampaně krátce po sametové revoluci s lidmi jako Mahesh Chavda nebo Steve Ryder.

V devadesátých letech, kdy se KS různě vyvíjelo a přidala se řada jiných sborů, k nám přijely týmy z *Vinice* (*Vineyard USA*), kterou založil John Wimber. Jejich služba byla hodně zaměřena na osobní modlitby zejména za uzdravení a osvobození a ty věci se opravdu děly. Jistěže jsme se předtím také za sebe vzájemně modlili, ale najednou to bylo v mnohem větší míře.

Kdybychom se podívali na dnešek – jsou nějaké vlivy, proudy, způsoby učení nebo autoři, co vidíš jako důležité?

Posledních přibližně deset let je to určitě služba Peta Gamea. Setkali jsme se s ním docela zvláštním způsobem na jednom výjezdním jednání pražského staršovstva. Viděli jsme se úplně poprvé a on pro několik z nás měl prorocké slovo a vhléd. Myslím, že v té době se začalo více mluvit o patero služebnostech z listu Efeským, bylo to také jedno z jeho témat.

Další, kdo mě napadá, je Alan Vincent. Už ani nevím, jak jsme se dostali k němu nebo on k nám. Ale je od něho celá řada vyučování, ať už audio anebo v knížkách. Určitě

měl vliv i tím, že byl hostem na několika na pastorálkách KS. Přinášel zajímavé podněty a vstupy. Možná v něčem podobně jako Derek Prince měl hluboký vhled do Písma. Patřil k lidem, kteří měli učitelské obdarování, ale nejen v tom, že by byli schopní učit, ale že měli i vhled do duchovních věcí. Přes Alana jsme se potom dostali k jeho učedníku Barrymu Wisslerovi a organizaci HarvestNet International. Barry se jako řečník účastnil v posledních letech několika našich pastorálek, a vzali jsme z jeho služby velký užitek.

Příloha D:

ROZHOVOR MAREK PROSNER (Přepis, učiněno 18. 2. 2020)

Marku, za posledních 20 let, co vidíš jako největší vlivy, které KS ovlivnily?

Nemyslím si, že byl jenom jeden proud, který by zásadním způsobem teologicky ovlivnil KS. Myslím, že významně ovlivnilo KS, když sem jezdil Alan Vincent, který byl mnoho let misionářem v Indii. Na sklonku své služby byl ještě několikrát v České republice na pastorače. Myslím, že KSy ovlivnil tím, že je povzbudil k víře. Znovu věřit Božímu slovu a tomu, co Boží slovo říká. Myslím, že měl obdarování v komplexním výkladu Bible. Nevytrhával věci z kontextu a nezaměřoval se jen na jeden důraz. Myslím, že to pro nás bylo důležité, ale asi nás neovlivnil ani tolik svou teologií jako svou osobností.

Stejně tak Barry Wissler, který přišel po něm. Ten se nám velmi přiblížil svými počátky. První roky své služby začínal připravovat kázání v traktoru, první sbor měl ve stodole. Asi nás také neovlivnil teologicky nějak zásadně.

Na dálku asi některé sbory ovlivnil Bill Johnson z Bethelu. Ne snad, že by to všechny sbory přijaly nebo vzaly za své, ale do jisté míry má vliv. Mám za to, že Rada KS je velmi vyvážená a že se nenechá unést jedním směrem nebo jedním proudem. I proto se snažíme na pastoračkách dávat prostor vždycky jedné z pater služebností. To znamená, že jednou se zaměřujeme na prorockou službu, jindy na apoštolskou, jindy na učitelskou apod. Tyto oblasti vlastně chceme i kultivovat. Na jednotlivých sborech ale je, který proud má kde větší či menší vliv.

Co myslíš tím „na jednotlivých sborech“?

To asi víš, že sbory KS jsou různé. Někde jsou více evangelikálové, někde více charismatici. Někde více tančí při chvalách a dávají prostor darům Ducha, jinde se duchovní dary moc neprojevují a lidé jsou opatrní. V KS není ucelená teologie. Nemůžeme říct, tohle je něco, čemu KS věří. Máme 10 základních hodnot, které jsme dali dohromady v roce 2006. Někdy v té době, po odchodu Dana Drápala, jsme hledali, co je nám vlastní, a snažili jsme se to formulovat do hodnot. Tehdy jsme i pozměnili dokument v tom, že jsme vyndali Lausannský závazek. Nahradili jsme to formulací, že se hlásíme k Lausannskému hnutí. To je něco, na čem jsme se shodli. I když to byl docela zápas. Po rezignaci Dana Drápala nebyl nikdo, kdo by KS nějak spojoval.

Je něco hmatatelného, na základě čeho jste sestavovali hodnoty?

Ne, to není. Těch 10 hodnot jsme prostě považovali za důležité. Celé kolegium pastorů na tom pracovalo a přijalo to. Ale to schvalování bylo dost obtížné. KS jsou totiž dost svobodné, a tak se někteří báli určitého ovlivňování nebo omezování zvenčí. Některé věci byly proto podrobeny drsné kritice a některé se ani nepodařilo prosadit.

Ty hodnoty se postupem času i přeformulovaly a upravovaly – ale vždy šlo o kosmetické úpravy. Celá hodnota se neměnila.

Dobře. Dál jsi říkal, že se na pastoračkách věnujete pateru služebnostem. Na jaký popud to přišlo?

Myslím, že to přišlo nějak přirozeně – nadpřirozeně. Už dlouho jsme o tom na Radě mluvili. Viděli jsme to jako něco, co čteme v listu Efeským a vede to k budování těla Kristova. A služebnosti jsou oblasti a těm oblastem je třeba se věnovat.

Měl na to nějaký vliv Pete Game nebo Mohabir?

Myslím si, že ne. Je to věc, o které se mluvilo už dlouho. Už v 90. letech se mluvilo o apoštolské službě. To, že Pete Game jezdil povzbuzovat po sborech, bylo super, ale nemyslím si, že by nás nějak ovlivnil teologicky. Myslím, že se tak jednoduše nenecháme strhnout proudem, zároveň jsme otevření různým věcem, protože chceme rozeznávat Boží vedení.

Zmínil jsi tedy Alana Vincenta, Barryho Wisslera a mluvili jsme o Petovi Gamovi. Co dál?

Ještě jsme se bavili o Billu Johnsonovi, ten tu ale nikdy nebyl a jeho vliv je spíše na jednotlivce. Jeho důraz na prorockou službu je zde patrný. Asi nedokážu říct jednu věc, co bych z něj vytáhl a zdůraznil. Je to ale určitá míra nesvázanosti a svobody a možnost vstupovat do věcí, jako jsou modlitby za lidi a proroctví. Ale nějaká jasná teologie, to ne.

Celkově my jsme asi poměrně imunní vůči teologiím. Držíme si ten základ od Dana Drápala. Zejména v jednoduchosti. Myslím, že nejvýznamněji ovlivnil KS Derek Prince, a to primárně vyučováním základů. Znovu se k nim vracíme, ve sborech je vídám a sám je lidem doporučuji. Myslím, že je pro nás hodně důležitý ještě dnes. Zejména jeho vyvážený charismatický pohled.

Další vliv, který se dneska opět ukazuje jako důležitý, jsou základy od tzv. Navigátorů. Jde o vyučování biblických základů, o určité jistoty vyplývající z Božího slova. Ukazuje to například na spasení skrze víru, jistotu spasení postavenou ne na pocitech, ale na Božím slově. V tom vidím velikou důležitost, v životě postaveném na Božím slově.

Ještě bys dodal něco, co má vliv v těch posledních 10 letech?

Ty vlivy se střídají. Jak církev pluje, tak přicházejí různé vlny. Někdy je větší důraz na evangelizaci, někdy na prorockou službu, někdy na apoštolskou, někdy na pastýřství. Obnovuje se důležitost domácích skupinek. Co se ale týče duchovních „trendů“, myslím si, že dnes nejsou tak zásadní. Záleží na skupinách lidí a druhu sboru, co přijmou a aplikují do svého života.

Některé sbory se aktivně zúčastňují evangelikálního fóra apod. a sbory, které se toho zúčastňují, jsou určitě ovlivněny. Teologie je, myslím, pomocí, ale nedá se na ni vždy spoléhat, je třeba být otevřený Božímu vedení. V tomhle nám připadá rozdělení věcí Jednotou bratrskou na věci zásadní, případné a pomocné, jako velmi dobré! Toho bychom se také rádi drželi, i když to není součástí Základního dokumentu. Jde nám především o spasení skrze Ježíše Krista. Jsme tu proto, abychom lidi přiváděli ke Kristu – a ostatní věci jsou věci pomocné.

Máš pocit, že je ještě něco, co nás ovlivňuje?

Myslím, že teď asi víc nedokážu říct.

Dobře, díky. Co si tedy myslíš, že KS spojuje? Sborů je celá řada a mě by zajímalo, co je nějaká společná linka?

Spojuje nás společenství a úsilí o spasení lidí. Chceme mít spolu společenství. Máme jednoduchou vizi – Kristem proměněné životy, do toho se vejde řada věcí od pastoraace po evangelizaci. Ale je to něco, co nás spojuje.

Další věc, která je společná, je to, že věříme, že jsme spasení skrze víru a ne skrze skutky. To samozřejmě nejsme jen my, ale myslím, že tato osobní zkušenost, že takto jsme byli zachráněni, nás také spojuje.

Jinak určitě spojují KS zmíněné hodnoty. Zároveň nás hodnoty mohou i rozdělit. V minulosti se stalo, že byly nějaké sbory vyloučeny právě kvůli nectění základních hodnot.

Dokázal bys tedy popsat KS a zařadit je?

Jsme evangelikálně charismatická církev, z čehož plyne, že věříme v záchranu (spasení) skrze osobní vyznání víry a v jedinečnou oddělenou zkušenost naplnění Duchem svatým, jehož přítomnost se projevuje dary Ducha.

Jak bys popsal to společenství, o kterém jsi před chvílí mluvil?

To se projevuje na několika úrovních. Někde se scházejí vedoucí sborů na základě geografických oblastí. Pak tu máme pastorálky, které jsou o tom, aby se pastoři mohli sdílet a společně hledat například řešení osobních situací nebo výzev, které přicházejí ve sborech. K tomu patří i ujasňování si, zda rozumíme *Základnímu dokumentu* stejně apod. Společenství podporují i akce ve sborech, společné dovolené, víkendy apod.

Ještě mi prosím řekni jednu věc. Prý ses hodně stýkal s Johnem MacFarlenem. V čem byl jeho vliv?

To byl zralý a Kristu vydaný služebník, který nejednou riskoval život kvůli své víře. Jeho křesťanství prošlo ohněm a bylo protřibeno, měl vhled a moudrost do řady věcí. Pro nás v Čechách (České republice, pozn. autora) měl vliv ten, že se věnoval radě lidem na osobní úrovni. Například se naučil česky z Bible kralické a šel sloužit do Československa.

Jeho vliv na KS byl zejména v tom, že ovlivňoval lidi ve vedení KS. Tím myslím jak Dana Drápala, ale i další.

Máš pocit, že vliv Dana Drápala stále trvá?

Myslím, že do určité míry a v určité formě. Dan stále publikuje, tím nemám na mysli politické články, ale ty o duchovních věcech. Řada lidí k němu stále vzhlíží a bere jeho názor. Ale přímý vliv už zdaleka nemá tak velký nebo určující. To je také dané tím, že už nemá zodpovědnost za KS, ale rozhodně má stále autoritu.

Ten jeho vliv z 80. a 90. let je v KS stále. Je celá řada věcí, které on do KS vložil, a které zakořenily – ty dobré. Ale věříme, že Bůh mluví i k pastorům dnes a snažíme se zkoumat jeho slova.

Příloha E:

Dopis Synodní radě se žádostí o propuštění z ČCE¹³⁶

V Praze dne 7. května 1990

Vážený bratři,

pokoj vám a milost od našeho Pána Ježíše Krista!

Na základě předchozích jednání (naposledy ve čtvrtek 3. května t. r.) se na vás nyní obracíme písemně se žádostí o propuštění holešovického sboru z ČCE. Jak je známo, zakouší náš sbor zhruba od roku 1981 probuzení spojené se značným přílivem nových členů. Účast na nedělních shromážděních stoupla z průměru 29 v roce 1977 na 234 v loňském roce. Počet lidí aktivně se účastnících sborového života se zhruba zdvanásobil (ze cca 45 na 550, počítáme-li děti). Největší příliv jsme zaznamenali mezi mladými lidmi z nevěřících rodin.

Tato situace nás nutila k promýšlení otázky křtu a jeho smyslu pro život člověka. Dospěli jsme postupně k přesvědčení, že křest je lidskou odpovědí na Boží milost, tedy že předpokládá pokání a víru křtěného. Tím jsme se postupně ocitali mimo běžné pojetí křtu v ČCE.

Vzhledem k tomu, že se postupně proměňoval ráz našich shromáždění, objevovalo se napětí mezi jinými členy církve a námi. Bylo nesnadné se s tím vyrovnávat, protože velice zřídka měly námítky věcný ráz a byly adresovány nám. Snažili jsme se pokud možno vyhýbat potenciálním střetům a fyzickou i materiální obětavostí dávat najevo svou loajalitu s ČCE (duchovní služba, až na určité výjimky, nebyla vítána).

Jak sbor postupně rostl, objevovaly se i prostorové problémy. Ochota libeňského sboru zapůjčit nám své místnosti na čas našim problémům ulevila. Jak se postupně mladí lidé ženili a vdávaly, jak se nám rodily děti, stával se sbor méně pohyblivým. Některé rodiny trávily po hodině v dopravních prostředcích cestou tam i zpět. Z těchto důvodů

136

Historie Křesťanského společenství Praha III, s. 85-87

začaly existovat jednak domácí skupinky, jednak regionální shromáždění v různých částech Prahy. Celý sbor je nyní rozdělen na 7 regionů (Praha 1 + 7, Praha 5, Praha 5 + 6 + Kladno, Praha 8 + 9, Praha 10 a část Prahy 4, Krč + Písnice + Novodvorská, Nusle + Podolí + Nové Město + Vinohrady + Vršovice). Každý z těchto regionů má své vedení, jakési ministaršovstvo, a svá vlastní shromáždění jednou či dvakrát do měsíce. A touhu, aby v něm mohla být vysluhována Večeře Páně.

Je nám kladena otázka, proč nemohou ti lidé chodit do sborů, které již v příslušných lokalitách existují? Můžeme odpovědět protiotázkou: Proč je ty sbory nezískaly pro Krista, když to k nim mají blíž? Faktem zůstává, že ti lidé přišli k Pánu Ježíši v našem obecenství, zvykli si na určitý způsob života v něm a nezaintegrovali by se do existujících sborů ČCE. O důvodech jsme již hovořili a máme za to, že by bylo užitečné o nich hovořit i dále, ale nemá smysl je rozvádět v tomto dopise.

Tak postupně došlo k tomu, že zde vyrostla církev v církvi. Organizační rámec – struktury ČCE – nám další růst neumožňují a třecí plochy by se spíše zvětšovaly. Cestu k dosažení ordinace považujeme za velmi zdlouhavou a kromě toho nejsme přesvědčeni, že člověk by měl být laickým kazatelem, aby měl právo vysluhovat Večeři Páně.

Soudíme proto, že nám bude lépe mimo rámec ČCE. Jsme zodpovědni za dary, které nám Pán dal, a za lidi, jež nám svěřil. V žádném případě si nemyslíme, že jsme jediní, kteří poznali pravdu, a že ostatní sbory by se měly úplně přizpůsobit nám. Pokud chceme jít samostatně, pak neodcházíme s nějakým bouchnutím dveřmi a s odsuzováním ČCE, ale ve vědomí, že mimo její rámec budeme moci lépe sloužit Pánu Ježíši Kristu. Předpokládáme, že napětí poleví a že snad bude možné vést o celé řadě otázek smysluplný dialog.

Jsme ČCE vděčni za to, že nás ve svých řadách po léta trpěla, budeme se upřímně modlit za její požehnání a současně vás také o požehnání prosíme.

Na 3. června (15:30) jsme svolali mimořádné sborové shromáždění, kde by se mělo definitivně rozhodnout, chce-li určitá část sboru zůstat v rámci ČCE. Zveme vás na toto shromáždění. Koná se v Kulturním domě Dopravních podniků, stanice metra Vltavská. Předpokládáme, že podle poměru členů rozdělíme sborový účet a dohodneme se s vámi o dalším používání místností, které má sbor v pronájmu od OPBH (jedná se o místnosti Na Maninách 20 a farní byt na Dukelských hrdinů 24).

Předpokládáme, že náš sbor – či jeho podstatná část – bude do schválení nového církevního zákona existovat právně jako společnost s názvem „Křesťanské společenství Maniny“. To je rozhodnutí všech starších. Tak budeme moci mít právní subjektivitu v mezidobí do vydání nového církevního zákona.

S bratrským pozdravem staršovstvo sboru

Václav Rohan,
Kurátor

Dan Drápal,
vikář

Příloha F:

Odpověď Synodní rady ČCE¹³⁷

VPraze dne 31. května 1990

Vážení bratři a sestry,

obracíte se na synodní radu s žádostí, abychom Vás propustili ze svazku naší církve. Jde o bezprecedentní událost, se kterou naše církevní řády nepočítají. Protože však Vaše rozhodnutí je důsledkem dlouhého procesu krystalizace uvnitř holešovického sboru i uprostřed společenství naší církve, nezbývá nám než Vaše sdělení vzít s politováním na vědomí, s prosbou, aby byla dána každému zapsanému členu holešovického sboru příležitost svobodně se rozhodnout, zda odejde, či zůstane. Své rozhodnutí zdůvodňujete především tak, že mimo rámec naší církve budete moci lépe sloužit Pánu Ježíši Kristu. Dobře rozumíme tomu, že společenství, které nevyrostlo z tradiční podoby církve, nýbrž se formovalo misijní službou především mezi mladými lidmi z nevěřících rodin, nemohlo mít docela stejnou podobu, jako naše tradiční sbory, v nichž se vyvinuly liturgické formy, které svazují přítomnost církve s její hlubokou minulostí i s širokým ekumenickým společenstvím křesťanů. To samo o sobě by ovšem nebylo důvodem k tomu, abyste utvářeli struktury nezávislé na současné podobě Českobratrské církve evangelické. Rozhodnutí jít samostatnou cestou rostlo z dvojího:

1. Především z problému, jak se vyrovnat se křtem nemluvnat, který byl udělen mnoha mladým členům Vašeho společenství a kteří nyní toužili po vyznavačském křtu. Křest dospělých v naší církvi není sám o sobě žádným problémem a je běžně udělen těm, kteří dosud nebyli pokřtěni. Stáli jste před otázkou, zda platí křest nemluvněte, které není schopné učinit jasné vyznání víry. Tedy před otázkou, která není nijak nová, kterou si kladli pravděpodobně již křesťané prvních generací, zvláště tam, kde se ještě nevytratil význam obřízky – znamení příslušnosti ke Staré smlouvě. Toto napětí, které není schopna církev dořešit, napětí mezi svrchovanou milostí Kristovy oběti a mezi aktem rozhodnutí,

137

Historie Křesťanského společenství Praha III, s. 88–90.

provází církev po celé její dějiny. A snad právě ono je zdrojem „semper reformanda“, procesu, který trvale provází Kristovu církev. Chceme při tom Vás ujistit, že jsme přesvědčeni, že jsou stejně závažné důvody pro křest dětí jako pro křest dospělých. Nejen na základě přímých dokladů, kterých je více, než si běžně členové uvědomují. Ale především na základě samotné podstaty Kristovy milosti, která je jedinečně vyjádřena v řadě Kristových podobností a vrcholně v podobnosti o Marnotratném synu. „Mrtvý“ se vrací domů. A přece je přijat jako milovaný syn, a to ne na základě vyznání vin, ale jen proto, že ho otec nepřestal milovat. Není nakonec i řada mladých lidí, v dětství pokřtěných, vyrostlých však mimo církev, kteří byli osloveni Evangeliiem, nejhlubším důkazem, že nepřestali být dětmi Otce, že jejich prvorozenství platí, protože je darováno a ne získáno? Nechceme však nyní otvírat rozhovor, který nikdy beze zbytku na této zemi nebude ukončen. Chceme jen ukázat, že při vzájemném naslouchání by mohla být zbohacena celá církev Páně.

2. Ten druhý problém vidíme v pastýřské péči o ty, kteří byli získáni pro Krista. Nemohli a nechtěli jste je svěřit našim sborům jistě ne proto, že by byli právě Vámi získáni, i když rozumíme, že duchovní rodiče jsou se svými duchovními dětmi spojeni zvláštním poutem a cítí za ně mimořádnou zodpovědnost. To by apoštolové do sborů prvotní církve nemohli přivést nové konvertity. Nejsme přece kongregačním společenstvím, ale církví, která vzájemně spolupracuje, kde členové jednoho sboru jsou současně členy celé církve a mohou najít v kterémkoliv sboru svůj duchovní domov. Problém nevidíme ani v tom, že byste pochybovali o odpovědnosti mnoha našich kazatelů a presbyterů sborů. To, co vás vedlo k samostatné, nezávislé péči o obrácené, byla zacílená příprava k další zkušenosti, kterou nazýváte křest Duchem svatým. A v tomto bodě se opravdu církev ve své většině s Vámi rozchází. My jsme na základě Písma dospěli k takovému závěru, že kdo je křtem a vírou vstípen do církve – těla Kristova – má podíl na Duchu svatém, který byl církvi o Letnicích darován jednou provždy právě tak, jako je neopakovatelná Kristova oběť a jeho vzkříšení. Tak tomu učíme ve sborech a povzbuzujeme členy církve, aby za Ducha svatého děkovali, jemu se otvírali, rozpoznávali svěřené duchovní dary a za další potřebné v budování církve prosili. Základním znamením přítomnosti Ducha svatého pro nás není glosolalie, ale život z opravdové Kristovy lásky, která umožňuje jednotu církve v rozmanitosti a která překonává napětí přirozeně vznikající mezi námi lidmi. Toto vyučování v církvi přirozeně

narušovalo proces, který Vaše pochopení Písma sledovalo. A tak Vám připadalo, že jste mezi námi nenašli dost duchovní hloubky a příležitostí k rozvinutí služby. Je nám to velice líto a domníváme se, že Vaše rozhodnutí bude ke ztrátě obou stran a především bude příčinou k znevěrohodnění misijní služby lidu Páně.

Loučíme se s Vámi tak, jako se loučí matka s dětmi, které se rozhodly opustit domov a jít svou vlastní cestou. Jsou chvíle v životech jednotlivců i společností, kdy není možno už nic jiného než povědět „s Bohem“. Takovýto rozchod ovšem znamená nové dělení církve, a to je vždycky dokladem hříchu, obvykle na jedné i na druhé straně. Co se nyní jeví jako usnadnění budoucí cesty, může se stát začátkem nových a větších nesnází.

Poroučíme Vás do Boží milostivé ochrany a svěřujeme Vás jeho péči. Přejeme Vám pak, abyste došli hlubší pravdy, kterou naši otcové viděli v ospravedlňující milosti Kristově, na kterou má a smí hříšný člověk s hlubokou důvěrou spolehnout. Přejeme Vám, aby byly rozmnoženy mezi Vámi dary misie mezi nevěřícími a bylo Vám dáno přivádět je k živému Kristu. A přes všechnu bolest Vám vyprošujeme, aby Bůh žehnal Vaší cestě.

Na začátku jsme psali, že s podobným případem odchodu celého sboru církev ve svých řádech nepočítá. Počítá však s možností návratu těch, kteří odešli. Naše církev je církví, která dveře nezavře. A která dovede čekat v naději, že se Boží děti jistě vrátí.

S bratrskými pozdravy jménem celé církve Vaše synodní rada.

Miloš Lešikar
synodní kurátor

Pavel Smetana
úřadující náměstek synodního seniora

Příloha H:

Lausannský závazek – bez úvodu a závěru a bez biblických odkazů, jako byl uveden v *Základním dokumentu* roku 2002. Celý dokument dostupný zde:

<https://evangelikalni-teologie.cz/lausannsky-zavazek-1974>

1. Boží cíl

Vyznáváme svoji víru v jednoho věčného Boha, Stvořitele a Pána světa, Otce, Syna a Ducha svatého, který vládne nade vším podle své vůle. Povolává si z tohoto světa svůj lid, který pak posílá do světa zpět jako své služebníky a svědky pro šíření svého království, pro růst Kristova těla a pro slávu svého jména. Vyznáváme v zahanbení, že jsme často své povolání zapírali a ve svém poslání chybili tím, že jsme se připodobňovali světu nebo se od světa izolovali. Radujeme se však z toho, že i v hliněných nádobách evangelium zůstává vzácným pokladem. Toužíme se znovu odevzdat Pánu, abychom tento poklad mohli v moci Ducha svatého učinit známým celému světu.

2. Autorita a moc Bible

Prohlašujeme božskou inspiraci, pravdivost a autoritu celého Starého i Nového zákona jako jediného napsaného Božího slova bez chyby ve všem, co tvrdí. Přijímáme Boží slovo jako jediné neomylné pravidlo víry a života. Také prohlašujeme moc Božího slova k dosažení jeho cíle spásy. Zvěst Bible je určena pro celé lidstvo. Vždyť Boží zjevení v Kristu a v Písmu je neměnné. Duch svatý skrze ně mluví i dnes. Osvěcuje myšlení Božího lidu v každé kultuře, aby viděl pravdu Písma živě svými vlastníma očima, a tak celé církvi stále více ukazuje mnohostrannou Boží moudrost.

3. Jedinečnost a všestrannost Krista

Vyznáváme, že je jen jeden Spasitel a jen jedno evangelium, přestože evangelizačních přístupů je celá řada. Uvědomujeme si, že každý člověk má určité poznání Boha skrze obecné Boží zjevení ve stvoření. Odmítáme však myšlenku, že toto poznání může spasit, protože lidé potlačují pravdu svou bezbožností. Jako nesrovnávající se s Kristem a evangeliem odmítáme též jakoukoli podobu synkretismu (slučování protikladných náboženských směrů) a dialogy, z kterých by vyplývalo, že Kristus mluví stejným způsobem skrze všechna náboženství a ideologie. Ježíš Kristus, který je jediný

Bůhčověk a dal sebe samého jako výkupné za hříšníky, je jediným prostředníkem mezi Bohem a člověkem. Není jiného jména, které by nás mohlo spasit. Pro hřích spějí všichni k zániku, avšak Bůh miluje každého člověka a nechce, aby někdo zahynul, ale aby všichni činili pokání. Ti, kteří odmítají Krista, odmítají radost ze spasení a odsuzují se k věčnému odloučení od Boha. Mluvit o Ježíši Kristu jako o „Spasiteli světa“ neznamená, že každý člověk bude v konečném důsledku spasen ani, že všechna náboženství nabízejí spasení v Kristu. Znamená to však vyhlášení Boží lásky k světu hříšníků a výzvu pro všechny lidi, aby mu jako Spasiteli a Pánu odpověděli osobním odevzdáním se v pokání a ve víře. Ježíš Kristus je vyvýšen nad všechna jména; toužebně očekáváme den, kdy před ním poklekne každé koleno a každý jazyk vyzná, že je Pán.

4. Podstata evangelizace

Evangelizovat znamená hlásat radostnou zprávu, že Ježíš Kristus zemřel za naše hřích, vstal z mrtvých podle Písem, kraluje jako Pán, dává odpuštění hříchů a osvobozující dar Ducha svatého každému, kdo činí pokání a věří. Přítomnost křesťanů ve světě je nezbytná pro evangelizaci, stejně jako dialog, jehož účelem je citlivě naslouchat ve snaze o porozumění. Evangelizace sama o sobě znamená zvěstování historického, biblického Krista jako Spasitele a Pána, s cílem přesvědčit lidi, aby k němu osobně přišli a byli tak smířeni s Bohem. Při zvěstování poselství evangelia nemáme právo zakrývat cenu následování. Všechny, kdo ho chtějí následovat, Ježíš i dnes vyzývá, aby zapřeli sami sebe, vzali na sebe svůj kříž a sjednotili se s jeho novým společenstvím. Výsledkem evangelizace je: poslušnost Krista, začlenění se do jeho církve a odpovědná služba ve světě.

5. Křesťanská sociální zodpovědnost

Vyznáváme, že Bůh je jak Spasitelem, tak i Soudcem všech lidí. Proto bychom měli sdílet jeho starost o spravedlnost, smíření v celé lidské společnosti a o osvobození člověka z každého útlatku. Protože je lidstvo stvořeno k obrazu Božímu, má každý člověk bez ohledu na rasu, náboženství, barvu pleti, kulturu, sociální postavení, pohlaví či věk, vnitřní důstojnost, pro niž má být předmětem úcty a služby, nikoli vykořisťování. Proto vyjadřujeme lítost nad tím, co jsme zanedbali, a také nad tím, že jsme evangelizaci a sociální zájem někdy považovali za vzájemně se vylučující činnosti. Přestože smíření

člověka s člověkem není smíření s Bohem, sociální působení není evangelizací, politické osvobození neznamena spásu, vyznáváme, že k naší křesťanské povinnosti patří evangelizace a společensko – politický zájem. Obojí je nutné k vyjádření našeho učení o Bohu a o člověku, o naší lásce k bližnímu a o naší poslušnosti Ježíše Krista. Poselství o spasení zároveň obsahuje odsouzení každé formy odcizení, útisku a diskriminace. Neměli bychom se bát napadat zlo a nespravedlnost, kdekoliv se projeví. Když člověk přijme Krista, je znovuzrozen do jeho království a musí se snažit na jeho spravedlnost nejen ukazovat, ale také ji rozšiřovat uprostřed nespravedlivého světa. Spasení, které jsme dostali, nás má proměňovat ve všech našich osobních a sociálních povinnostech. Víra bez skutků je mrtvá.

6. Církev a evangelizace

Vyznáváme, že Ježíš Kristus posílá své vykoupené lidi do světa stejně, jako Otec poslal jeho, což vyžaduje stejně hluboké a náročné prostoupení světa. Musíme vyjít ze svých církevních a duchovních ghett a proniknout do nekřesťanské společnosti. V poslání církve obětavě sloužit je evangelizace prvořadým úkolem. Světová evangelizace vyžaduje, aby celá církev nesla celé evangelium do celého světa. Církev leží v samém středu Božího kosmického plánu a je jeho vyvoleným prostředkem k hlásání evangelia. Církev, která hlásá kříž, však musí sama nést znamení kříže. Jestliže církev zrazuje evangelium nebo se jí nedostává živé víry v Boha, opravdové lásky k lidem či svědomité poctivosti ve všech věcech, včetně podpory materiální a finanční, stojí v cestě evangelizaci. Církev je společenstvím Božího lidu a nikoli institucí a nesmí se ztotožňovat s žádnou konkrétní kulturou, sociálním nebo politickým systémem či lidskou ideologií.

7. Spolupráce v evangelizaci

Vyznáváme, že Božím cílem je opravdová, viditelná jednota církve. K jednotě nás nabádá i evangelizace, protože jednota naše svědectví posiluje, stejně jako naše nejednotnost evangelium o smíření podkopává. Uvědomujeme si však, že organizační jednota může mít různé formy a nemusí nutně evangelizaci napomáhat. Přesto bychom my, kdo máme stejnou biblickou víru, měli být těsně spojeni ve společenství, práci a svědectví. Vyznáváme, že naše svědectví bylo někdy zmařeno hříšným individualismem a

zbytečným zdvojováním. Slibujeme, že budeme hledat hlubší jednotu v pravdě, uctívání, svatosti a misii. Usilujeme o rozvoj funkční oblastní spolupráce v podpoře misie církve, ve strategickém plánování, ve vzájemném povzbuzování a ve sdílení prostředků a zkušeností.

8. Církve v evangelizačním partnerství

Radujeme se, že začalo nové misijní období. Dominantní role západních misí se rychle ztrácí. Pán Bůh připravuje v mladých církvích zcela nové možnosti pro světovou evangelizaci a ukazuje tím, že zodpovědnost evangelizovat přísluší celému Kristovu tělu. Všechny sbory by se měly ptát Boha a sebe sama, co mají dělat, aby mohly zasáhnout své okolí a vyslat misionáře i do jiných částí světa. Stále musíme svoji misijní zodpovědnost a svůj úkol přehodnocovat. Tímto způsobem se rozvine rostoucí spolupráce mezi církvemi a více vynikne univerzální charakter Kristovy církve. Jsme Bohu vděční také za organizace, které pracují na překládání Bible, na teologické výuce, ve sdělovacích prostředcích, křesťanské literatuře, evangelizaci, misii, na poli církevní obnovy a v dalších specializovaných oblastech. Také ony se musejí podrobovat stálému sebehodnocení a zkoumat svoji účinnost jako části misie církve.

9. Naléhavá nutnost evangelizačního úkolu

Více než 2700 miliónů lidí, tedy více než dvě třetiny lidstva, ještě neslyšelo evangelium. Stydíme se za to, že tolik lidí zůstalo bez povšimnutí; je to pro nás a celou církev stálou žalobou. Nyní se však v různých částech světa projevuje nečekaná ochota přijímat Pána Ježíše Krista. Jsme přesvědčeni, že nastal příhodný čas, kdy by se církve a církevní organizace měly opravdově modlit za spasení těch, ke kterým se evangelium ještě nedostalo, a zahájit nové úsilí k dosažení evangelizace celého světa. Někdy je třeba snížit počet misionářů i finanční podporu v zemích, kde už evangelium hlásáno bylo, aby místní národní církve přebraly více vlastní zodpovědnosti, a aby se uvolnily prostředky pro ty části světa, kde evangelium ještě nebylo zvěstováno. Misionáři by měli volně cestovat mezi všemi kontinenty světa v duchu pokorné služby. Cílem je, aby pomocí všech prostředků a co nejdříve měl každý člověk příležitost slyšet, pochopit a přijmout radostnou zvěst evangelia. Nemůžeme předpokládat, že tohoto cíle lze dosáhnout bez obětí. Všichni jsme otřeseni chudobou miliónů a znepokojeni nespravedlností, která ji

způsobuje. Ti z nás, kteří žijí v hojnosti, přijímají za svoji povinnost vést jednoduchý způsob života, aby mohli hojněji přispět k zlehčení utrpení i k evangelizaci.

10. Evangelizace a kultura

Vytvoření strategií pro světovou evangelizaci vyžaduje hledání nových cest. Pod Božím vlivem pak bude výsledkem růst církví hluboce zakořeněných v Krista s blízkým vztahem k vlastní kultuře. Kultura musí být vždy zkoušena a posuzována Písmem. Protože člověk je Boží stvoření, jsou některé aspekty kultury krásné a dobré. Protože však člověk padl, je celá kultura poskvrněna hříchem a některé její aspekty jsou dokonce démonické. Evangelium nestaví jednu kulturu nad druhou, ale hodnotí všechny kultury podle vlastních kritérií pravdy a spravedlnosti a v každé z nich prosazuje morální hodnoty. Misijní organizace až příliš často vyvážely s evangeliem také cizí kulturu a církve pak více než k Písmu byly vázány ke kultuře. Kristovi evangelisté se musí pokorně oprostít od všeho kromě své vlastní identity, aby se mohli stát služebníky druhých, a církve se musí snažit kulturu proměnit a obohatit – to vše k Boží slávě.

11. Vzdělávání a vedení

Vyznáváme, že nám někdy záleželo více na růstu počtu členů církve než na duchovním prohloubení, a tím jsme oddělili evangelizaci od křesťanské výchovy. Také přiznáváme, že některé z našich misíí příliš pomalu připravovaly a povzbuzovaly místní představitele církve k plnění jejich odpovědných úkolů. Chceme respektovat místní principy a přejeme si, aby každá církev měla své místní představitele, kteří by křesťanský způsob vedení neprojevovali v nadřazenosti, nýbrž ve službě. Uvědomujeme si, že je třeba zlepšit teologické vzdělávání zvláště pro vedoucí církvi. V každé zemi by měl být účinný vzdělávací program pro kazatele a laiky týkající se věrouky, učenictví, evangelizace, výchovy a služby. Takovéto vzdělávací programy se nesmí opírat o stereotypní metody, ale měli by je iniciativně vypracovat místní lidé na základě biblických pravd.

12. Duchovní zápas

Uvědomujeme si, že jsme zapojeni do stálého duchovního boje s mocnostmi a silami zla, které se snaží zničit církve a zmařit její úkol ve světové evangelizaci. Víme, že se musíme vyzbrojit Božím oděním a vést tento boj duchovními zbraněmi: pravdou a modlitbou.

Činnost našeho nepřítele totiž odhalujeme nejenom ve falešných ideologiích mimo církev, ale také uvnitř církve, ve falešných evangeliích, která popírají Písmo a staví člověka na místo Boží. Potřebujeme bdělost a schopnost rozlišování, abychom si zachovali biblické evangelium. Přiznáváme, že my sami nejsme vůči světským myšlenkám a jednáním odolní, že jsme náchylní podlehnout sekularizaci. Někdy například zanedbáváme pečlivé studie o růstu církve, jak početního, tak duchovního, přestože jsou správné a cenné. Jindy v touze zajistit si dobrou odezvu na evangelium kompromitujeme svoje poselství, manipulujeme posluchači nátlakovou taktikou a nadměrně nás zaměstnávají statistické údaje, s nimiž někdy nakládáme i nečestně. To vše je světské. Církev musí být ve světě, ale svět nesmí být v církvi.

13. Svoboda a pronásledování

Bohem ustanovená povinnost každé vlády je zajišťovat podmínky míru, spravedlnosti a svobody, ve kterých by církev mohla poslouchat Boha, sloužit Pánu Ježíši Kristu a kázat bez překážky evangelium. Proto se modlíme za představitele národů a žádáme je, aby zaručovali svobodu myšlení a svědomí, svobodu praktikovat a propagovat náboženství podle Boží vůle, jak je to vymezeno ve Všeobecné deklaraci lidských práv. Také vyjadřujeme hlubokou starost o všechny, kdo byli neprávem uvězněni, a zvláště o své bratry, kteří trpí pro své svědectví o Pánu Ježíši. Slibujeme, že se za ně budeme modlit a pracovat na jejich osvobození. Zároveň se odmítáme nechat zastrašit jejich osudem. S pomocí Boží se také budeme stavět proti nespravedlnosti a budeme se snažit zůstat věrni evangeliu za každou cenu. Nezapomínáme na upozornění Pána Ježíše, že pronásledování je nevyhnutelné.

14. Moc Ducha svatého

Věříme v moc Ducha svatého. Otec poslal svého Ducha, aby svědčil o Jeho Synu; bez jeho svědectví je naše svědectví neplodné. Usvědčení z hříchu, víra v Krista, znovuzrození a křesťanský růst, to vše je jeho práce. Duch svatý je dále misijním Duchem; z církve naplněné Božím Duchem by tedy evangelizace měla vycházet spontánně. Církev, která není misijní církví, si sama sobě odporuje a uhasí Ducha svatého. Světová evangelizace bude možná jen tehdy, když Duch svatý obnoví církev v pravdě, moudrosti, víře, svatosti, lásce a moci. Proto vyzýváme všechny křesťany, aby se

modlili za navštívení svrchovaného Ducha Božího, aby na jeho lidu bylo vidět všechno jeho ovoce a aby všechny jeho dary obohatily tělo Kristovo. Jenom tehdy se stane celá církev vhodným nástrojem v jeho rukou, tak aby celá země uslyšela jeho hlas.

15. Druhý Kristův příchod

Věříme, že se Ježíš Kristus osobně a viditelně vrátí zpět s mocí a slávou, aby dokončil svoje spasení a soud. Toto zaslíbení o jeho příchodu je dalším podnětem k naší evangelizaci, protože si připomínáme jeho slova, že „nejdřív musí být evangelium hlášáno celému světu“. Věříme, že období mezi Kristovým nanebevstoupením a jeho novým příchodem musí být naplněno misijní činností Božího lidu, který nemá právo tuto činnost ukončit dříve, než nastane konec. Také si připomínáme jeho varování, že přijdou falešní kristové a falešní proroci, jako předchůdci konečného antikrista. Proto jako pyšný, sebevědomý sen, odmítáme představu, že by člověk byl schopen vybudovat ideální poměry na zemi. Naše křesťanská jistota spočívá v tom, že Bůh dokončí své království, a my tento den vyhlížíme s velkým očekáváním; vyhlížíme nové nebe a novou zemi, kde bude spravedlnost a kde bude Bůh panovat navěky. Zatím se znovu vydáváme do služby Kristu a lidem v radostné poddanosti jeho vládě nad celým naším životem.

Příloha I:

HODNOTY CÍRKVE KŘESŤANSKÁ SPOLEČENSTVÍ

§ 6

1. CÍRKEV POSTAVENÁ NA BIBLI

Bible je pro nás Božím slovem, zdrojem života a měřítkem všech věcí.

Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a je nanejvýš užitečné. Vyučuje nás a usvědčuje, napravuje a vychovává ve spravedlnosti, aby byl Boží člověk dokonale připraven a vybaven ke každému dobrému dílu. (2Tm 3,16-17 NBK)

Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvětluje moji stezku. (Ž 119,105)

Ježíš mu řekl: „Je psáno: Člověk nebude živ jenom chlebem, ale každým slovem Božím. (L 4,4)

2. DŮVĚRNÝ VZTAH S BOHEM OTCEM

Skrze oběť Ježíše Krista jsme usmířeni s Bohem. Jde nám především o to, abychom s Ním měli úzký osobní vztah a aby On z nás měl radost.

Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření. (2K 5,19)

Naše společenství je s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem. (1J 1,3 ČSP)

3. NÁSLEDOVÁNÍ JEŽÍŠE KRISTA

Ježíš Kristus je naším Spasitelem i Pánem. Proto považujeme za neodmyslitelnou součást své zbožnosti jeho důsledné následování.

Všem pak řekl: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, nes každého dne svůj kříž a následuj mne.“ (L 9,23)

4. ŽIVOT Z MOCI BOŽÍHO DUCHA

Jsme si vědomi, že potřebujeme Ducha svatého, který vydává svědectví o Kristu, uvádí do pravdy, zmocňuje a vystrojuje Církev svými dary.

Požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi navěky – Ducha pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude. (J 14,16-17)

Až přijde Zastánce, kterého vám pošlu od Otce, Duch Pravdy, jenž vychází od Otce, ten o mně vydá svědectví. (J 15,26 ČSP)

Až ale přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy. (J 16,13 NBK)

Jsou různé dary, ale tentýž Duch, jsou různé služby, ale tentýž Pán, jsou různá působení, ale všechno ve všech působí tentýž Bůh. Každý ovšem dostává projev Ducha ke společnému užítku: jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, jinému od téhož Ducha slovo poznání, dalšímu víra v tomtéž Duchu, jinému dary uzdravování v tomtéž Duchu, jinému konání zázraků, jinému prorocství, jinému rozlišování duchů, jinému různé druhy jazyků, jinému výklad jazyků. To vše ale působí jeden a tentýž Duch, který obdarovává každého jednotlivě, jak sám chce. (1K 12,4-11 NBK)

5. RŮST A PROMĚNĚNÉ ŽIVOTY

Usilujeme o to, aby církev rostla jak počtem, tak ve zralosti a proměně charakteru do podoby Ježíše Krista.

Církev v celém Judsku, Galileji a Samaří měla klid, vnitřně i navenek rostla, žila v bázni Páně a vzrůstala počtem, protože ji Duch svatý posiloval. (Sk 9,31)

To on rozdal své dary – apoštoly, proroky, evangelisty, pastýře a učitele – pro přípravu svatých k dílu služby, aby se Kristovo tělo budovalo, abychom nakonec všichni dospěli k jednotě víry a poznání Božího Syna, k dokonalému lidství, k plné míře Kristovy dospělosti. (Ef 4,11-13)

6. CHOZENÍ VE SVĚTLE

Na základě lásky a pravdy chceme žít v upřímnosti před Bohem i lidmi, bez snahy přehlížet problémy. Odmítáme jakoukoliv církevní výlučnost. Jde nám o otevřenost, vykazatelnost a biblicky prováděnou kázeň v církvi.

Jestliže však chodíme v světle, jako on je v světle, máme společenství mezi sebou a krev Ježíše, jeho Syna, nás očišťuje od každého hříchu. (1J 1,7)

Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby 'ústý dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď'. Jestliže ani potom neuposlechne, oznam to církvi; jestliže však neuposlechne ani církev, ať je ti jako pohan nebo celník. (Mt 18,15-17)

7. ROZVÍJENÍ VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ

V CKS usilujeme o co nejhlubší závazné vztahy. Vzájemné vztahy mezi sbory se dějí zejména skrze vztahy mezi jejich vedoucími na různých rovinách.

Jako máme v jednom těle mnoho údů, ale všechny údy nemají stejný úkol, tak i nás je mnoho, ale v Kristu jsme jedno tělo a jako jednotlivé údy patříme k sobě navzájem. (Ř 12,4-5 NBK)

Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým. (J 13,35)

8. SDÍLENÍ EVANGELIA

Důležitou součástí našeho poslání je pro nás zvěstování dobré zprávy o záchraně v Ježíši Kristu i nejrůznější služba lidem.

Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu stvoření. (Mk 16,15 NBK)

Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Mt 5,14-16)

9. ÚCTA K DALŠÍM CÍRKVÍM A SPOLUPRÁCE

Velmi nám záleží na jednotě a spolupráci s dalšími křesťany v místech, kde sbory Křesťanských společenství působí, protože rozšiřovat Boží království ve svých městech a krajích dokážeme nejlépe společně.

At' jsou všichni jedno, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě; at' jsou i oni jedno v nás, aby svět uvěřil, že jsi mě poslal. (J 17,21 NBK)

10. VĚDOMÍ ČÁSTEČNÉHO POZNÁNÍ

Považujeme se za součást celosvětové Církve, v jejímž rámci máme svá konkrétní obdarování i omezení. Naše poznání a zjevení je částečné a bez poznání a zjevení jiných částí Církve jsme neúplní.

Jestliže si někdo myslí, že něco už plně poznal, ten ještě nepoznal tak, jak je třeba. (1K 8,2)

Vždyť naše poznání je jen částečné, i naše prorokování je jen částečné... (1K 13,9)

Příloha J:

Liturgie ke slavení Večeře Páně: Dan Drápal, *Večeře Páně*, s. 62–65.

Liturgie k Večeři Páně

Úvodní slovo (Introitus)

Bratři a sestry, jsme tělo Kristovo.
V jednom Duchu jsme byli pokřtěni
do jednoho těla.
Vyhledávejme tedy to, co působí pokoj
a co vzdělává náš společný život.

Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů.

**Plná jsou nebesa i země tvé slávy,
Hosana na výsostech!**

**Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně,
Hosana na výsostech!**

Požehnaný jsi, všemohoucí Bože, pro obět,
kterou Ježíš Kristus, tvůj Syn, přinesl na kříži
jako plné a dostačující zastoupení
za hříchy světa.

On také ustanovil tuto věčnou památku své smrti
a přikázal nám, abychom ji slavili,
dokud on nepřijde.

Ustanovení

Pán Ježíš v noci, ve které byl vydán na smrt,
vzal při večeři chléb, vzdal díky,
lámal, dával svým učedníkům a řekl:
Vezměte a jezte z toho všichni;
toto je mé tělo, které se za vás vydává.
To konejte na mou památku.

Po večeři vzal také kalich, znovu vzdal díky,
dal svým učedníkům a řekl:

Vezměte a pijte z něho všichni:
Toto je kalich mé krve, která se prolévá za vás
a za všechny na odpuštění hříchů.
Toto je smlouva nová a věčná.
To konejte na mou památku.

62

Pravím vám, že již nebudu pít z tohoto plodu
vinné révy až do toho dne, kdy budu s vámi pít
kalich nový v království svého Otce.
Kdykoli tedy jte tento chléb a pijete tento kalich,
zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde.
Kdo by tedy jedl tento chléb
a pil kalich Páně nehodně,
províni se proti tělu a krvi Páně.
Nechť každý sám sebe zkoumá,
než tento chléb ji a z tohoto kalicha pije.

Otázky

Ptám se vás tedy nyní,
zda můžete každý z vás za sebe vyznat:
I já jsem byl jako zbloudilá ovce,
byl jsem v moci temnosti, vzdálen od Boha.
Pokud toto můžete vyznat, odpovězte: VYZNÁVÁM.
I já to vyznávám před Bohem a před vámi...

Dále se vás ptám, zda věříte,
že Pán Ježíš Kristus všechny naše hříchy
vnese na kříž, aby nás smířil s nebeským Otcem.
On zemřel za všechny hříchy –
za ten, ve kterém jsme se narodili,
za ty, které jsme spáchali dříve,
než jsme jej poznali,
i za ty, jichž jsme se dopustili
v novém životě, který jsme od něho přijali.
Pokud tomu věříte, odpovězte: VĚŘÍM.
I já tomu věřím ...

A dále se vás ptám,
zda se vám hřích zprotivil,
zda jste rozhodnutí z milosti Boží hříchů zanechat,
zda se svého hřichu odříkáte.
Pokud ano, odpovězte: ODRÍKÁM.
I já se odříkám svých hříchů...

63

A tak vám nyní zvěstuji odpuštění všech vašich
hříchů pro nekonečnou lásku Boží,
zjevenou v Ježíši Kristu.

Boží Syn za nás zaplatil, my jsme vykoupeni.

Shromáždění na toto zvěstování odpovídá:

Bohu díky.

A konečně se vás ptám,
zda toužíte odevzdat sami sebe
do vedení Ducha svatého,
zda toužíte chodit Duchem svatým
a okoušet jeho mocné působení na sobě
i na všem Božím lidu.
Pokud ano, odpovězte: TOUŽÍM.
I já po tom toužím...

Modlitba

...

Pozdravení pokoje

Na znamení odpuštění, bratrství
a jednoty Kristova lidu
podejme si nyní ruce se svými sousedy
a pozdravme jeden druhého slovy: POKOJ TOBĚ.

Pozvání

Ke stolu Pána Ježíše Krista jsou pozváni ti,
kteří v něho uvěřili,
kteří ho přijali jako svého Spasitele a Pána
a dali se pokřtít.
Jsi pozván, ať přicházíš z kteréhokoli obecnosti,
pokud se svých hříchů odříkáš
a na našeho Pána spoléháš.
A tak přístup s vírou ke stolu Beránkovu
a přijmi tělo našeho Pána, které za nás dal,
a krev, kterou za nás prolil.
Připomeň si, že za nás zemřel,
a přijmi jej do svého srdce s vírou a vděčností.

64

Slova po přijímání

Pán Ježíš Kristus praví: Já jsem ten chléb života.
Kdo přichází ke mně, nebude hladovět,
a kdo věří ve mne, nebude nikdy žiznit.
Všecko, co mi dává Otec, přijde ke mně,
a toho, kdo ke mně přijde, nevyženu ven.
(Jan 6,35+37)

Kdo zvítězí, bude oděn bílostným rouchem
a jeho jméno nevymaže z knihy života,
nýbrž příznám se k němu
před svým Otcem a před jeho anděly.
(Zjevení 3,5)

Takto praví Duch: Tomu, kdo zvítězí,
dám jíst ze stromu života v Božím ráji.
(Zjevení 2,7)

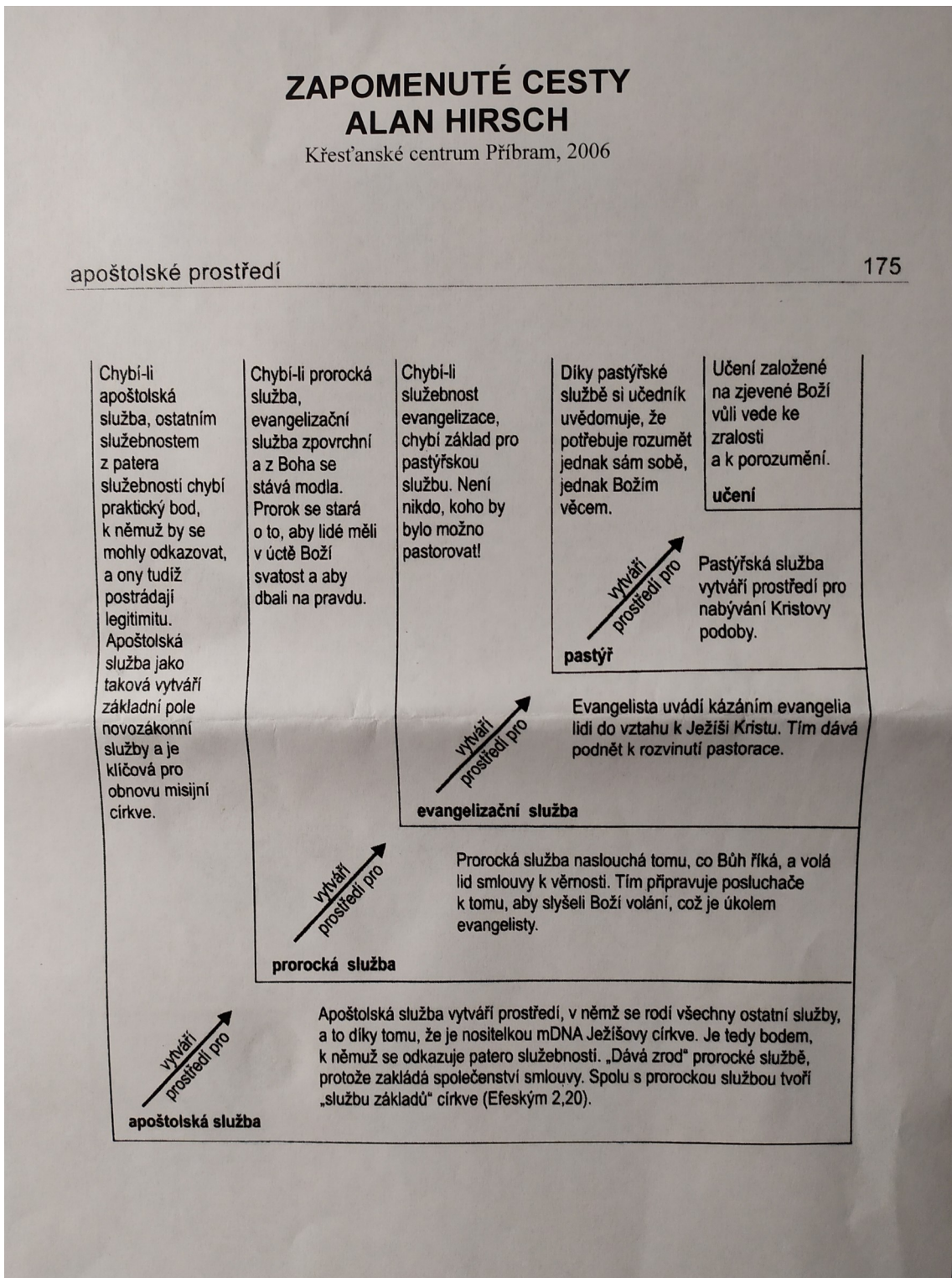
Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvim:
Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze skrytých maný;
dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je
napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten,
kdo je dostává.
(Zjevení 2,17)

Děkovná modlitba

...

Příloha K:

Graf patera služebností: HIRCH, Alan. *Zapomenuté cesty*. Příbram: KC Příbram, 2006. s. 175

Příloha L:

Seznam sborů a misijních stanic (<http://kaes.cz/spolecenstvi/>)

Sbory a misijní stanice (MS) jsou řazeny abecedně podle názvů obcí, dále je uveden rok vzniku společenství, poté počet dospělých a dětí (např. 10+5), současný vedoucí sboru a případně odkaz na webovou stránku.

Dle *Základního dokumentu* § 22 je podmínkou pro vznik misijní stanice alespoň 10 členů, vedoucí a doporučení sboru, se kterým bude misijní skupina spolupracovat. „Ke změně misijní skupiny ve sbor může dojít, pokud má nejméně 25 členů, tři kandidáty na členy staršovstva a je schopna samostatně fungovat v oblastech zabezpečení bohoslužeb, pastýřské péče o lidi a financí.“

Celkově má Církev Křesťanská společenství, dle údajů z roku 2014, 41 sborů a misijních stanic s počtem 1796 dospělých a 674 dětí.

Aš (MS), vznik 1992, počet 14+8, René Červínek,

Brandýs nad Labem (MS), vznik 1995, počet 7+5, Jan Frydrýšek, www.ksbnl.cz

Brno, vznik 1993, počet 88+0, Leoš Pavlata, <https://ksbrno.cz>

Bystřice, nad Pernštejnem (MS), vznik 2002, počet 14+7, Pavel Svoboda

Česká Lípa, vznik 2003, počet 49 +21, Tomáš Krajník, <http://kscl.cz>

České Budějovice (MS), vznik 2000, počet 12+15, Drahomíra Zoulová, www.kaescb.cz

Děčín, vznik 1990, počet 67+23, Jan Cvejn, <http://decin.kaes.cz>

Frenštát pod Radhoštěm (MS), vznik 1992, počet 15+3, Jiří Tichavský

Havlíčkův Brod, vznik 1996, počet 20+20, Martin Petr (starší sboru),
<https://kshb.pageride.cz>

Hodonín (MS), vznik 1991, počet 8+1, Ivan Fuček, <http://kshodonin.cz>

Horažďovice, vznik 1992, počet 30+16, Milan Sedláček (starší sboru)

Hradec Králové, vznik 1990, počet 72+19, Jakub Limr, www.mozaika.hk, *Mozaika má stanice v Pardubicích a Dobrušce*.

Cheb, vznik 2002, počet 18+10, Ondřej Čapek

Jeseník, vznik 1998, počet 33+22, Pavel Kolegar, www.ksjesenik.cz

Jičín, vznik 1993, počet 34+18, Petr Rýgl, www.ksj.cz

Jindřichův Hradec (MS), vznik 1994, počet 6, Ivo Chaloupek, www.facebook.com/cksjh

Jirkov (MS), vznik 1990, počet 14+4, Vladimír Hromádka, www.jirkov.kaes.cz

Kamenický Šenov (MS), vznik 2013, ---, Stanislav Lorenc, <http://ksksenov.netstranky.cz>

Kladno, vznik 1997, počet 15+1, Zdeněk Šindelář

Klatovy, vznik 1992, počet 38+16, Pavel Fialka, www.klatovy.kaes.cz

Kraslice (MS), vznik 2002, počet 7+0, František Hanzlíček, <http://kskraslice.tym.cz>

Krnov, vznik 1995, počet 30+17, Martin Čunek

Krupka (MS), vznik 2002, počet 6+7, Pavel Voch, www.krestanstvi.net/sbory/ks-krupka

Kutná Hora, vznik 1990, počet 75+29, Alexandr Štěpánovský, www.kskh.cz

Liberec (MS), vznik 2003, počet 18+2, Michal Krchňák, www.liberec.kaes.cz

Mariánské Lázně (MS), vznik 1994, počet 11+3, Jiří Dvořák

Nejdek, vznik 1992, počet 28+4, David Provazník, <http://ks-nejdek.cz>

Nymburk, vznik 1994, počet 62+31, Petr Plaňanský, www.ksnymburk.estranky.cz

Ostrava, vznik 1990, počet 84+25, Antonín Kratochvíl, <http://kaesostrava.cz>

Plzeň, vznik 1991, počet 117+29, Karel Řežábek, www.ks-plzen.cz

Prague Christian Fellowship (PCF), vznik 2002, počet 94+28, John Mullen, www.praguefellowship.cz

Praha, vznik 1990, počet 511+172, Lubomír Ondráček , <https://kspraha.cz>

Region Praha – Hostivař, Josef Hejnic, <https://hostivar.kspraha.cz>

Region Praha – Jih, Stanislav Roubal, <https://jih.kspraha.cz>

Region Praha – Jihovýchod, Zdeněk Rašovský, <https://jihovychod.kspraha.cz>

Region Praha – Palmovka, Tomáš Dittrich, <https://palmovka.kspraha.cz>

Region Praha – Sever, Tomáš Božovský, <https://sever.kspraha.cz>

Region Praha – Střed, Petr Kácha, <https://stred.kspraha.cz>

Region Praha – Východ, Otakar Kunzmann, <https://vychod.kspraha.cz>

Region Praha – Západ, Jiří Bukovský, <https://zapad.kspraha.cz>

Praha – město, vznik 2003, počet 31+24, Tomáš Joska, www.kspm.cz

Přeštice (MS), vznik 2009, počet 9+3, Pavel Jendele

Rakovník (MS), vznik 1992, počet 3+1, Daniel Provazník

Třebíč (MS), vznik 1993, počet 7+4, Vít Coufal

Turnov, vznik 2003, počet 23+14, Pavel Marek, www.ks-turnov.cz

Žatec, vznik 1997, počet 19+5, Jiří Škarvada, www.kszatec.estranky.cz

Žďár nad Sázavou, vznik 1997, počet 31+20, Josef Kaňka, www.kszdar.cz

Zlín, vznik 2003, počet 28+18, Karel Adamík, www.kszlin.cz

Znojmo (MS), vznik 2004, počet 40+20, Michal Valehrach,
<https://ksznojmo-cz.webnode.cz>